กฎหมาย
เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร

โดย

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ วปอ.

กองบัญชาการทหารสูงสุด

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

หอสมุดแห่งชาติ

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๓

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961105106

วันที่ 10 มิ.ย. 37
เลขทะเบียน 0336
เลขหมู่ ๔๗
๕๕๕ ก.
๒๕๑๓

กฎหมาย
เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร

โดย สมบัติห้องสมุดรัฐสภา
พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ วปอ.

กองบัญชาการทหารสูงสุด
พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม
ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๓

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

ชาตะ ๑๑ มกราคม ๒๔๕๑

อนิจกรรม ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๓

(แบบ ก)

หมายรับสั่งที่ ๑๐๕๗

สำนักพระราชวัง

๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๓

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ บำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วันพระราชทานศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ. ที่ศาลาศวงษ์ วิเศษศุภวัตร วัดชาตุทอง จังหวัดพระนคร

วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๖.๓๐ น. พระราชทานพวงมาลา ของหลวง และของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ วางที่หน้าโกศศพ พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระ ๔ รูปสวดธรรมคาถา แล้วพระพิธีธรรม สวดพระอภิธรรม

วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๑.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป ที่สวดพระพุทธมนต์แด่วันก่อนรับพระราชทานฉัน แล้วพระสงฆ์อีก ๑๐ รูปบังสุกุล เป็นเสร็จการ.

ปิยะ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ตามผู้รับรับสั่งโดย

หน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๑๑๗/๐๗

สำนักพระราชวัง

๑ ธันวาคม ๒๕๑๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ที่เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส จังหวัดพระนคร

วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๗.๐๐ น. เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานผ้าไตรของหลวง ๕ ไตร และของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ๕ ไตร ให้ทายาทนำไปทอดที่โกศศพ พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้ว เสด็จ ฯ ขึ้นเมรุพระราชทานเพลิง สมควรแก่เวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์.

ปิยะ/พิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดย

หน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๑๑๗๐๔ สำนักพระราชวัง

๑ ธันวาคม ๒๕๑๓

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเพลิงศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ดังต้นหมายรับสั่งที่แนบมาพร้อมนี้.

ปิยะ พิมพ์
ทาน

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เพื่อทราบ เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานที่มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่.....

สำนักพระราชวัง

๑ ธันวาคม ๒๕๑๓

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเพลิงศพ พลโท อัมพร ศรีไชยบันดิ์ ม.ป.ช.,ม.ว.ม.,ท.จ. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ที่เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส จังหวัดพระนคร

วันเสาร์ ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๖.๓๐ น. บำเพ็ญกุศลพระราชทาน ในการออกเมรุ ที่ศาลาสวงษ์ วิเศษศุภวัตร์ วัดชาตุทอง จังหวัดพระนคร พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ จบแล้ว มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ พระ ๔ รูปสวดธรรมคาถา แล้วพระพิธีธรรม สวดพระอภิธรรม

วันนี้ แต่งกายเครื่องแบบปรกติขาว ไว้ทุกข์

วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๑.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป ที่สวดพระพุทธมนต์แต่วันก่อนรับพระราชทานฉัน

แต่งกายเครื่องแบบปรกติขาว ไว้ทุกข์

เวลา ๑๔.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล แล้วเชิญโกศศพขึ้นรถอประเทียบ จากวัดชาตุทอง ไปยังวัดเทพศิรินทราวาส ตั้งกระบวนแห่ศพเวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง ไปยังพลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานผ้าไตรของหลวง ๕ ไตร และของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ๕ ไตร ให้ทายาทนำไปทอดที่โกศศพ พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล เสร็จแล้ว เสด็จ ฯ ขึ้นเมรุพระราชทานเพลิง สมควรแก่เวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับ

แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ ไว้ทุกข์

วันจันทร์ ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๓ เวลา ๘.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหารสามหาบ ในการเก็บอัฐิ

วันนี้ แต่งกายเครื่องแบบปรกติขาว ไว้ทุกข์.

ปิยะ พิมพ์ทาน

(สำเนา)

๒๗๐ ถนนประดิพัทธ์ พระนคร

วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๓

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ในวาระที่ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๓ นั้น ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานน้ำอาบศพ และโกศไม้สิบสองประกอบศพพร้อมด้วยเครื่องสูงประกอบเกียรติยศ และยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์บำเพ็ญพระราชกุศลศพครบ ๗ วัน ทั้งพระราชทานพวงมาลาวางที่ศพอีกด้วย เมื่อถึงวาระพระราชทานเพลิงศพยังได้ทรงพระอุตสาหะเสด็จพระราชดำเนินไปยังพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ทั้งสองพระองค์ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ และเป็นเกียรติอย่างสูงแก่ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ และวงศ์ตระกูลโดยแท้

ข้าพระพุทธเจ้า บรรดาครอบครัวของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบถวายบังคมใต้เบื้องพระยุคลบาททั้งสองพระองค์ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ หาก พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ มีญาณวิถีทางใดทางหนึ่งที่จะทราบเกล้าทราบกระหม่อมแล้ว คงจะมีความปลาบปลื้มโสมนัส และซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับพระราชทานเกียรติอย่างสูงสุดในวาระสุดท้ายนี้

ควรมิควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม.

ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า คุณหญิง สมสมัย ศรีไชยยันต์

ข้าพระพุทธเจ้า นางสาว ทิพย์ ศรีไชยยันต์

ข้าพระพุทธเจ้า นางสาว อุ้มพร ศรีไชยยันต์

คำไว้อาลัย

สำหรับหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ
พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ อดีตที่ปรึกษาการกฎหมาย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ที่มีเกียรติประวัติการรับราชการที่ดีเด่นผู้หนึ่ง ในวงการทหาร

ท่านผู้นี้ เป็นนักศึกษาคนแรกที่สำเร็จวิชากฎหมายเป็นเนติบัณฑิตสยาม และสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาเอก (ดอกเตอร์) จากประเทศเยอรมนี ได้เริ่มชีวิตทหาร โดยทางกระทรวงกลาโหม ขอตัวจากกระทรวงยุติธรรม ต้นสังกัดเดิม เพื่อให้เป็นผู้วางรากฐานจัดโครงการศาลทหาร และเรื่องที่เกี่ยวกับกรมพระธรรมนูญ ตำแหน่งสำคัญทางทหารที่เคยดำรงอยู่ คือ ปลัดกรมพระธรรมนูญ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เจ้ากรมพระธรรมนูญ และอาจารย์ฝ่ายกฎหมาย ตำแหน่งครั้งสุดท้ายก่อนออกจากราชการเพื่อรับบำนาญ คือ "ที่ปรึกษาการกฎหมาย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด"

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เป็นผู้ที่มีอุปนิสัยโอบอ้อมอารี ประกอบด้วยเมตตาธรรม เห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้น้อยเสมอ แต่เป็นนายทหารที่มีระเบียบวินัยเคร่งครัดเปิดเผยและตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์และตรงต่อเวลา มุ่งที่จะให้ราชการในความรับผิดชอบได้ดำเนินไปด้วยดีและสำเร็จสมความมุ่งหมาย แม้ว่าจะได้พ้นจากตำแหน่งทางราชการทหารและรับราชการสนองพระเดชพระคุณในตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรมแล้ว ก็ยังได้พยายามใช้เวลามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิชาการร่วมกับทางทหารเสมอมาจนกระทั่งสัปดาห์สุดท้ายแห่งชีวิต ก็ได้ร่วมเข้าประชุมร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหารอยู่ด้วย

ในโอกาสที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ร่วมกับเจ้าภาพ จะได้จัดพิมพ์หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ นี้ ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะได้จารึกคุณงามความดีของท่านไว้ และขออธิษฐานให้ประโยชน์ต่อทางราชการและกุศลผลบุญที่ท่านได้บำเพ็ญไว้ จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของท่านบรรลุสุคติในสัมปรายภพตามควรแก่คติวิสัยเทอญ.

จอมพล ถ. ธนะรัชต์

(ถนอม กิตติขจร)

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

คำไว้อาลัย

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์

เป็นข่าวที่ไม่น่าเชื่อ ว่า พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ถึงแก่อนิจกรรม แต่แล้วก็ต้องเชื่อเมื่อได้รับการยืนยัน ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานที่สำคัญคนหนึ่งต้องจากไป และรู้สึกเสียดายที่คณะรัฐมนตรีต้องขาดผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายอย่างกว้างขวาง และเป็นผู้เข้มแข็งคนหนึ่งไปอย่างไม่มีวันกลับมา

ถึงแม้ว่าการตายเป็นธรรมดาของโลกก็จริง แต่ข้าพเจ้าก็อดที่จะเสียดายและระลึกถึงไม่ได้ การจากไปดี ของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอธิษฐาน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงเป็นพลวปัจจัย ดลบันดาลให้วิญญาณของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ.

พลเอก ประภาส จารุเสถียร

(ประภาส จารุเสถียร)

รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด

คำไว้อาลัย

ของ พลเอก จิตติ นาวีเสถียร

ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารสูงสุด

และ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

ข้าพเจ้าได้รับทราบข่าวการถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคหัวใจวายของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ฯ เมื่อวันอังคาร ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๓ ด้วยความเศร้าสลดใจอย่างยิ่ง การจากไปของ พลโท อัมพร ฯ ในลักษณะที่กระทันหันโดยไม่มีเค้าหรือลักษณะการเจ็บป่วยล่วงหน้า ไม่แต่เพียงนำมาซึ่งความสลดอาลัยแก่ครอบครัว ญาติพี่น้องของท่านเท่านั้น หากยังนำมาซึ่งความสลดอาลัยแก่เพื่อนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้น้อยทางทหารและพลเรือน มิตรสหาย โดยเฉพาะในหมู่คณะเราที่ได้เคยร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีด้วยกันเป็นประจำทุกวันอังคาร

ประวัติชีวิตของท่านนับตั้งแต่สำเร็จการศึกษาวิชากฎหมายได้เนติบัณฑิตสยาม เข้าประจำกระทรวงมหาดไทย ต่อมาได้รับทุนจากกระทรวงยุติธรรมไปศึกษาวิชากฎหมาย ณ ประเทศเยอรมนี และท่านได้รับราชการสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ โดยเฉพาะแก่กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงกลาโหมทางด้านกฎหมายเป็นเอนกนานาประการ

ท่านมิได้มีรากฐานกำเนิดมาจากทางทหารโดยตรง แต่ท่านก็สวมเครื่องแบบทหารมากกว่าสวมเครื่องแบบพลเรือน ท่านรักความเป็นทหารด้วยชีวิตจิตใจ และเคร่งต่อระเบียบวินัย แบบธรรมเนียมทางทหาร จนเป็นที่ประจักษ์และยอมรับกันโดยทั่วไปในบรรดาหมู่ข้าราชการใต้บังคับบัญชา

แม้จะรู้กันอยู่ว่าคนเราทุกคนจะต้องมีความตายเป็นธรรมดา จะหลีกเลี่ยงและหนีความตายไปไม่พ้น แต่ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถที่จะระงับความรู้สึกเศร้าสลดอาลัยได้ เมื่อนึกถึงภาพที่ท่านได้เข้ามาพูดคุยกับข้าพเจ้าไม่ว่าจะเป็นในเวลาก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี

หรือเสร็จจากการรับประทานอาหารกลางวันแล้ว เนื่องจากท่านนั่งประชุมอยู่ในโต๊ะแถวเดียวกับข้าพเจ้า ยามใดที่ข้าพเจ้ามีปัญหาข้อขัดข้องในสายงานของกระทรวงกลาโหมทางด้านกฎหมาย นำไปไต่ถามหรือหารือขอคำแนะนำจากท่าน ท่านก็จะให้ข้อคิดเห็นและคำท้วงติง รวมถึงชี้แจงแสดงรายละเอียดจนเป็นที่กระจ่างแจ้ง

ลักษณะอากัปกิริยาตลอดจนวาจาคำพูดของท่านในสายตาของบุคคลภายนอกที่มิได้ใกล้ชิดสนิทสนมอาจเล็งเห็นว่าท่านมีอารมณ์รุนแรง แต่ที่แท้จริงแล้วท่านเป็นผู้ที่ชอบพูดตรงไปตรงมา ท่านกล้าที่จะพูดโดยไม่กลัวและเกรงใจผู้ใดหากเรื่องหรือประเด็นของปัญหานั้น ๆ ถูกต้องกับความเป็นจริง

ข้าพเจ้ายังจำได้ถึงการกล่าวแถลงโต้แย้งในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเด็ดเดี่ยวอาจหาญ แต่ก็ไม่ถือความเห็นของตนเองอย่างแบบหัวชนฝา เวลาอภิปรายหรือปรึกษาหารือกันในที่ประชุม ฯ ท่านจะเป็นผู้แถลงชี้แจงให้รายละเอียดตลอดจนเหตุผลข้อเท็จจริง ข้อถูกต้องทางด้านกฎหมาย เป็นผลทำให้วาระการพิจารณาเรื่องนั้น ๆ บรรลุผลสำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยราบรื่นทุกประการ

ด้วยคุณความสามารถ ความแม่นยำ เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ตลอดจนความเป็นผู้ซื่อสัตย์เที่ยงตรง ยอมจำนน นับถือต่อเหตุผลข้อเท็จจริงยิ่งกว่าอารมณ์ ในข้อนี้เองที่เป็นเครื่องผลักดันหนุนส่งให้ท่านก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ในบั้นปลายที่สุดแห่งชีวิตของท่าน

ท่านได้จากโลกนี้ไปแล้ว แต่คุณความดีตลอดจนผลงานของท่านยังคงทิ้งเป็นอนุสรณ์ฝากไว้ทั้งหน่วยราชการทหารและพลเรือน ที่จะต้องระลึกจดจำสืบไปชั่วกาลนาน ข้าพเจ้าขอคารวะต่อดวงวิญญาณของท่านในฐานะที่ท่านเป็นผู้หนึ่งที่บำเพ็ญกรณียกิจบังเกิดคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ในฐานะส่วนตัวที่ท่านให้ความสนิทสนมคุ้นเคย เอื้ออารีย์ให้ทั้งความรู้ คติเตือนใจ และตลอดจนถึงให้คำคม อารมณ์ขัน ที่ข้าพเจ้าอดหัวเราะไม่ได้ทุกครั้งที่ท่านมาคุยด้วย

ขอบุญกุศลที่ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้บำเพ็ญตลอดมาเมื่อดำรงชีวิต รวมทั้งกุศลผลบุญที่บรรดาญาติมิตรได้บำเพ็ญอุทิศให้ จงเป็นพละพลังปัจจัยเกื้อหนุนอวยส่งให้ดวงวิญญาณของท่านประสบอิฐวิบูลมนุญผลอันสมควรแก่คติวิสัย ขอจงได้ไปสิงสถิตเสวยสุขในสัมปรายภพตลอดกาลนานเทอญ.

พลเอก จ. นาวีเสถียร

(จิตติ นาวีเสถียร)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารสูงสุด

และ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม

คำสดุดี และ ไว้อาลัย

แด่

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์

พอได้รับข่าว พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ถึงแก่อนิจกรรม ข้าพเจ้ารู้สึกสลดใจ เพราะก่อนที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรมนั้น ได้เคยรับราชการร่วมกันมาก่อน ที่กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นเวลานาน ได้ทำประโยชน์ในด้านกฎหมายการทหารไว้อย่างมากมาย จนครบเกษียณอายุออกจากประจำการไป

เท่าที่ทราบ ชีวประวัติ ของ พลโท อัมพร ฯ เป็นชาวเมืองหลวงเก่า คือ กรุงศรีอยุธยาโดยกำเนิด เมื่อได้รับการศึกษาวิชาสามัญพอสมควรแล้ว ได้เข้ามารับการศึกษาต่อ และเข้าเรียนในโรงเรียนกฎหมาย จนสำเร็จเป็นเนติบัณฑิตสยาม ต่อมาเข้าสอบแข่งขันตามความต้องการของกระทรวงยุติธรรม ได้รับการคัดเลือกส่งไปศึกษาวิชากฎหมายโดยทุนของกระทรวงยุติธรรม ณ ประเทศเยอรมัน เมื่อปี ๒๔๗๒ เป็นเวลา ๖ ปีเศษ สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาเอก นับเป็นคนไทยคนแรก ที่เป็นเนติบัณฑิตสยามแล้วศึกษาต่อจนได้รับปริญญาเอก เป็นดอกเตอร์ยุคหมายจากประเทศเยอรมัน ต่อมาได้สมัครเข้ารับราชการทางกระทรวงกลาโหม ซึ่งขณะนั้นกำลังต้องการผู้ที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายอย่างกว้างขวางให้มาวางรากฐานจัดโครงการศาลทหาร และพัฒนางานด้านกฎหมายในกรมพระธรรมนูญ จึงทำหนังสือขอตัวมารับราชการทางกระทรวงกลาโหม เมื่อปี ๒๔๗๙ แต่กระทรวงยุติธรรมได้แสดงเจตนาออกมาว่าต้องการตัวไว้ช่วยงานทางกระทรวงยุติธรรม ตามความมุ่งหมายเดิม ขั้นสุดท้าย เลขาธิการ กพ. ซึ่งเป็นหน่วยกลางในการเจรจาติดต่อต้องเสนอเรื่องให้รัฐบาลเป็นผู้ตัดสิน และก็คงตกลงให้ตัวมารับราชการทางกระทรวงกลาโหม

สมบัติของ...

เมื่อมาอยู่กระทรวงกลาโหม ในครั้งแรกอยู่ในตำแหน่งปลัดกรมพระธรรมนูญ และในระยะเวลาติดต่อกันมานั้นเอง ได้เข้าดำรงตำแหน่งรักษาราชการเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ในสมัยนั้นเราเพิ่งเปลี่ยนแปลงการปกครองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยได้ไม่นานนัก อะไร ๆ ก็ต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นของที่ค่อนข้างใหม่ต่อความรู้สึกของชาวไทยในสมัยนั้น ตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี อันเป็นตำแหน่งข้าราชการการเมือง จึงเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมยิ่ง กับ พันตรี อัมพร ศรีไชยยันต์ ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นเจ้ากรมพระธรรมนูญ และเป็นที่ปรึกษากฎหมายของกองบัญชาการทหารสูงสุด โดยลำดับ เพราะเหตุที่เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางในด้านกฎหมาย สามารถทำประโยชน์ในด้านนี้ได้เป็นอย่างดี ในปี ๒๕๑๒ จึงได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ตราบเท่าจนถึงแก่อนิจกรรมในขณะที่ยังคงดำรงตำแหน่งนี้

ตามอัธยาศัยที่แท้จริง ของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ที่แสดงออกมา รู้สึกว่าเหมาะสมกับความรู้ทางกฎหมายที่ได้เล่าเรียนมา ไม่ว่าจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับอะไรในด้านสังคมแม้เรื่องนั้น ๆ จะเป็นเรื่องของชีวิตประจำวันธรรมดา ๆ แต่ท่านผู้นี้จะต้องดึงเอาข้อกฎหมายเข้ามาสอดแทรกด้วยเป็นเนืองนิตย์ เพราะฉะนั้น หากติดต่อกับท่านผู้นี้ จะต้องทำความรู้สึกอยู่เสมอว่า ขณะนี้กำลังเกี่ยวข้องอยู่กับผู้ทรงความรู้ทางกฎหมาย เมื่อเราได้ปรับความรู้สึกได้เช่นนี้แล้ว การติดต่อประสานงานนั้น ๆ จะพบทางสำเร็จที่ราบรื่น และได้รับผลคุ้มค่าอย่างแท้จริง

ข้อที่ข้าพเจ้าจะลืมเสียมิได้เลยก็คือ ท่านผู้นี้เป็นนักกฎหมายที่ไม่ต้องการเอาใจนายในทางที่ไม่ถูก ท่านผู้นี้จะพยายามอย่างที่สุดที่จะชี้แจงว่าอะไรผิด อะไรถูก และควรทำประการใด ข้าพเจ้าภูมิใจและดีใจที่ได้ทำงานร่วมกับท่านผู้นี้ เพราะข้าพเจ้าเชื่อมั่นและแน่ใจว่าเขาจะไม่นำข้าพเจ้าไปสู่แดนอันตราย คือแดนที่คนเราลืมตัว แดนที่คนหลายคนต้องตายทั้งเป็น

บัดนี้ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ผู้มีความรู้อย่างกว้างขวาง เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ได้จากไปแล้ว ทิ้งไว้แต่ผลงานอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม, แก่ประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานซึ่งเป็นความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ ซึ่งปรากฏอยู่ในกรมพระธรรมนูญและความเป็นปึกแผ่นของกิจการศาลทหาร ข้าพเจ้าขอแสดงความเสียใจกับครอบครัวและทายาทของท่านผู้วายชนม์ ซึ่งได้สูญเสียร่มโพธิ์ร่มไทรที่ให้ความร่มเย็นมาตลอดกาล ขอให้คุณความดีที่ท่านผู้วายชนม์ได้บำเพ็ญมาโดยตลอด รวมทั้งการประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณทาน ที่ครอบครัว ทายาท ตลอดจนญาติมิตร บำเพ็ญอุทิศไปให้ จงเป็นปัจจัยเกื้อกูลและส่งเสริมให้วิถีวิญญาณของท่านผู้วายชนม์ประสบแต่ความสุขเกษมสำราญ ในสุคติภพนั้น ๆ ด้วยดีตลอดไป.

พลอากาศเอก

(ทวี จุลละทรัพย์)

เสนาธิการทหาร

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ศูนย์ดวงตา สภากาชาดไทย

ดวงตาของพลโทอัมพร ศรีไชยยันต์

เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๔.๓๐น. พลโทอัมพรศรีไชยยันต์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม และสมาชิกผู้อุทิศดวงตาของศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทย ได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวาย ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ศูนย์ดวงตาได้มอบให้นายแพทย์ ม.ร.ว. พรสวัสดิ์ นันทวัน ไปรับดวงตาทันที และรุ่งขึ้นวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๓ ศูนย์ดวงตาได้นำดวงตามอบให้จักษุแพทย์ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำให้แก่นายเฉลิมชัย ศรนุวัตร อายุ ๒๒ ปี ตาพิการทั้ง ๒ ข้างมาตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี สาเหตุของตาพิการแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรคตาดำเสื่อม และเป็นกรรมพันธุ์ด้วย เพราะปรากฏว่าพี่น้องของนายเฉลิมชัย ศรนุวัตร จำนวน ๗ คน เป็นโรคตาดำเสื่อมถึง๓คน รวมทั้งนายเฉลิมชัยด้วย ซึ่งศูนย์ดวงตาได้นำดวงตามอบให้จักษุแพทย์ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำให้พี่ชายและพี่สาวของนายเฉลิมชัย จนสามารถมองเห็นและไปประกอบอาชีพได้แล้ว สำหรับนายเฉลิมชัย ศรนุวัตร จักษุแพทย์ได้ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำข้างขวาให้ข้างหนึ่งก่อน ส่วนอีกรายหนึ่งคือ เด็กหญิงอำพร เบือกน้อย อายุ ๑๔ ปี ตาซ้ายพิการเนื่องจากถูกน้องชายถูกตาดำ เมื่ออายุ ๗ ปี

ดวงตาของพลโทอัมพร ศรีไชยยันต์ นอกจากจะใช้ตาดำเปลี่ยนให้แก่ผู้ที่ตาพิการ ๒ รายดังกล่าวแล้ว ตาขาวยังนำไปใช้ทำประโยชน์ได้อีก โดยจักษุแพทย์ได้นำไปใช้ทำการผ่าตัดหนุนตาขาวให้แก่ผู้ที่ตาพิการ ๒ ราย คือ นางอวย กิตติโกวิทย์ อายุ ๖๔ ปี ประสาทตาข้างซ้ายหลุด แพทย์ได้นำตาขาวไปหนุนประสาทตา ให้ต่อเชื่อมกัน ส่วนอีกรายหนึ่งคือนายสุภี เสียงวิสุทธิกุล อายุ ๓๑ ปี ถูกเศษเหล็กฝังในดวงตา แพทย์ได้ทำการผ่าตัดเอาเหล็กออกจากดวงตาและนำตาขาวที่ได้รับบริจาคมา ใช้ปะหนุนตาขาวเดิมเพื่อป้องกันมิให้ประสาทตาหลุด

การที่ศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทย ได้รับดวงตามอบให้กับจักษุแพทย์ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำให้แก่ผู้ที่ตาพิการทั้ง ๒ รายดังกล่าวแล้ว นอกจากจะได้รับความเมตตาจาก พลโทอัมพร ศรีชัยยันต์ ที่อุทิศดวงตาให้แล้ว ยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคุณหญิงสมสมัย ศรีไชยยันต์ ซึ่งได้แจ้งให้ศูนย์ดวงตาไปรับดวงตา นับว่าท่านทั้ง ๒ ได้ร่วมกันบำเพ็ญกุศลอันมหาศาล ควรแก่การยกย่องสรรเสริญและอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

พลโทอัมพร ศรีไชยยันต์ ได้เขียนบัตรแสดงความจำนงอุทิศดวงตาให้กับศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทย พร้อมกับคุณหญิงสมสมัย ศรีไชยยันต์ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนม์พรรษาของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๑

ปัจจุบันมีผู้แสดงความจำนงอุทิศดวงตาให้ศูนย์ดวงตาแล้วเป็นจำนวน ๑๔,๓๔๔ ราย ในจำนวนนี้ศูนย์ดวงตาได้รับดวงตามอบให้จักษุแพทย์ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำให้แก่ผู้ที่ตาพิการจนสามารถมองเห็นได้แล้ว จำนวน ๔๓ ราย.

สินัยกรรม

๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๑

ข้าพเจ้าขอยกที่ดินของ
ข้าพเจ้าให้แก่สมาคมชาวไทย
เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์แก่
ชาวมนุษย์ทั่วไป

ให้ประดิษฐานศูนย์บริการของ
สมาคมชาวไทย ในนามว่า ~~ศูนย์~~
ไทยเรืองกิตติคุณในอาชีวะมงคล
เป็นบุญคุณอย่าง. (ให้ดูรายละเอียดในหลัง)

ลงชื่อ พันตรี ประยงค์
กองปัญชาการทหารสูงสุด

ด่วน

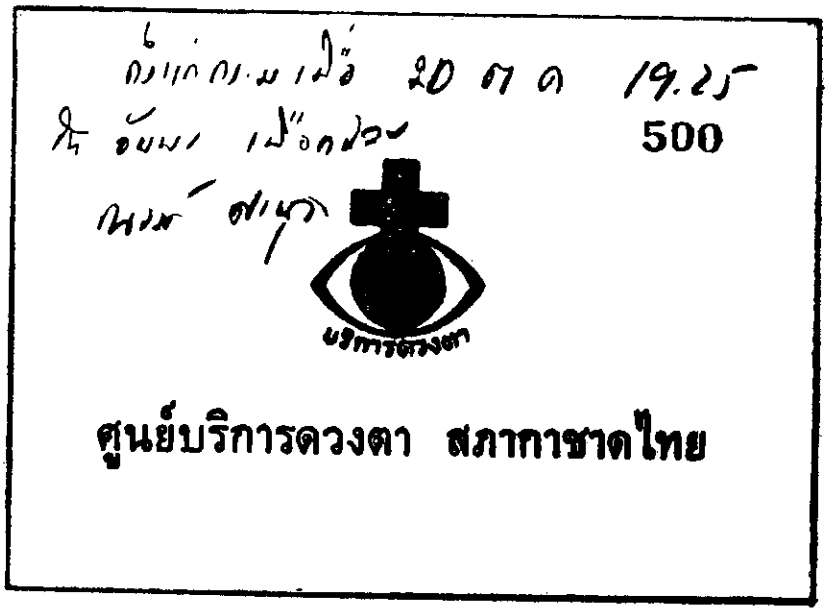

ก่อตั้งเมื่อ 20 ต.ค. 19.25
ด้วยความเป็นกุศล 500
ขอมอบ

ศูนย์บริการดวงตา สภากาชาดไทย

วันที่ [illegible]

ข้าพเจ้า [illegible] อายุ [illegible] ปี

ที่อยู่ [illegible]

[illegible] โทรศัพท์ 27759

ขออุทิศดวงตาของข้าพเจ้า หลังจากที่ข้าพเจ้าไม่มีชีวิตแล้ว ให้แก่สภากาชาดไทย เพื่อสภากาชาดไทยจะได้ใช้ดวงตาของข้าพเจ้าให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ต่อไป

ลงนาม [illegible] ผู้อุทิศ

ลงนาม [illegible] พยาน

ลงนาม [illegible] พยาน

(โปรดส่งบัตรส่วนนี้ให้แก่ศูนย์บริการดวงตา สภากาชาดไทย)

สภากาชาดไทย
สำนักงานกลาง ตึกบริพัตร โรงพยาบาลอุบัติเหตุฉุกเฉิน พระนคร

ถึงแม้ว่าพลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้จากโลกนี้ไปแล้ว แต่ดวงตาที่ท่านได้อุทิศให้แก่ศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทยนั้นเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้ที่ดวงตาพิการถึง ๔ คน กล่าวคือ แพทย์ได้ใช้ตาดำไปผ่าตัดเปลี่ยนให้นายฉรงค์ ศรนุวัตร และนางสาวอำพร เผือกน้อย ส่วนตาขาวนั้นแพทย์ได้ใช้ปะหนุนประสาทตาให้นางอวบ กิตติโกวิทย์ และนายสุภี เสียงวิสุทธิกุล

การอุทิศดวงตาของพลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ จึงนับว่าเป็นการบำเพ็ญกุศลมหาศาล ควรแก่การยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง.

ประธานคณะกรรมการจัดหาและบริการดวงตา
แห่งสภากาชาดไทย.

หนังสือพิมพ์เข้าภาพ·ข่าวสดประจำบ้าน

ไทยรัฐ

ฉบับหลัง△ ปีที่ 11 ฉบับที่ 4672 วันพฤหัสบดีที่ 22 ตุลาคม พ.ศ.2513 △ 1 บาท

เมื่อคืนวันที่ 20 เดือนนี้ นับเป็นรัฐมนตรีคนที่สามของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่ถึงแก่อนิจกรรมในขณะดำรงตำแหน่ง ก่อนหน้านี้ ม.ล.ชูชาติ กำภู รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และนายจิตติ สุจริตกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ถึงแก่อนิจกรรมทั้งแต่ได้เป็นรัฐมนตรีใหม่ๆ

พลโทอัมพร ศรีไชยันต์ เกิดเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2451 อายุ 62 ปี เป็นชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จบการศึกษาจากโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม ได้เป็นเนติบัณฑิตสยาม และได้ปริญญาเอกทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยแฟรงค์เฟิท ประเทศเยอรมัน เข้ารับราชการในกรมพระธรรมนูญ กระทรวงกลาโหม จนได้เป็นเจ้ากรมพระธรรมนูญและเมื่อออกจากราชการได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษากฎหมายประจำกองบัญชาการทหารสูงสุด

พลโทอัมพร ศรีไชยันต์ มีธิดา 2 คน คือ นส. ทิพย์ ศรีไชยันต์ กับ นส. อุ้มพร ศรีไชยันต์ ธิดาคนเล็กเป็นนิสิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พลโท อัมพร บ่วยกระเสาะกระแสะด้วยโรคหัวใจมานาน เมื่อวันจันทร์ที่ 19 เดือนนี้ ได้เข้าตรวจเช็คร่างกายที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า นายแพทย์ได้ขอให้พลโทอัมพร เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลตั้งแต่วันนั้น แต่พลโทอัมพร ขอผัด เพราะจะต้องไปเป็นประธานวางศิลาฤกษ์ศาลจังหวัดสมุทรปราการ ในบ่ายวันพุธที่ 21 ครั้นเมื่อเช้าวันอังคารที่ 20 พลโทอัมพร ก็เกิดช็อคขึ้นมากะทันหัน ภริยาและธิดาจึงนำตัวส่งโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า นายแพทย์ให้การเยียวยาจนสุดความสามารถแต่ไม่อาจช่วยอะไรได้ พลโทอัมพร ศรีไชยันต์ ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อเวลา 19.30 น. วันเดียวกันนั่นเอง

ศพของพลโทอัมพร ศรีไชยันต์ ตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดธาตุทอง พระโขนง ตั้งแต่คืนวันที่ 2 เดือนนี้เป็นต้นไป

อนึ่งเมื่อ พล.ท. อัมพร ศรีไชยันต์ ถึงแก่อนิจกรรม คุณหญิงสมสมัย ศรีไชยันต์ ภริยา ได้โทรศัพท์แจ้งศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทยทันที เพื่อให้มารับดวงตาตามที่ พล.ท. อัมพรได้อุทิศดวงตาให้กับสภากาชาดไทยเนื่องในวันเฉลิมพระชนม์มพรรษาของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2511 พร้อมกับคุณหญิง ทางสภากาชาดไทยจึงได้มอบให้นายแพทย์ ม.ร.ว. พรสวัสดิ์ นันทวัน จักษุแพทย์ ร.พ. จุฬาลงกรณ์ ไปรับดวงตาของ พล.ท. อัมพร เมื่อเวลา 21.00 น. และนำดวงตามาเก็บไว้ที่ ร.พ. จุฬาฯ เพื่อรอการผ่าตัดเปลี่ยนให้กับคนไข้ตาพิการที่รอรับการรักษา

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 เดือนนี้ เวลา 08.30 น. เจ้าหน้าที่ของสภากาชาดไทยได้เดินทาง ไปรับตัวคน ไข้ที่รอขอรับการรักษาอยู่คือนายณรงค์ ครนุวัตร์ อายุ 22 ปี พนักงานบริษัทไทยโทรทัศน์ที่สำนักงาน ท.ท.ท. บางขุนพรหม และ ญ. อัมพร เผือกน้อย อายุ 14 ปี จาก รร. วัดบางนาใน และคณะจักษุแพทย์ รพ. จุฬาลงกรณ์โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์กอบชัย พรหมินทะโรจน์ หัวหน้าคณะ จักษุวิทยา แพทย์หญิงจวงจันทร์ กุลวานิช และ นายแพทย์ มรว. พรสวัสดิ์ นันทวัน ได้ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำให้กับคนไข้ทั้งสองเมื่อเวลา 13.30 น. การผ่าตัดได้เสร็จสิ้นเมื่อเวลา 15.30น. วันเดียวกัน

หลังจาก การผ่า ตัด คณะจักษุแพทย์ ที่ร่วม ในการผ่าตัดเปลี่ยนตาครั้งนี้ได้เผยว่าดวงตาของ พล.ท.อัมพร ศรีไชยันต์ นอกจากจะนำตาดำทั้งสองข้างเปลี่ยนให้กับคนไข้ทั้งสองคนดังกล่าวแล้วยังใช้เยื่อตาขาวไปเย็บหนุนตาขาวของนายสุธี เลิงวิสุทธิกุล คนไข้ซึ่งเศษเหล็กกระเด็นเข้าไปยังในดวงตา เพื่อไม่ให้ประสาทตาหลุดออกจากกัน หลังจากการผ่าตัดเอาเศษเหล็กออกแล้ว และยังใช้เยื่อตาขาวไปหนุนตาขาวของนางชวย กิตติโกวิทย์ ซึ่งประสาทตาหลุดจากกันให้กลับเชื่อมติดกันอีกด้วย ซึ่งเท่ากับดวงตาของพล.ท.อัมพรช่วยคนได้ถึง 4 คน

Deputy Justice Minister dies

DEPUTY Justice Minister Lt-Gen Amphorn Sichaiyant died a heart attack at 7.30 last night at the Phra Mongkutklao spital after he was admitted to the hospital in serious con-ion at about 10 a.m. yesterday.

A hospital doctor said that the Deputy Minister had been for several months before he was brought to the hospital in rious condition.

The doctor said that Lt-Gen Amphorn also suffered high ood pressure coupled with his heart ailment.

TRIBUTE — Page 4

The Deputy Minister is survived by his wife Khunying msamai and his two daughters, Miss Thip Srichaiyant, 23 d Miss Umphorn Srichaiyant, 21.

His body will be taken to Wat Thadthong where religious e will take place at 5 p.m. today.

General Amphorn, 62, had held the position of legal advisor the Supreme Command Headquarters since 1950 and on rch 11, 1968 was appointed Deputy Justice Minister.

Lt Gen Amphorn was the third deputy minister to die in ice with the present government which was formed on March , 1968.

Two deputy ministers who died earlier were Deputy Natio- Development Minister M.L. Xujati Khambhu and Deputy reign Minister Chitti Sucharitkul.

GEN AMPHORN 'LEAST KNOWN'

DEPUTY Justice Minister Amphorn Sichaiyant who died last night of a heart attack was probably the most "unpublicised" Member of the Cabinet.

Very much behind the news and rarely making any appearance in public functions, Lt Gen Amphorn had in fact been holding legal positions since 1950 when he was made the legal advisor to the Supreme Command Headquarters until he was handpicked by Prime Minister Thanom Kittikachorn to the positions as the Deputy of the Justice Ministry on March 11, 1968.

Before the late general was appointed the legal advisor to the Defence Ministry, he had held the post of Director of the Judge Advocate General department for two times — the first time in 1959 and for the second time in 1961.

The late general attended Depsirint School and he continued his studies in the law school of the Ministry of Justice where he earned his law degree in 1927.

In 1928, Lt Gen Amphorn continued his studies in a German University and was awarded a doctorate degree in law from that country.

In 1927, he was appointed Director-General of the Prosecution Department and nine years later, he served in the army.

Lt Gen Amphorn also served as secretary to the Defence Minister two times in 1937 and 1946.

During the years of secretaryship, he was also a radio reporter of the Radio Station of Thailand under the Public Relations Department.

Lt Gen Amphorn also graduated from the National Defence College in 1961 and later was appointed lecturer of the college.

4 EVENING POST

EVENING post

WEDNESDAY OCTOBER 21, 1970

THE BANGKOK POST TUESDAY OCTOBER 27, 1970

Blind given chance to see

TWO recipients of the eyes of the late Lt-Gen Amporn Srichaiyant, former Deputy Justice Minister, can now see well again.

They are Mr Narong Sornnuwat, 22, and Miss Amporn Phueknoi, 14 above.

Mr Narong had suffered from eye diseases since he was 15. His brothers and sisters suffered from the same illness, and three of them had already received transplants from the Eye Centre.

Miss Amporn had been blind in her left eye since an accident at the age of seven.

The corneas of the late Lt-Gen Amporn were given to Miss Amporn and Mr Narong and the retinas to Mrs Huay Kittikovit, 68, and Mr Suphi Siangvisuthikul, 31.

The optic nerve in Mrs Huay's left eye had been severed and the transplanted cornea will enable the nerve cells to join together again. Doctors took a metal fragment from the left eye of Mr Suphi and transplanted the cornea of Lt-Gen Amporn.

So far 14,399 people have pledged to donate their eyes to the Eye Centre, which has transplated eyes to 43 people.

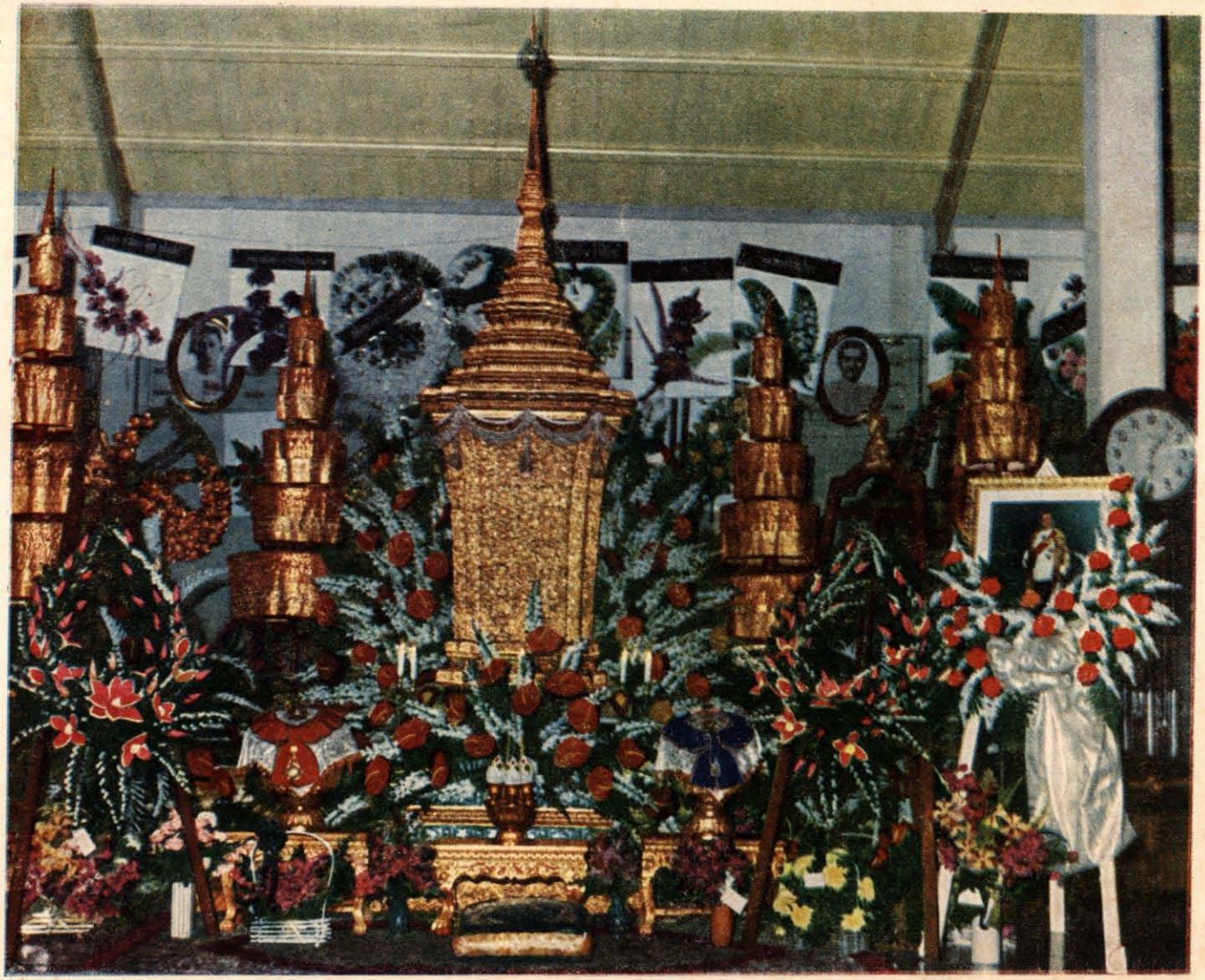

พระราชทานโกศศพ สวดพระอภิธรรม ณ วัดธาตุทอง

สายสัมพันธ์ของสกุล "ศรีไชยยันต์"

เนื่องจากว่า พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เป็นผู้สืบเชื้อสายผู้หนึ่งแห่งสกุลศรีไชยยันต์ จึงเป็นการสมควรที่จะได้กล่าวถึงประวัติแห่งสกุลศรีไชยยันต์ไว้ ณ ที่นี้โดยสังเขป สกุลศรีไชยยันต์ เป็นสกุลใหญ่และทรงเกียรติคุณสกุลหนึ่งในประเทศไทย มีบุคคลสำคัญและมีชื่อเสียงในสกุลนี้เป็นอันมาก ได้รับราชการสนองพระเดชพระคุณองค์พระมหากษัตริย์ รัฐบาล ตลอดจนได้บำเพ็ญกรณียกิจที่สำคัญอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติมาหลายสมัยตราบจนขณะปัจจุบัน อาทิ เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ (พุ่ม ศรีไชยยันต์) สมุหพระกลาโหม และอรรคมหาเสนาบดีในรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับราชการมาด้วยความสามารถในราชการ ถอร์ปด้วยวิริยะ อุตสาหะ และความซื่อตรงจงรักภักดีเป็นอย่างยิ่ง ดังปรากฏเป็นหลักฐานในหนังสือเรื่องตั้งเจ้าพระยา ฉบับมีรูป ๒๔๘๔ และราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓ ร.ศ.๑๑๔ หน้า ๑๖ และ ๒๒, มหาอำมาตย์ตรี พระยาเทพรัตนนรินทร์ (เคลิ้ม ศรีไชยยันต์) เจ้ากรมธนบัตร กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และองคมนตรีในรัชกาลที่ ๖ และที่ ๗ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีผู้สืบสกุลศรีไชยยันต์ ทั้งที่วายชนม์ไปแล้ว และที่ยังมีชีวิตอยู่อีกหลายท่าน ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางราชการที่สำคัญ ๆ ในระดับสูงของรัฐบาล และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์หรือยศเป็นเกียรติ เหล่านี้ล้วนเป็นประจักษ์พยานแห่งเกียรติคุณอันสูงส่งของสกุลนี้ทั้งสิ้น

สกุล "ศรีไชยยันต์ และสายสัมพันธ์"

หลวงจีนประชา (หองหงู่) ถือกำเนิดเมืองนครไชยศรี

- หลวงศรีไชยบาล (ขุนเณร)
  - นางอิ่ม
    - นางโลหะ (อุ่น)
      - ๑. คุณหญิง ประชากิจกรจักร (นิล โอสถานนท์)
      - ๒. นางพร้อม โอสถานนท์
  - นางนุ้ย
    - ๑. นางเหรียญ
    - ๒. นายหลี
    - ๓. พระยาภูมิพิไชย (เชย ศรีไชยยันต์)
    - ๔. นายอำนาจ ศรีไชยยันต์
      - พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์
      - นางอำไพ ภู่แต่ง
    - ๕. นางไหล โรจนวิภาต
- นายขี่สุ่น
  - พระยาเสนาภูเบศร์ (อังกาบ ศรีไชยยันต์)
    - ๑. พระยาเทพรัตนนรินทร์ (เคลิ้ม ศรีไชยยันต์)
    - ๒. นายเคลือบ ศรีไชยยันต์
    - ๓. ค.ญ.สอาด
    - ๔. นางไสว อาหรธำรงค์
    - ๕. ขุนอนุรักษ์สาลี (ชิด ศรีไชยยันต์)
    - ๖. นางศิริ บุญฤทธิ์
    - ๗. นางสวัสดิ์ภักดี (ชื่น ศุกรสมิต)
- เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ (พุ่ม) ไม่มีบุตรและธิดา
- นางสาวหนู

ประวัติ

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

เกิด เมื่อวันอังคารแรม ๕ ค่ำ เดือนยี่ ปีวอก ตรงกับวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๔๕๑ ที่ตำบลหัวรอ อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป็นบุตรของ นายอำนาจ ศรีไชยยันต์ และ นางเชย ศรีไชยยันต์ ได้ทำการสมรสกับ คุณหญิง สมสมัย ศรีไชยยันต์ ต.ม., ล.จ. ธิดาอำมาตย์เอก พระยาภูมิพิไชย และ คุณหญิง แก้ว ภูมิพิไชย เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๘๙ มีธิดา ๒ คน คือ

๑. นางสาวทิพ ศรีไชยยันต์

๒. นางสาวอุ้มพร ศรีไชยยันต์

วุฒิการศึกษา

๒๔๖๖	สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๘ โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์
๒๔๗๐	สอบไล่ได้ชั้นเนติบัณฑิต โรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม
๒๔๗๒	สอบชิงทุน "ระพีมูลนิธิ" ได้ เดินทางไปศึกษาวิชากฎหมาย ณ ประเทศเยอรมนี สอบไล่ได้ปริญญาเอกมหาวิทยาลัยแฟรงค์เฟิท เป็นคนไทยที่ได้รับปริญญาดอกเตอร์กฎหมายเยอรมันคนแรก
๒๕๐๔	สอบไล่ได้ปริญญาบัตร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (รุ่นที่ ๓)

ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ เมื่อ ๒๙ มกราคม ๒๔๗๙ เครื่องหมาย ท.บ. ๒๔๗๙ พ.น. ๙๖๔

ยศทหาร

๑๕	มกราคม	๒๔๗๙	ว่าที่พันตรี
๑	เมษายน	๒๔๘๐	พันตรี

๑	เมษายน	๒๔๘๓	พันโท
๑๕	กันยายน	๒๔๘๖	พันเอก
๑	มกราคม	๒๔๙๓	พลตรี
๑	มกราคม	๒๕๐๓	พลโท

ตำแหน่ง

๒	กันยายน	๒๔๗๐	เป็นพนักงานอัยการ สำนักงานกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย
๑	มิถุนายน	๒๔๗๒	เป็นอัยการ สำนักงานกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย
๒๘	สิงหาคม	๒๔๗๒	ย้ายจากกระทรวงมหาดไทยไปอยู่กระทรวงยุติธรรม เพื่อเดินทางไปศึกษาวิชากฎหมายเพิ่มเติม ณ ประเทศเยอรมนี สำเร็จการศึกษาแล้วเดินทางกลับถึงกรุงเทพ ฯ
๓๐	กรกฎาคม	๒๔๗๙	กระทรวงกลาโหมขอย้ายจากกระทรวงยุติธรรมมารับราชการตำแหน่ง ประจำกองบังคับการกรมพระธรรมนูญ
๑๖	พฤศจิกายน	๒๔๗๙	เป็นปลัดกรมพระธรรมนูญ
๑๙	เมษายน	๒๔๘๐	เป็นปลัดกรมพระธรรมนูญ และรักษาราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม อีกตำแหน่งหนึ่ง
๓๐	กันยายน	๒๔๘๑	เป็นผู้สื่อข่าวต่อสำนักงานโฆษณาการ
๒	มกราคม	๒๔๘๑	เป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ครั้งที่ ๑)

๑	ตุลาคม	๒๔๘๒	เข้าสำรองราชการกองบังคับการกรมพระธรรมนูญ และรักษาราชการปลัดกรมพระธรรมนูญ
๒๒	มีนาคม	๒๔๘๔	เป็นเจ้ากรมพระธรรมนูญ (ครั้งที่ ๑) และคงเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตามเดิม
๑๙	สิงหาคม	๒๔๘๔	พ้นตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพราะเปลี่ยนรัฐมนตรี ฯ ใหม่
๔	มีนาคม	๒๔๘๕	เข้าสำรองราชการกองบังคับการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
๑	ธันวาคม	๒๔๘๖	ไปรับราชการในหน่วยโยธาธิการ ตำแหน่งผู้สั่งราชการเกี่ยวกับโยธาธิการ แทนปลัดกระทรวงกลาโหม อีกตำแหน่งหนึ่ง
๑๔	กรกฎาคม	๒๔๘๘	ไปช่วยราชการทางกองทัพบกอีกตำแหน่งหนึ่ง
๑	มกราคม	๒๔๘๙	ออกจากประจำการเป็นนายทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัด สังกัดกองทัพบก จังหวัดทหารบกกรุงเทพ
๑๑	มกราคม	๒๔๘๙	เป็นนายทหารกองหนุนไม่มีเบี้ยหวัด (เพื่อรับบำนาญ) สังกัดกองทัพบก จังหวัดทหารบกกรุงเทพ
๑๓	กุมภาพันธ์	๒๔๘๙	เป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (ครั้งที่ ๒)
๑๔	มิถุนายน	๒๔๙๐	เข้ารับราชการประจำแผนกที่ ๓ กรมเสนาธิการทหาร
๒๓	กุมภาพันธ์	๒๔๙๑	ประจำแผนกสภากรมเสนาธิการกลาโหม (ในอัตราผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชา)
๑	มกราคม	๒๔๙๒	เป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายกรมเสนาธิการ
๑๕	เมษายน	๒๔๙๒	เป็นเจ้ากรมพระธรรมนูญ (ครั้งที่ ๒)
๑๙	เมษายน	๒๔๙๒	รักษาราชการผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายกรมเสนาธิการกลาโหมอีกตำแหน่งหนึ่ง

๔	กรกฎาคม	๒๔๙๓	เป็นที่ปรึกษาทางกฎหมายประจำกรมเสนาธิการกลาโหม
๑	มกราคม	๒๕๐๔	เป็นที่ปรึกษาการกฎหมาย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด (กองบัญชาการทหารสูงสุด)
๑๑	มีนาคม	๒๕๑๒	ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

ตำแหน่งหรือราชการพิเศษ

๒๔๗๘			ระหว่างศึกษาอยู่ในประเทศเยอรมนี เป็นผู้แทนไทยในการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมาย-อาญาและการราชทัณฑ์ ณ กรุงเบอร์ลิน
๗	ตุลาคม	๒๔๗๙	เป็นตุลาการประจำศาลทหารกลาง ทำหน้าที่เป็นผู้รักษาพระธรรมนูญ
๑๐	กุมภาพันธ์	๒๔๘๑	เป็นกรรมการศาลพิเศษ
๑๓	กันยายน	๒๔๘๒	เป็นกรรมการอำนวยการสำรองป้องกันภัยทางอากาศ
๗	มกราคม	๒๔๘๔	เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายกรมพระธรรมนูญประจำกองทัพ-บกและเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายกรมพระธรรมนูญประจำ-กองบัญชาการเขตภายในอีกตำแหน่งหนึ่ง
๑๓	ตุลาคม	๒๔๘๔	เป็นกรรมการสภาพิจารณาภาพยนตร์
๑๘	ตุลาคม	๒๔๘๔	เป็นกรรมการในองค์การช่วยราชการทหาร
๑๑	ธันวาคม	๒๔๘๔	เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายกรมพระธรรมนูญประจำกองทัพ-บก มณฑลทหารบกที่ ๑, ๒ และที่ ๕
๑๔	กุมภาพันธ์	๒๔๘๕	เป็นกรรมการควบคุมและจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของคนต่างด้าว

๑๐	มีนาคม	๒๔๘๕	เข้าประจำ บก. ทหารสูงสุด ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่เกี่ยวแก่กฎอัยการศึก และข้อบังคับซึ่งออกตามกฎอัยการศึกอีกตำแหน่งหนึ่ง
๑๔	กรกฎาคม	๒๔๙๐	เป็นที่ปรึกษากฎหมายองค์การทหารผ่านศึก
๑๕	พฤศจิกายน	๒๔๙๐	เป็นกรรมการพิจารณาระเบียบข้าราชการทหาร
๘	มกราคม	๒๔๙๕	เป็นที่ปรึกษาป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร
๑๗	กันยายน	๒๔๙๕	เป็นกรรมการพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร
๑๓	กันยายน	๒๔๙๗	เป็นกรรมการประจำศาลทหารสูงสุด และเป็นผู้รักษาพระธรรมนูญประจำศาลทหารสูงสุด
๑๗	เมษายน	๒๔๙๙	เป็นตุลาการศาลทหารสูงสุด และเป็นตุลาการพระธรรมนูญด้วย
๒๕๐๑			เป็นผู้แทนไทยไปเข้าร่วมประชุมในการประชุมว่าด้วยกฎหมายทะเล ณ นครเจนีวา ประเทศสวิส
๑๕	กันยายน	๒๕๐๒	เป็นกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร
๑๕	กุมภาพันธ์	๒๕๐๓	เป็นผู้ช่วยราชการในสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
๘	กรกฎาคม	๒๕๐๓	เป็นกรรมการร่างกฎหมาย
๓๐	เมษายน	๒๕๐๔	เป็นอนุกรรมการอพยพจีนคณะชาติออกจากประเทศไทย
๘	กุมภาพันธ์	๒๕๐๕	เป็นกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒	กรกฎาคม	๒๕๐๕	เป็นที่ปรึกษากองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ
๑	มกราคม	๒๕๐๗	เป็นกรรมการร้อยกรองงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๒๗	เมษายน	๒๕๐๗	เป็นผู้แทนกระทรวงกลาโหมในคณะกรรมการอำนวยการควบคุมการหยุดยิงระหว่างอินโดนีเซียกับมาเลเซีย
๒๖	มีนาคม	๒๕๐๗	เป็นกรรมการในคณะกรรมการการเมืองภายนอกของคณะกรรมการรับผิดชอบงานในสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
๒๐	สิงหาคม	๒๕๑๑	เป็นกรรมการพิจารณาสนธิสัญญาทางไมตรีพานิชย์และการเดินเรือระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส
๗	กุมภาพันธ์	๒๕๑๒	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราช-บัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร
๑๙	พฤษภาคม	๒๕๑๒	เป็นที่ปรึกษาในคณะที่ปรึกษากฎหมายของนายก-รัฐมนตรี

ตำแหน่งผู้บรรยาย

เป็นผู้บรรยายกฎหมายในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วิทยาลัยการทัพบก

โรงเรียนเสนาธิการทหาร

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ

โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

โรงเรียนรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

โรงเรียนสงครามจิตวิทยา

โรงเรียนนายอำเภอ กระทรวงมหาดไทย

โรงเรียนนายทหารเหล่าพระธรรมนูญ

ราชการสงครามหรือปราบปรามการจลาจลหรือในเวลามีเหตุฉุกเฉิน

๑. เป็นกรรมการอำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒

๒. เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมการศาลทหารในยามไม่ปกติทั่วราชอาณาจักร เมื่อสงครามอินโดจีนฝรั่งเศส และสงครามมหาเอเชียบูรพา (๒๔๘๔)

๓. เป็นกรรมการควบคุมและจัดการกิจการและทรัพย์สินของคนต่างด้าว (๒๔๘๕)

๔. เป็นเจ้าหน้าที่กฎหมายอัยการศึกในกองบัญชาการทหารสูงสุด (๒๔๘๕)

๕. เป็นผู้สั่งราชการหน่วยโยธาธิการสนาม (๒๔๘๖)

๖. ได้นับเวลาราชการเป็นทวีคูณในคราวกรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส ตั้งแต่ ๗ มกราคม ๒๔๘๔ ถึง ๓๐ เมษายน ๒๔๘๔ และในกรณีฉุกเฉินเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ (คราวสงครามมหาเอเชียบูรพา) ตั้งแต่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ถึง ๑ มกราคม ๒๔๘๙

๗. ได้นับเวลาราชการเป็นทวีคูณคราวประกาศใช้กฎอัยการศึกในจังหวัดพระนคร — ธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๔๙๔ ในกรณีประจำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตประกาศใช้กฎอัยการศึก ตั้งแต่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๙๔ ถึง ๕ กันยายน ๒๔๙๔

๘. ได้นับเวลาราชการเป็นทวีคูณในคราวประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร เมื่อ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ ในกรณีประจำปฏิบัติหน้าที่ในเขตประกาศใช้กฎอัย-การศึก ตั้งแต่ ๑๗ กันยายน ๒๕๐๐ ถึง ๙ มกราคม ๒๕๐๑

เครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ

๒๘	มกราคม	๒๔๗๕	เหรียญเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี
๒๐	กันยายน	๒๔๘๓	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
๑๙	กันยายน	๒๔๘๔	ตริตาภรณ์ช้างเผือก
๑๔	กรกฎาคม	๒๔๘๖	เหรียญช่วยราชการเขตภายใน (ตราวสงคราม มหาเอเชียบูรพา)
๔	ธันวาคม	๒๔๙๑	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
๕	พฤษภาคม	๒๔๙๓	เหรียญบรมราชาภิเษก (ทอง) รัชกาลที่ ๙
๕	ธันวาคม	๒๔๙๔	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
๕	ธันวาคม	๒๔๙๖	เหรียญจักรมาลา
๕	ธันวาคม	๒๔๙๗	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
๕	ธันวาคม	๒๔๙๙	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
๕	ธันวาคม	๒๕๐๒	มหาวชิรมงกุฎ
๘	ธันวาคม	๒๕๐๕	เหรียญชัยสมรภูมิ (กรณีสงครามมหาเอเชียบูรพา)
๓๑	ธันวาคม	๒๕๐๕	เหรียญกาชาดสมนาคุณ
๕	ธันวาคม	๒๕๐๗	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
๕	พฤษภาคม	๒๕๑๒	ทุติยจุลจอมเกล้า
๑๒	เมษายน	๒๕๑๓	เหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา (เนื่องในการใช้วิชาชีพทางกฎหมายให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติทั้งทางราชการฝ่ายทหารและพลเรือน ซึ่งมีแพรแถบริ้วแดงริ้วขาว)

ถึงแก่อนิจกรรม

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ มีอาการป่วยด้วยโรคความดันเลือดสูงและเส้นเลือดอุดตันที่หัวใจมาประมาณ ๕ ปีกว่า ได้ให้แพทย์ตรวจร่างกายเป็นครั้งคราวตลอดมา มีอาการอ่อนเพลียอยู่ ๓ – ๔ วัน ก่อนที่จะต้องไปเป็นประธานในพิธีวางศิลา-

ฤกษ์อาคารศาลจังหวัดสมุทรปราการ ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๓ แพทย์ได้ขอร้องให้เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล แต่ พลโท อัมพร ขอไปก่อน เพราะจะต้องไปเป็นประธานพิธีดังกล่าว ทั้งนี้ ก็โดยที่ พลโท อัมพร ได้ปรารภอยู่เสมอว่า การเปิดที่ทำการศาลก็ดี การประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลก็ดี มีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง ทั้งถือเป็นเกียรติอย่างสูงในภาระหน้าที่นี้ เพราะศาลเป็นที่ประสิทธิประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน เป็นสถานที่ที่ประชาชนจะมาขอความยุติธรรมเป็นที่พึ่ง โดยเฉพาะที่ทำการศาลจังหวัดสมุทรปราการนี้ พลโท อัมพร ปรารภว่า เป็นศาลในจังหวัดที่มีหน่วยทหารตั้งอยู่ จึงมีเจตจำนงที่จะไปทำหน้าที่ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ก็ด้วยประสงค์ในนโยบายที่จะสร้างความสามัคคีระหว่างข้าราชการทุกฝ่าย ประชาชนกับทหารให้มีความเข้าใจร่วมมือกันกำจัดทุกข์สร้างความผาสุกร่มเย็นให้แก่ประชาราษฎรสมกับที่ศาลเป็นที่พึ่งแหล่งสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมทั้งปวง แต่ครั้นถึงเช้าวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๓ พลโท อัมพร มีอาการช็อคขึ้นอย่างกระทันหันโดยสภาพของแขนและขาหมดแรง คุณหญิงสมสมัย และธิดาจึงรีบนำตัวส่งโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า นายแพทย์ได้ให้การเยียวยาจนสุดความสามารถ แต่ไม่อาจช่วยได้ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้ถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลัน ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๙.๓๐ น. ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า นั้นเอง สิริรวมอายุได้ ๖๒ ปี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานน้ำอาบศพ และพระราชทานโกศไม้สิบสอง กับทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้า ฯ ให้อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ตั้งแต่ถึงอนิจกรรมจนถึงวันบำเพ็ญกุศล ๗ วัน พระราชทาน ณ วัดธาตุทอง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร

อุทิศดวงตา

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้แสดงความจำนงอุทิศดวงตาให้กับสภากาชาดไทย เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๑ เมื่อพลโท อัมพร ถึงแก่อนิจกรรม คุณหญิงสมสมัย

ศรีไชยยันต์ จึงได้โทรศัพท์แจ้งศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทยทันที ทางสภากาชาดไทยได้มอบให้ นายแพทย์ ม.ร.ว. พรสวัสดิ์ นันทวัน จักษุแพทย์แผนกจักษุวิทยา โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ไปผ่าตัดนำเอาดวงตาของพลโท อัมพร ไปเก็บไว้ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อรอการผ่าตัดเปลี่ยนดวงตาให้แก่คนไข้ตาพิการที่รอรับการรักษาอยู่ ครั้นรุ่งขึ้นวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๓ คณะจักษุแพทย์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ อันมีศาสตราจารย์นายแพทย์กอบชัย พรหมินทะโรจน์ หัวหน้าคณะจักษุวิทยา เป็นหัวหน้า ประกอบด้วยแพทย์หญิงจวงจันทร์ กุลวานิช และนายแพทย์ ม.ร.ว. พรสวัสดิ์ นันทวัน ได้ทำการผ่าตัดเปลี่ยนตาดำให้แก่คนไข้ ๒ คน คือ นายณรงค์ ศรนุวัตร ซึ่งเป็นโรคตาดำเสื่อมถ่ายทอดมาทางกรรมพันธุ์ กับเด็กหญิงอัมพร เผือกน้อย ซึ่งถูกสะเก็ดไม้กระเด็นเข้าตาดำข้างซ้าย เป็นเหตุให้ตาข้างนั้นพิการมองไม่เห็น การผ่าตัดได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดีทั้ง ๒ ราย

นอกจากนั้น คณะจักษุแพทย์ยังได้ใช้เยื่อตาขาวไปเย็บหนุนตาขาวของ นายสุธี เสียงวิสุทธิกุล คนไข้ซึ่งเศษเหล็กกระเด็นเข้าไปในดวงตา เพื่อไม่ให้ประสาทตาหลุดออกจากกันหลังจากผ่าตัดเอาเศษเหล็กออกแล้ว ทั้งยังได้ใช้เยื่อตาขาวไปหนุนตาขาวของ นางฮวย กิตติโกวิทย์ คนไข้อีกคนหนึ่งซึ่งประสาทตาหลุดออกจากกันให้กลับเชื่อมติดกันอีกด้วย

เมื่อชีวิตยัง มันสมองของพลโท อัมพร ก็สร้างคุณประโยชน์ไว้แก่ชาติบ้านเมือง และอบรมสร้างสรรให้แสงสว่างแก่ศิษยานุศิษย์ ตลอดถึงข้าราชการและประชาชนผู้รักความยุติธรรมไว้มากมาย ครั้นชีวิตสิ้นแล้ว ดวงตาของพลโท อัมพร ก็ยังได้ให้แสงสว่างแก่บุคคลผู้มืดบอดได้ถึง ๔ คน ทั้งนี้ ย่อมเป็นที่น่าอนุโมทนาสาธุอย่างยิ่ง.

คำปรารภ

ในการพระราชทานเพลิงศพ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ. อดีตที่ปรึกษาการกฎหมาย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส ในวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้น กองบัญชาการทหารสูงสุด ดำริว่า น่าจะได้จัดพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นอนุสรณ์บรรณาการแก่บรรดาผู้ให้เกียรติในงาน และได้พิจารณาเห็นว่า เรื่อง**กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร** ซึ่ง พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้รวบรวมและเรียบเรียงขึ้นบรรยายแก่นักศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และได้มอบให้เป็นสมบัติของวิทยาลัยแห่งนั้นในฐานะที่ได้เคยเป็นนักศึกษารุ่นที่ ๓ มาก่อน เป็นเอกสารที่ได้รวบรวมบรรดาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันราชอาณาจักรเข้าไว้ด้วยกัน นับว่าเหมาะสมที่จะจัดพิมพ์ขึ้นเป็นอนุสรณ์ในงานนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้ขออนุญาตจัดพิมพ์และก็ได้รับอนุญาตตามความประสงค์ กองบัญชาการทหารสูงสุดขอขอบคุณวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เป็นผู้มีอุปนิสัยซื่อตรง เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและศีลธรรม รักความสันโดษ รักความยุติธรรม เคารพและยึดมั่นในหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนตามที่ได้รับการอบรมมาจากสถาบันกฎหมายที่ศึกษามาอย่างแน่วแน่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างกล้าหาญองอาจ ไม่เคยหวาดหวั่นต่อภัยอันตรายใด ๆ ที่จะบังเกิดขึ้นกับตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งสิ้น เมื่อได้ปักใจทำสิ่งใดที่เห็นว่าถูกต้องแล้ว จะไม่ยอมหยุดยั้ง ใช่แต่เท่านั้น พฤติการณ์ที่ท่านแสดงออกทางกายหรือทางวาจาอย่างตรงไปตรงมาไม่ไว้หน้าผู้ใด ย่อมไม่เป็นที่สบอารมณ์ของคู่กรณีอย่างแน่นอน สำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับท่านจะเห็นไปว่าท่านเป็นคนดื้อรั้นอย่างหัวชนฝา แต่ที่จริงนั้น หากพิจารณาด้วยความเป็นธรรมให้ซึ้งลงไปแล้ว จะเห็นว่าพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ท่านปฏิบัติหนักไปบ้างในสายตาของคนภายนอกนั้น ได้กระทำไปด้วยเหตุผลและต้องการจะรักษาความเป็นธรรม ความเป็นประชาธิปไตย และระเบียบแบบแผนอันดีงาม อันเป็นสิ่งจำเป็นในการจรรโลงสังคมอันดีงามของคนไทยให้ดำรงไว้ทั้งสิ้น หากว่าผู้อื่นมีเหตุผลที่ถูกต้องและดีกว่า ท่านก็ยอมรับด้วยดี หาได้ดื้อรั้นโลดแล่นไปนอกลู่นอกทางอย่างใดไม่

ก็ด้วยลักษณะนิสัยอันคงเส้นคงวาและความเป็นเอกทัคคะในวิชากฎหมายของท่านนี่เอง **ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี จอมพล ถนอม กิตติขจร** ซึ่งเคยบังคับบัญชาและคุ้นเคยกันมาในกองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้ขอให้ท่านเข้าร่วมและช่วยราชการด้านการเมือง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่ง ทั้งนี้ภายหลังที่ท่านได้พ้นตำแหน่งราชการประจำเพราะเกษียณอายุแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นเกียรติอันสูงส่งแก่ตัวท่านและสกุล ศรีไชยยันต์ เป็นอย่างยิ่ง และท่านก็ได้อยู่ในตำแหน่งนี้จนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรม

ในฐานะที่ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาการกฎหมายสำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด ตลอดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และได้อำนวยประโยชน์แก่กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นอันมาก กองบัญชาการทหารสูงสุด ระลึกถึงและเศร้าเสียดายในมรณกรรมของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เป็นอย่างยิ่ง ขอคุณประโยชน์อันพึงจะได้รับจากสิ่งเล็กน้อยที่กองบัญชาการทหารสูงสุดได้กระทำเพื่อเป็นอนุสรณ์ในคุณความดีของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ครั้งนี้ จงเป็นบุญปัจจัยเสริมส่งให้ดวงวิญญาณของ พลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ ได้ประสบความสุขในสัมปรายภพจงทุกประการ เทอญ.

กองบัญชาการทหารสูงสุด

๑ ธันวาคม ๒๕๑๓

สารบาญ

หน้า

๑. การบริหารราชการป้องกันราชอาณาจักร ๑

๒. การป้องกันราชอาณาจักรเพื่อรักษาความเป็นกลางระหว่างที่ประเทศอื่นทำสงครามกัน ๕

๓. หน้าที่ของคนไทยในเวลารบ ๑๒

๔. ทหารกองประจำการและทหารกองหนุน ๑๕

๕. นักศึกษาและนิสิตของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ๒๘

๖. ตำรวจภูธร ๓๐

๗. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ๓๓

๘. พนักงานฝ่ายปกครอง ๓๗

๙. นายกเทศมนตรีและเทศมนตรี... ... ... ๓๘

๑๐. เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยทางอากาศ ๓๙

๑๑. การใช้กำลังทหาร ๔๒

๑๒. เรื่องของพลเรือนและทหารที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในยุทธบริเวณ ๔๖

๑๓. กฎอัยการศึก ๕๗

๑๔. สถานการณ์ฉุกเฉิน ๖๓

๑๕. การเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร ๖๕

๑๖. การเกณฑ์จ้าง ๗๘

๑๗. หนังสือพิมพ์ ๗๙

๑๘. การไปรษณีย์ ๘๒

๑๙. การโทรเลขและการโทรศัพท์ ๘๔

๒๐. เครื่องวิทยุคมนาคม ๘๖

๒๑. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ ๘๗

๒๒. อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด ๘๘

๒๓. เครื่องแบบทหาร ๙๒

หน้า

๒๔. รถยนต์ในราชการทหาร ๙๔
๒๕. เขตปลอดภัยในราชการทหาร ๙๖
๒๖. การคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเมื่อมีภัยทางอากาศ ๙๘
๒๗. การควบคุมการติดต่อกับต่างประเทศ ๑๐๐
๒๘. การควบคุมการเผยแพร่ข่าวอันทำให้เสียสัมพันธไมตรีในภาวะสงคราม... ... ๑๐๑
๒๙. การคุ้มครองที่สงวนเป็นความลับ ๑๐๓
๓๐. การคุ้มครองสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ ๑๐๔
๓๑. การกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว ๑๐๕
๓๒. การควบคุมยุทธภัณฑ์ ๑๐๖
๓๓. การควบคุมการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม
ออกไปนอกราชอาณาจักร ๑๐๙
๓๔. การควบคุมการส่งสินค้าออกไปและการนำสินค้าเข้ามาใน
ราชอาณาจักร ๑๑๑
๓๕. การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ ๑๑๓
๓๖. การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ
การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม ๑๑๕
๓๗. การสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการเจ็บป่วย
เพราะเหตุปฏิบัติราชการ ๑๑๗
๓๘. บำเหน็จบำนาญพิเศษ ๑๒๐
๓๙. อาญาเกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ๑๒๕
๔๐. อาญาทหาร ๑๒๙
๔๑. เชลยศึก... ... ... ๑๓๒
๔๒. ร่างพระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ ๑๓๗

กฎหมาย

เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร
(ตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษาถึงวันที่พิมพ์)

	ราชกิจจานุเบกษา เล่ม/ตอน/หน้า
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร	๗๖/๑๗/๑
พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒	๗๖/๙๒/๔๒๓
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๗	๘๑/๙๖/๖๔๙
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕	๖๙/๑๖/๒๘๖
แก้คำผิด	๖๙/๗๗/ (สามัญ) ๔๘๓๖
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๖	๗๐/๘๑/๑
ฉบับที่ ๓/๒๔๙๙	๗๓/๒๐/๑๖๕
ฉบับที่ ๔/๒๕๐๐	๗๔/๑๑/๒๙๙
ฉบับที่ ๕/๒๕๐๓	๗๗/๖๘/๑
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘	๗๒/๑๑/๑๗๖
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๙	๗๓/๑๖/๑๒๒
ฉบับที่ ๓/๒๕๐๐	๗๔/๑๑/๓๐๗
ฉบับที่ ๔/๒๕๐๖	๘๐/๑๑/๑๓
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖	๗๐/๑๔/๒๒๒
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๘	๗๒/๙๘/๑๖๒๕
ฉบับที่ ๓/๒๕๐๐	๗๔/๑๑/๓๔๕
ฉบับที่ ๔/๒๕๐๕	๗๙/๑๘/๒๐๐
คำสั่งของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๐/๒๕๐๒	๗๖/๓/๑
พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๙๕	๖๙/๖๓/๑๒๖๑
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. ๒๔๙๙	๗๔/๑๑/๓๒๐

	ราชกิจจานุเบกษา เล่ม/ตอน/หน้า
พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๐๖	๘๐/๕๐/๑
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๖	๘๐/๑๑๔/๗๒๒
ฉบับที่ ๓/๒๕๐๘	๘๒/๙๓/๑
พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๕	๗๙/๗๘/๑
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๖	๘๐/๕๐/๒๘
ฉบับที่ ๓/๒๕๐๗	๘๑/๗/๒๓
ฉบับที่ ๔/๒๕๐๙	๘๓/๘/๘๒
พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓	๗๗/๑๙/๑๒๗
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๗	๘๑/๓๘/๒๘๒
กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๙) (กำหนดเขตพื้นที่และหน้าที่ของมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก)	๘๓/๘/๙๙
พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พุทธศักราช ๒๔๘๔	๕๘/๖๓/๑๑๔๓
กฎสำนักนายกรัฐมนตรี	๕๘/๘๔/๑๗๒๓
พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗	๗๑/๑๓/๑๙๕
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๘	๗๒/๖๖/๑
พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ. ๒๕๐๓	๗๗/๓๑/๓๑
พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๙	๘๒/๕๔/๗
พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗	๗๑/๑๔/๒๘๕
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๔	๗๘/๑๙/๒๔๕
พระราชบัญญัติกำหนดวิธีปฏิบัติแก่บุคคลซึ่งเผยแพร่ข่าวอันเป็นการทำให้เสียสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับประเทศไทยในภาวะสงคราม พุทธศักราช ๒๔๘๘	๖๒/๔๓/๔๙๗

	ราชกิจจานุเบกษา เล่ม/ตอน/หน้า
พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๓	๕๗/๕๕/๘๐๕
พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๖	๖๐/๕๔/๑๕๐๗
พระราชกำหนดกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๘๔	๕๘/๓๒/๖๕๕
พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖	๕๐/—/๖๕๗
พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. ๒๔๙๕	๖๙/๗/๕๗
ประมวลกฎหมายอาญา	๗๓/๙๕/๑
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๒	๗๖/๗๓/๒๔๒
ประมวลกฎหมายอาญาทหาร	๒๘/—/๔๕๕
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๖	๔๓/—/๕๐๑
ฉบับที่ ๓/๒๔๗๐	๔๔/—/๑๗๓
ฉบับที่ ๔/๒๔๗๓	๔๗/—/๑๒๐
ฉบับที่ ๕/๒๔๗๖	๕๐/—/๕๓๖
ฉบับที่ ๖/๒๔๗๗	๕๒/—/๓๑๙
พระราชกำหนด ๒๔๘๖	๖๑/๑๙/๖๖๓
ฉบับที่ ๗/๒๔๘๗	๖๑/๖๓/๙๒๙
พระราชบัญญัติบังคับการให้เป็นไปตามสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ พ.ศ. ๒๔๙๘	๗๒/๘๓/๑๔๔๓
สัญญาเจนีวา ฯ	๗๒/๕๗/๑๑๕
พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ พุทธศักราช ๒๔๘๕	๕๙/๒๙/๘๙๒
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๒	๗๖/๑๐๑/๑๘

ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม/ตอน/หน้า

พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๙๘	๗๒/๘/๑๑๗
พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔	๖๘/๒๔/๑
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๔	๖๘/๘๐/๑
ฉบับที่ ๓/๒๔๙๖	๗๐/๑๐/๑๙๖
ฉบับที่ ๔/๒๔๙๙	๗๓/๗๗/๕
ฉบับที่ ๕/๒๕๐๒	๗๖/๑๐๑/๒๔
ฉบับที่ ๖/๒๕๐๔	๗๘/๙๖/๑
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	๓/๒๒๙
ฉบับที่ ๒/๒๔๘๖	๖๐/๑๔/๕๐๒
ฉบับที่ ๓/๒๔๘๙	๖๓/๘๓/๘๑๖
ฉบับที่ ๔/๒๕๑๐	๘๔/๑๑/๕
พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖	๗๐/๑๔/๒๒๒
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒/๒๔๙๖	๗๐/๖๖/๑๓๔๖
พระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๒	๕๖/—/๘๓๑
ฉบับที่ ๒/๒๔๘๗	๖๑/๕๖/๘๐๔
กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗	๓๑/—/๓๘๘
ฉบับที่ ๒/๒๔๘๕	๕๙/๒๙/๙๑๖
ฉบับที่ ๓/๒๔๘๗	๖๑/๗๙/๑๒๔๕
ฉบับที่ ๔/๒๔๘๘	๖๒/๒๐/๒๕๑
ฉบับที่ ๕/๒๕๐๒	๗๖/๗๘/๓๑๕
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒/๒๕๐๑	๗๕/๘๔/๔
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ	
ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๐๖	๘๐/๑๑/๔
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๗	๘๑/๒๐/๙๑

ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม/ตอน/หน้า

พระราชบัญญัติการควบคุมตัวผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดต่อกฎหมายว่า
ด้วยป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ๗๙/๗๙/๔
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๖ ๘๐/๑๑/๖
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕/๒๕๐๑ ๗๕/๘๕/๒
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖/๒๕๐๑ ๗๕/๘๕/๓
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐/๒๕๐๑ ๗๕/๘๘/๑
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐/๒๕๐๑ ๗๕/๑๐๑/๓
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๐๒ ๗๖/๓/๓
ประกาศให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาบางอย่างเพิ่มเติม
(วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๐๒ ๗๖/๗๙/๑)
พระราชบัญญัติเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารในเวลาปกติ หรือ
เวลาสงคราม และในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก
พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ ๓๘/—/๓๕๗
(บอกแก้ ๓๘/—/๓๓๑๖)
พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙ ๑๗/—/๕๙๗
พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ๕๘/๖๙/๑๒๒๘
ฉบับที่ ๒/๒๔๘๕ ๕๙/๑๙/๗๔๘
ฉบับที่ ๓/๒๔๘๘ ๖๒/๕/๑๑๙
พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ๕๑/—/๑๒๒๖
ฉบับที่ ๒/๒๔๘๓ ๕๗/๒๔/๒๘๒
พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ๕๑/—/๗๖๘
พระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๗ ๗๑/๑๖/๔๔๔
พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ๗๒/๑๑/๒๐๘
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๔ ๗๘/๕๔/๓

	ราชกิจจานุเบกษา เล่ม/ตอน/หน้า
พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๔๙๘	๗๒/๑๑/๒๓๗
พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐	๖๔/๔๒/๔๔๖
ฉบับที่ ๒/๒๔๙๑	๖๕/๕/๓๐
ฉบับที่ ๓/๒๕๐๑	๗๕/๗๒/๔๔๙
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗/๒๕๐๑	๗๕/๗๓/๔
พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗	๕๒/—/๑๓๘
ฉบับที่ ๒/๒๔๗๘	๕๒/—/๒๑๒๙
ฉบับที่ ๓/๒๔๘๕	๕๙/๕๗/๑๖๐๑
พระราชบัญญัติรถยนต์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖	๕๐/—/๗๙๓
ฉบับที่ ๒/๒๕๐๗	๘๑/๗/๒๐
พระราชบัญญัติว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๘	๕๒/๕๒/๑๔๗๖
พระราชบัญญัติคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเมื่อมีภัยทางอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๘	๖๒/๑๗/๒๒๖
พระราชบัญญัติกำหนดควบคุมการติดต่อกับต่างประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๓	๕๗/๔๑/๖๓๒

การบริหารราชการป้องกันราชอาณาจักร

ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร บัญญัติว่า :–

"อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย"

"ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย"

"องค์พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้"

"ในระหว่างที่ใช้ธรรมนูญนี้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร หรือราชบัลลังก์ หรือการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลาย ก่อกวนหรือคุกคามความสงบที่เกิดขึ้นภายใน หรือมาจากภายนอกราชอาณาจักร ให้นายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการหรือกระทำการใด ๆ ได้ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำเช่นว่านั้นเป็นคำสั่งหรือการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย"

พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ บัญญัติว่า :–

"สภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอแนะคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายภายใน นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหารกับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการทหารและกระทรวง ทบวง กรม และองค์การอื่น ๆ ของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ

(๒) พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย"

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน บัญญัติว่า :–

"ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้.–

(๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

(๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

(๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น"

"ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้.–

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวง หรือ ทบวง

(๓) กรม หรือ ทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม"

"ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้.–

(๑) จังหวัด

(๒) อำเภอ"

"ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้.–

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) เทศบาล

(๓) สุขาภิบาล

(๔) องค์การบริหารส่วนตำบล"

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม บัญญัติว่า :–

"ให้มีกระทรวงและทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเป็นกระทรวงดังต่อไปนี้ มีอำนาจและหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมาย

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวงกลาโหม

(๓) กระทรวงการคลัง

(๔) กระทรวงการต่างประเทศ

(๕) กระทรวงเกษตร

(๖) กระทรวงคมนาคม

(๗) กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

(๘) กระทรวงมหาดไทย

(๙) กระทรวงยุติธรรม

(๑๐) กระทรวงศึกษาธิการ

(๑๑) กระทรวงเศรษฐการ

(๑๒) กระทรวงสาธารณสุข

(๑๓) กระทรวงอุตสาหกรรม

"สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี กิจการเกี่ยวกับการทำงบประมาณแผ่นดินและราชการอื่น ๆ ตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรี หรือส่วนราชการซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือราชการอื่น ๆ ซึ่งมิได้อยู่ภายในอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใดโดยเฉพาะ"

"กระทรวงกลาโหม มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรโดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราชและประโยชน์แห่งชาติ

การใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการตามความในวรรคแรก ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ราชการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบแบบแผน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้กำลังทหารตามแผนป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งได้รับความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นยุทธบริเวณและหรือเขตภายในได้

เมื่อปรากฏว่า จะมีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ขึ้นใหม่ได้ตามความเหมาะสม

เมื่อหมดภาวะการรบหรือสถานะสงคราม หรือเลิกใช้กฎอัยการศึกแล้วแต่กรณี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมพิจารณาสั่งเลิกส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดและแต่งตั้งขึ้นนั้น"

(**กระทรวงกลาโหม** ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม ประกอบกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม)

"กระทรวงการคลัง มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเงินแผ่นดิน ภาษีอากร การรัษฎากร หรือกิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนอกจากสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กิจการอันกฎหมายบัญญัติให้เป็นการผูกขาดของรัฐ กิจการหารายได้ซึ่งรัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมาย และไม่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของกระทรวง ทบวงกรมอื่น และกิจการซึ่งจะเป็นสัญญาผูกพันต่อเมื่อรัฐบาลได้ให้อำนาจหรือให้สัตยาบัน"

"กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการต่างประเทศ"

"กระทรวงเกษตร มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการจัด ควบคุมและส่งเสริมเกษตรกรรม"

"กระทรวงคมนาคม มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการคมนาคม"

"กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม"

"กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ป้องกันสาธารณภัย ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ส่งเสริม ควบคุม และคุ้มครองการใช้แรงงาน และรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน"

"กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจและหน้าที่ธุรการเกี่ยวกับศาลยุติธรรม"

"กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาอบรม การศาสนาและการวัฒนธรรม"

"กระทรวงเศรษฐการ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ การพาณิชย์ รวมตลอดทั้งการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ขนส่งสินค้า ควบคุมและส่งเสริมการค้า"

"กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข และควบคุมการกาชาด"

"กระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการจัดควบคุมและส่งเสริมอุตสาหกรรม"

การป้องกันราชอาณาจักร เพื่อรักษาความเป็นกลาง
ระหว่างที่ประเทศอื่นทำสงครามกัน

การที่ประเทศไทยประกาศตนเป็นกลาง ในเมื่อประเทศบางประเทศกระทำการสงครามกัน ประเทศไทย (รวมทั้งพลเมืองและบรรดาบุคคลซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศ) ย่อมมีสิทธิและหน้าที่เพื่อรักษาความเป็นกลางของตนตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๑) สิทธิของประเทศในการรักษาความเป็นกลาง

ก) หลักทั่วไป

สิทธิของประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศซึ่งมีอยู่แล้วในระหว่างเวลาสงบ สิทธิในการรักษาป้องกันราชอาณาจักร และทำให้ประเทศเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ตลอดจนสิทธิในอธิปไตยภายนอก หรือเอกราชยังคงมีอยู่พร้อมบริบูรณ์ แต่ในบางกรณีถูกจำกัดเป็นพิเศษเพราะเหตุที่ได้มีการสงครามเกิดขึ้น

ข) จำแนกสิทธิเป็นรายละเอียด

๑. สิทธิที่ประเทศไทยมีเพื่อประโยชน์ของประเทศเอง

ประเทศไทยได้รับความคุ้มครองในดินแดนของตนจะถูกล่วงละเมิดไม่ได้ดังนี้ ประเทศคู่สงครามจึงมีหน้าที่ที่จะเคารพความเป็นกลางของประเทศไทย จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นการกระทบกระเทือนต่อความเป็นกลางของประเทศไทย

(ก) บนดินแดนทางบก

(๑) รัฐคู่สงครามจะส่งกองทหาร อาวุธยุทธภัณฑ์ สะเบียงอาหารผ่านดินแดนของประเทศไทยไม่ได้ และจะมาทำการรบกันบนดินแดนของประเทศไทยก็ไม่ได้

(๒) รัฐคู่สงครามจะมาจัดหาคนอาสาสมัครในประเทศไทยไม่ได้

(๓) ทหารของรัฐคู่สงครามรัฐใดๆ ล่วงล้ำเข้ามาในดินแดนของประเทศไทย ประเทศไทยจะจับและกักไว้ในที่ต่าง ๆ ห่างไกลจากประเทศที่ทหารนั้นเป็นทหารอยู่ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ทหารนั้นหนีกลับไปได้ การกักเช่นนี้จะกะบริเวณให้อยู่ก็ได้ หรือไม่กะก็ได้

แล้วแต่จะเห็นสมควร ประเทศไทยจะจ่ายอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ให้แก่ผู้ที่ถูกกัก ค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการนี้ ประเทศของผู้ที่ถูกกักจะต้องรับผิดชอบชดใช้ให้

(๔) รัฐคู่สงคราม จะตั้งสถานีวิทยุโทรเลขหรือเครื่องสื่อสารอื่นใดในอาณาเขตของประเทศไทยไม่ได้

(ข) ในทะเลชายฝั่งในเมืองท่า

(๑) รัฐคู่สงครามจะใช้ทะเลชายฝั่งของประเทศไทยเพื่อการยุทธเพื่อลำเลียงอาวุธยุทธภัณฑ์ หรือลูกเรือไม่ได้

(๒) จะตั้งสถานีวิทยุโทรเลขหรือการสื่อสารอื่นใด เพื่อติดต่อกับกองทัพของตน หรือจะใช้สถานที่สื่อสารอันได้ทำขึ้นก่อน และมิได้เปิดให้ประชาชนใช้ก็ไม่ได้

(๓) เรือรบของรัฐคู่สงครามจะผ่านเข้ามาในทะเลชายฝั่งของประเทศไทยไม่ได้ เว้นแต่จะได้หลงเข้ามาโดยมิได้ตั้งใจ หรือไล่เรือของประเทศคู่สงครามที่เป็นปรปักษ์เลยเข้ามาหยุดยั้งไม่ทัน แต่เมื่อรู้ตัวว่าอยู่ในเขตทะเลชายฝั่งของประเทศไทยแล้วต้องรีบกลับออกไปทันที

(๔) เรือรบของรัฐคู่สงครามซึ่งเข้ามาอยู่ในทะเลชายฝั่งหรือในเมืองท่าของประเทศไทยแล้ว จะอยู่เกินกว่า ๒๔ ชั่วโมงไม่ได้ เว้นแต่กฎหมายของประเทศไทยจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น หรือเมื่อมีกรณีจำเป็น เช่น เรือนั้นได้รับความชำรุดเสียหาย หรือในท้องทะเลหลวงคลื่นลมแรง ไม่สามารถเดินเรือได้

(๕) เรือรบของรัฐคู่สงครามทั้งสองฝ่ายถ้าเข้ามาอยู่ในเมืองท่าของประเทศไทยพร้อมกัน จะออกพร้อมกันไม่ได้ ต้องให้เรือรบของคู่สงครามที่เป็นปรปักษ์ออกไปแล้วเป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง เสียก่อนแล้วจึงจะออกได้ ถ้าในเมืองท่าของประเทศไทยมีเรือรบของประเทศคู่สงครามฝ่ายหนึ่ง และเรือสินค้าของคู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่ง เรือรบนั้นจะพึงออกจากเมืองท่าได้ก็ต่อเมื่อเรือสินค้าของฝ่ายปรปักษ์ได้ออกไปเป็นเวลาเกินกว่า ๒๔ ชั่วโมงแล้ว

(๖) เรือรบของรัฐคู่สงครามที่ได้รับการเสียหาย ต้องมาจอดในเมืองท่าของประเทศไทย จะได้รับการซ่อมแซมได้เฉพาะที่จำเป็น มิใช่เพื่อประโยชน์แห่งการสงคราม

(๗) เรือรบของรัฐคู่สงครามที่ขาดเสบียงอาหาร เชื้อเพลิง ซึ่งเข้ามาในเมืองท่าของประเทศไทย จึงพึงซื้อหาสะเบียงอาหารได้เท่าที่จำเป็น จะต้องใช้ในอัตรายามปกติในสมัยที่เหตุการณ์ยังสงบอยู่ และจะรับซื้อเชื้อเพลิงได้เท่าที่จะพอเพียงแก่การเดินเรือไปจนถึงเมืองท่าของตนที่อยู่ใกล้ที่สุด และถ้าเรือรบได้รับเชื้อเพลิงไปแล้วครั้งหนึ่งกลับมาในเมืองท่าของประเทศไทยอีกระหว่างเวลา ๓ เดือน นับจากการมาครั้งแรก ก็ห้ามมิให้ประเทศไทยขายเชื้อเพลิงให้

(๘) เรือรบของรัฐคู่สงครามจะมาอยู่ในเมืองท่าของประเทศไทยเกินกว่าสามลำไม่ได้ เว้นแต่กฎหมายภายในของประเทศไทยจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(๙) ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนข้อห้ามต่าง ๆ นี้ เช่น เรือรบไม่ยอมออกไป ประเทศไทยมีสิทธิที่จะใช้อำนาจยึดเรือนั้นไว้และปลดอาวุธ กักกักทหารไว้ได้ แต่ต้องจัดให้มีผู้ดูแลรักษาเรือเท่าที่จำเป็น การกักนายทหารเช่นนี้ไม่จำเป็นต้องคุมขัง อาจปล่อยให้ไปมาได้อย่างสะดวก เป็นแต่ให้นายทหารนั้นสัญญาว่าจะไม่หลบหนีออกไปจากดินแดนของประเทศไทย ในเวลาที่สงครามยังไม่ยุติลงก็เพียงพอ

ข้อสังเกต คำว่า "เรือรบ" ในที่นี้ใช้บังคับถึงเรือช่วยรบและเรือค้าขายซึ่งมีอาวุธด้วย

(ค) บนอากาศเหนือดินแดนของประเทศไทย

อากาศยานทหารของรัฐคู่สงครามจะบินผ่านดินแดนของประเทศไทยไม่ได้ เว้นแต่กฎหมายภายในประเทศของประเทศไทยจะอนุญาตและวางเงื่อนไขไว้ ถ้าละเมิดประเทศไทยมีอำนาจบังคับให้อากาศยานลำนั้นร่อนลงมาได้ และเมื่อลงมาแล้วก็ต้องปลดอาวุธและกักนายทหารอากาศนั้น ๆ

(ง) บนดินแดนของประเทศคู่สงคราม

โดยที่ประเทศไทยยังคงมีความสัมพันธ์กับประเทศคู่สงครามเหมือนในยามปกติอยู่ ทรัพย์สินและบุคคลซึ่งประเทศไทยมีอยู่ในประเทศคู่สงครามย่อมได้รับความคุ้มครอง เช่น ทรัพย์สินและพลเมืองของประเทศนั้น

(จ) บนอากาศเหนือดินแดนของประเทศคู่สงคราม

อากาศยาน (พลเรือน) ของประเทศไทยยังคงมีสิทธิที่จะบินผ่านดินแดนของประเทศคู่สงครามได้ แต่อาจถูกจำกัดเขตทางบินได้

(ฉ) ในทะเลหลวง

โดยที่ถือกันว่า เรือรบทำหน้าที่เป็นตำรวจในท้องทะเลหลวงเรือค้าขายของประเทศไทย ต้องเคารพต่อเรือรบของรัฐคู่สงคราม และต้องยอมให้ตรวจค้น อนึ่ง จะต้องไม่เกินเข้าไปในเขตที่ถูกปิดอ่าว และจะต้องไม่ทำการค้าของต้องห้ามในการสงคราม

๒. สิทธิที่ประเทศไทยมีในการติดต่อกับประเทศที่ไม่ใช่คู่สงคราม

ประเทศไทยคงทำการติดต่อกับประเทศที่ไม่ใช่คู่สงครามได้เหมือนอย่างในยามปกติ แต่จะทำการค้าของต้องห้ามในการสงคราม เพื่อช่วยเหลือรัฐคู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่งโดยสมรู้หรืออาศัยความช่วยเหลือของประเทศที่ไม่ใช่คู่สงครามไม่ได้

๓. สิทธิที่ประเทศไทยมีในการติดต่อกับประเทศคู่สงคราม

เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่สงครามยังมีอยู่ ประเทศไทยอาจรับหน้าที่ให้เป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ของประเทศคู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีอยู่ในประเทศคู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่งได้

อนึ่ง ประเทศไทยยังคงทำการค้าขายกับประเทศคู่สงครามต่อไปได้ แต่สินค้านั้น ๆ จะต้องไม่อยู่ในจำพวกที่ถือว่า เป็นของต้องห้ามในการสงคราม

นอกจากนี้แล้ว ประเทศไทยจะช่วยเหลือรักษาพยาบาลทหารของรัฐคู่สงครามทั้งสองฝ่ายก็ได้ตามสมควร เช่นตามอนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยสงคราม

๒) หน้าที่ของประเทศไทยในการรักษาความเป็นกลาง

ก) หลักทั่วไป

ประเทศไทยจะต้องตั้งตนอยู่ในความเที่ยงธรรม ไม่ทำการลำเอียงเข้ากับคู่สงครามฝ่ายใด อันทำให้คู่สงครามฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ หรือทำให้คู่สงครามกับอีกฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ การกระทำหรือการละเว้นกระทำจะต้องเป็นไปในแนวเดียวกันภายใต้เงื่อนไขอย่างเดียวกัน สำหรับคู่สงครามทุกฝ่าย

ข) จำแนกหน้าที่เป็นรายละเอียด

๑. หน้าที่ซึ่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติเองหรือให้ผู้ที่อยู่บังคับบัญชาของรัฐ (ข้าราชการ) ปฏิบัติ

(ก) ในดินแดนทางบก

๑. ต้องขัดขืนไม่ยอมให้กองทหารของรัฐคู่สงครามฝ่ายใด ผ่านดินแดนทางบกของประเทศไทย

๒. ต้องไม่ยิน – ยอมให้รัฐคู่สงครามมาตั้งศาลทรัพย์เชลย หรือมาฝากทรัพย์ที่ยึดมาได้ไว้บนดินแดนของประเทศไทย

๓. ต้องไม่ยอมให้ประเทศคู่สงครามมาสะสมอาวุธหรือผู้อาสาสมัคร

๔. ต้องไม่ยอมให้รัฐคู่สงครามมาตั้งองค์การสื่อสาร

(โปรดดูเรื่องการติดต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่สงครามประกอบด้วย)

(ข) ในทะเลชายฝั่งในเมืองท่า

ต้องไม่อนุญาตให้เรือรบของคู่สงครามนำเอาเรือเชลยเข้ามาในทะเลชายฝั่งหรือในเมืองท่าของประเทศ ถ้าในท้องทะเลคลื่นลมจัดไม่สามารถจะทำการเดินเรือได้หรือเสบียงอาหาร เชื้อเพลิงขาดคราวลง จึงจะควรยอมให้เรือรบนั้นเข้ามาพักชั่วคราวได้ เมื่อเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคแก่การเดินเรือนั้นหมดไปแล้ว เรือรบนั้นพร้อมด้วยเรือเชลย จะต้องรีบกลับออกไปทันที ถ้าหากเรือรบขัดขืนไม่ยอมกลับ ก็จัดการปลดอาวุธเรือรบนั้นและกักทหาร

อนึ่ง ถ้าเรือรบคู่สงครามนำเรือเชลยเข้ามาในประเทศไทยในกรณีที่ไม่ได้เข้ามาตามข้อยกเว้น (คลื่นลมจัด ขาดเสบียง ขาดเชื้อเพลิง) ก็ให้จัดการปล่อยเรือเชลยเสีย

ถ้าเรือรบของรัฐคู่สงครามมาจับเรือเชลยในน่านน้ำอาณาเขตของประเทศไทย ก็ให้จัดการปล่อยเชลยนั้นเสีย

(ค) บนอากาศหรือดินแดนของประเทศไทย

เมื่ออากาศยานทหารของรัฐคู่สงครามบินผ่านดินแดนของประเทศไทย ก็ให้บังคับให้ลงแล้วปลดอาวุธและกักทหารไว้

(ง) การติดต่อกับประเทศคู่สงคราม

๑. ต้องไม่ส่งทหารไปช่วยประเทศคู่สงคราม แต่ทั้งนี้ถ้ามีคนของประเทศไทยสมัครใจไปช่วยประเทศคู่สงคราม โดยทางการของประเทศมิได้เกี่ยวข้องรู้เห็นเป็นใจด้วย ก็ไม่เป็นการละเมิดต่อข้อห้ามนี้

๒. ต้องไม่อนุญาตให้รัฐคู่สงครามมาเปิดสำนักงานจัดหาคนอาสาสมัครในดินแดนของประเทศไทย แต่ไม่พึงห้ามบุคคลซึ่งเป็นชนชาติของประเทศคู่สงครามในการที่จะกลับไปช่วยชาติ แม้จำนวนบุคคลที่จะไปนั้นจะไปกันเป็นจำนวนมากก็ตาม

๓. ต้องไม่จำหน่ายอาวุธยุทธภัณฑ์ ซึ่งใช้ได้ในการรบทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (ปืน ยานพาหนะ เรือ อากาศยาน ฯลฯ) แก่ประเทศคู่สงคราม

๔. ต้องไม่ให้เงินกู้แก่รัฐคู่สงคราม จะเป็นการให้กู้ธรรมดา หรือจะเป็นการเปิดเครดิตให้สั่งจ่ายก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี การเปิดเครดิตเพื่อการซื้อวัตถุดิบหรือสิ่งที่ใช้เป็นอาหารอันเกี่ยวกับซื้อขายสินค้าดังกล่าว ระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่สงครามซึ่งเคยทำกันมาก่อนสงคราม ก็ให้คงทำต่อไปได้

๕. ต้องไม่ขายสินค้าซึ่งรัฐคู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่งประกาศว่า เป็นของต้องห้ามในการสงครามแก่รัฐคู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่ง

เรือของประเทศไทยจะบรรทุกสิ่งซึ่งเป็นของต้องห้ามในการสงครามไม่ได้และถ้าบรรทุกไปจะเป็นโดยตรงไปยัง ประเทศคู่สงครามหรือโดยอ้อมไปยังประเทศที่เป็นกลางอื่นก่อน เพื่อประเทศหลังนี้จะได้ส่งสิ่งของซึ่งเป็นของต้องห้ามในการสงครามไปให้ประเทศคู่สงครามนั้นฝ่ายหนึ่งต่อไปก็ทำไม่ได้

เรือของประเทศไทยเมื่อทำการบรรทุกดังกล่าวนี้ อาจถูกริบหรือถูกทำลายได้ (โปรดดูเรื่องการค้าของต้องห้ามในการสงคราม)

๖. เรือ ของประเทศไทยจะต้องยอมให้เรือรบของรัฐคู่สงครามตรวจค้นเพื่อดูว่าจะบรรทุกสิ่งที่เป็นของต้องห้ามในการสงครามไปหรือเปล่า

๒. หน้าที่ซึ่งประเทศไทยจะต้องให้ราษฎรหรือบุคคลของชาติอื่นซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยปฏิบัติ

(๑) การขายอาวุธยุทธภัณฑ์

ประเทศไทยไม่อยู่ในข้อผูกพันที่จะห้ามราษฎรของตนไม่ให้ขายหรือช่วยในการขาย หรือซื้ออาวุธยุทธภัณฑ์ให้แก่ประเทศคู่สงคราม

(๒) การให้กู้ยืมเงิน

เอกชนให้กู้ยืมเงินแก่ประเทศคู่สงครามได้

(๓) การแสดงความคิดเห็น

ประเทศไทยจะต้องจัดการป้องกันมิให้ราษฎรในประเทศกระทำการสนับสนุน หรือแสดงความเกลียดชังคู่สงครามฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงความคิดเห็นในทางหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้ เพื่อจะรักษาความเป็นกลางไว้อย่างบริบูรณ์

ประเทศไทยประกาศเป็นกลาง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม/ตอน/หน้า)

ประกาศเป็นกลางในระหว่างกรุงรุสเซียและญี่ปุ่นทำศึกสงครามกัน	๒๐/—/๗๙๙
ประกาศว่าด้วยกรุงสยามเป็นกลางในระหว่างสงครามที่เป็นอยู่ในยุโรป	๓๑/—/๓๑๖
ประกาศว่าด้วยกรุงสยามเป็นกลางในระหว่างการสงคราม	๓๑/—/๓๖๓
ประกาศเป็นกลางในยามสงคราม	๓๑/—/๔๒๔
ประกาศกรุงสยามเป็นกลางระหว่างสงครามประเทศอิตาลีกับออสเตรียฮังการี	๓๒/—/๑๑๐
ประกาศกรุงสยามเป็นกลางระหว่างสงครามประเทศโปรตุเกสกับเยอรมนีและออสเตรีย	๓๒/—/
ประกาศว่าด้วยกรุงสยามเป็นกลางในระหว่างการสงคราม	๓๔/—/๑๙
ประกาศพระบรมราชโองการให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง พุทธศักราช ๒๔๘๒	๕๖/—/๘๔๗

หน้าที่ของคนไทยในเวลารบ

หน้าที่ของคนไทยในเวลารบนั้น ได้แก่หน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๓)

ในการออกพระราชบัญญัติฉบับนี้ รัฐบาลได้ออกแถลงการณ์ไว้เป็นใจความสำคัญว่ารัฐบาลได้เห็นว่า อันบุคคลที่เกิดมามีชีวิตอยู่ร่วมกันประกอบขึ้นเป็นชาติหนึ่งนั้น แต่ความต่างก็มุ่งหวังในขณะที่ตนมีชีวิตอยู่ในอันที่จะประกอบกิจการงาน และบำเพ็ญตนเพื่อให้ชาติบ้านเมืองรุ่งเรืองเจริญตามสติปัญญาและกำลังของตน ในเวลาที่สภาพการณ์ของบ้านเมืองเป็นปกติ ต่างคนก็มุ่งที่จะประกอบอาชีพตามความรู้ความสามารถ ช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองและอำนวยความสะดวกให้แก่ทุกคนซึ่งเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นชนชาติเดียวกันหรือต่างชาติ เมื่อสภาพบ้านเมืองอยู่ในฐานะคับขัน ต่างก็รวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อช่วยกันคลายคลี่ฐานะการณ์คับขันให้กลับคืนสู่สภาพปกติด้วยวิถีทางต่าง ๆ

อันชาติซึ่งได้มีกำเนิดเกิดขึ้นมาแล้วนั้น ต่างมุ่งหวังที่จะทนุบำรุงรักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ให้เจริญรุ่งเรืองอยู่เสมอ และให้อยู่ในฐานะที่เคารพนับถือสรรเสริญอยู่เป็นเนืองนิตย์แต่ละชาติมุ่งจะเป็นมิตรและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางที่ควร ชาติไทยและประชาชนชาวไทยก็ได้ถือหลักนี้ และได้ปฏิบัติเช่นนี้ตลอดมาจนทุกวันนี้ ชาติต่าง ๆที่ติดต่อกับชาติไทย ได้รู้นิสัยของชาวไทยในการให้ความต้อนรับเป็นอย่างดีแก่ชาวต่างประเทศนั้นอยู่แล้ว ประชาชนชาวไทยได้เคยปฏิบัติอยู่อย่างไรก็จักปฏิบัติอย่างนั้นต่อไป แต่ทั้งนี้ชาติอื่นก็ต้องปฏิบัติตอบแทนแก่ชาติไทยอย่างเดียวกัน และต้องไม่ก่อผลเสียหายอย่างไรให้แก่ชาติไทย

แต่เหตุการณ์ของโลกในสมัยปัจจุบันผันแปรและเรรวนไม่แน่นอน ความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละชาติก็เปรียบเสมือนความคิดเห็นของบุคคลธรรมดา ได้แปรปรวนไปตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ด้วย การปะทะ การต้องกำลัง การต่อสู้ตลอดจน

การรบและการสงครามก็ได้เกิดขึ้นและได้ยืดเยื้อมาช้านาน และก็ยังไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด เพื่อรักษาความเป็นมิตรที่ดีของทุก ๆ ชาติ ชาติไทยได้ดำรงอยู่ในความเป็นกลางและปฏิบัติด้วยความเที่ยงธรรมถือมั่นในความสงบ และในการที่จะไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ชาติใดชาติหนึ่ง แต่ทั้งนี้ ชาติต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับชาติไทย มีความสัมพันธ์สนิทกันมานับเป็นเวลานานนั้น ก็ต้องเห็นใจชาติไทยและไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ชาติไทยด้วย แต่ดังที่ได้ทราบกันอยู่แล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เป็นที่แน่นอน และถ้าจะสมมุติกรณีให้ร้ายแรงที่สุด การณ์ก็อาจเป็นได้ว่าชาติไทยอาจถูกชาติอื่นบีบคั้นและเข้ามารุกรานในบ้านเมือง ในกรณีอันร้ายแรงเช่นนี้ ซึ่งเป็นกรณีเกี่ยวกับความเป็นความตายของชาติ ประชาชนชาวไทยก็ตกอยู่ในฐานะจำเป็นที่จะต้องต่อสู้จนกว่าจะหมดลมหายใจ ถึงศัตรูจะมีอำนาจอย่างใหญ่หลวงเพียงใดก็ตาม เมื่อเกิดมาเป็นไทยแล้วต้องสู้จนสิ้นกำลัง ชาติไทยย่อมรู้สึกว่าเป็นชาติเล็ก ไม่มีกำลังอำนาจมากมาย แต่ก็ยินดีที่จะยอมตายด้วยความเป็นไทย ดีกว่าอยู่ด้วยความเป็นทาส เมื่อจำเป็นถึงชาติไทยจะต้องสู้จนสิ้นชาติ ชื่อของไทยก็คงดำรงอยู่ตลอดชั่วกัลปาวสานว่า เป็นชาตินักสู้จนตัวตาย ดังได้มีตัวอย่างของบางชาติที่ถึงบัดนี้จะได้สูญสิ้นนับเป็นเวลาตั้งพันปี แต่ชื่อก็ยังดังก้องอยู่ไม่รู้ลืม

ชาติไทยตั้งมั่นอยู่ในสันติธรรม และแสวงหาสันติภาพอยู่เสมอ แต่จะต้องไม่ประมาท ถ้าหากบังเอิญต้องเผชิญต่อการรบ และต้องต่อต้านกับศัตรูผู้รุกรานโดยอธรรมเช่นนี้ ก็ควรตราหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทั้งมวลอันรู้อยู่โดยทั่วกันนั้น ไว้ให้เป็นที่แน่นอนเสียแต่บัดนี้ และให้ทุกคนสังวรณ์ในกิจที่ตนพึงปฏิบัติในการรบต่อต้านไว้โดยทั่วกัน ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการตรากฎหมายเรื่องนี้ขึ้นไว้

พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เมื่อประเทศไทยต้องทำการรบกับประเทศหนึ่งประเทศใด ประชาชนชาวไทยทั้งมวล มีหน้าที่ต้องปฏิบัติในทุก ๆ ทางที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย และที่ขัดต่อประโยชน์ของประเทศที่ทำการรบประเทศไทย

๒. คนไทยคนใดล่วงรู้แผนการ ฐานที่ตั้ง การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกำลังคน กำลังอาวุธ การเงินหรือการอื่นใด ทำนองที่กล่าวมานี้ของข้าศึก ให้ผู้นั้นรายงานต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหรือฝ่ายปกครองโดยมิชักช้า

๓. คนไทยทุกคนต้องทำการต่อต้านข้าศึกทุกวิถีทางด้วยกำลังอาวุธ กำลังทรัพย์ หรือกำลังอื่นใดตามคำสั่งของราชการ

แต่เมื่อตกอยู่ในฐานะที่ไม่สามารถทราบคำสั่งของราชการได้ ก็ต้องจัดการต่อต้านต่อไปตามวิถีทางที่ทำได้จนถึงที่สุด ถ้าไม่สามารถต่อต้านไว้ได้ ให้ทำการขัดขวางหรือก่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อมิให้ข้าศึกได้รับความสะดวกและให้ทำลายเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอุปโภค เครื่องบริโภค บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สัตว์พาหนะ และสิ่งของต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของตน ของผู้อื่นหรือของราชการอันจะอำนวยประโยชน์ให้แก่ข้าศึกนั้นเสียให้สิ้น

๔. ในการปฏิบัติการต่อต้าน หรือการป้องกันมิให้ข้าศึกได้รับความสะดวกหรือประโยชน์นั้น ให้พึงถือว่าเป็นกรณีที่ข้าศึกได้บังอาจกระทำการอันไม่เป็นธรรมต่อประเทศไทย ฉะนั้น สิ่งใด ๆ ที่สามารถเป็นประโยชน์ในการทำลายข้าศึกผู้อธรรมได้แล้ว ย่อมชอบที่จะใช้สิ่งนั้น ๆ ได้

อนึ่ง ได้มีบทลงโทษอยู่ว่า ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามความที่กล่าวไว้ในข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ ย่อมมีความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ทั้งให้ริบทรัพย์สมบัติส่วนตัวทั้งหมดของผู้ที่กระทำผิดนั้นเสียด้วย

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

ทหารกองประจำการ และทหารกองหนุน

(ผู้ชายไทยในการรับราชการทหาร)

การรับราชการทหารนั้น ต่างกับการรับราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม **การรับราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมนั้น** หมายความถึงการเป็นข้าราชการฝ่ายทหาร ทหารที่เป็นข้าราชการเช่นนี้ เรียกว่า "ทหารประจำการ" **ส่วนการรับราชการทหารนั้น** ณ ที่นี้ หมายถึงการบังคับบุคคลให้ต้องมาเป็นทหารเป็นการประจำตามเวลาอันกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารในปัจจุบันนี้ ได้แก่พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๓) พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๖๖) และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๔๘) พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้วางวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโดยออกเป็นกฎกระทรวง

การรับราชการทหารดังเช่นปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นระเบียบการทหารที่จัดตามแบบวิธียุทธอย่างใหม่ ซึ่งเริ่มวิธีใหม่นี้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๘ (ร.ศ. ๑๒๔) อันเป็นเวลาได้ประมาณ ๖๐ ปีแล้ว

เนื่องจากได้มีผู้วิพากษ์วิจารณ์มากในครั้งกระนั้น และผู้ที่ไม่เห็นชอบด้วยบางคนก็กล่าวว่า ไม่ควรเกณฑ์ผู้คนเป็นทหารทั่วทั้งบ้านทั้งเมือง รัฐบาลอยากจะมีทหารเท่าใดก็ควรจ้างเอาอย่างทหารอังกฤษ ฯลฯ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า "การปกครองอาณาจักรทั่วประเทศจำต้องมีกำลังพลทหารไว้สำหรับป้องกันข้าศึกศัตรูที่จะพึงมีมาทั้งภายในและภายนอก เพราะฉะนั้น ทั่วทุกประเทศย่อมต้องจัดการทำนุบำรุงกำลังทหารของประเทศนั้น ๆ โดยวิธีการอันสมควรแก่ภูมิประเทศทั่วกันตั้งแต่โบราณสมัยสืบมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ก็และวิธีการเกณฑ์กำลังทหารในพระราชอาณาจักร-

สยามนี้ ตามราชประเพณีมีกฎหมายสืบมาแต่โบราณว่า บรรดาพลเมืองที่เป็นชาย เมื่ออายุถึงฉกรรจ์แล้ว ทุก ๆ คน จะต้องมาลงทะเบียนหมายหมู่เข้าสังกัดกองกรมรับราชการตามหน้าที่ มีข้าราชการเป็นเจ้าหมู่นายกองควบคุม เมื่อมีการทัพศึก กรมใดต้องเกณฑ์เจ้าหมู่นายกองควบคุมไพร่พลในกรมนั้น ๆ ไปราชการทัพศึก ในเวลาปกติไพร่พลต้องมีเวรผลัดกันเข้ามาอยู่ประจำ ทำราชการคนหนึ่งปีละ ๓ เดือน นอกจากเวลาเรียกระดมเข้ามารับราชการจรเป็นครั้งคราวจนแก่ชราอายุกว่า ๖๐ ปี ไพร่พลจึงจะได้ปลดพ้นจากหน้าที่ราชการ ประเพณีมีมาแต่เดิมดังนี้

ทรงพระราชดำริว่า ในปัจจุบันนี้ ถ้ามีราชการที่จะต้องใช้กำลังทหารยกเป็นตัวอย่าง เช่น ที่จะต้องส่งกำลังไปปราบพวกผีบุญที่ก่อการจลาจลในมณฑลอีสาน เมื่อ ร.ศ. ๑๒๐ และปราบปรามพวกผู้ร้ายที่ก่อการจลาจลในมณฑลพายัพ เมื่อ ร.ศ. ๑๒๑ เป็นต้น ที่จะกะเกณฑ์เลขที่ไม่ได้ฝึกหัดเข้ากองทัพ ให้เจ้าหมู่นายหมวดควบคุมไปทำการรบพุ่งอย่างแต่ก่อน ย่อมเป็นการไม่สมควรแก่เวลาเสียแล้ว ต้องอาศัยใช้ได้แต่กำลังทหารที่ได้ฝึกหัดจัดแบบแผนตามวิธียุทธในเวลาปัจจุบันนี้ เพราะฉะนั้น ในบัดนี้นับว่าไพร่พลที่มิได้ฝึกหัด ไม่มีประโยชน์และไม่เป็นกำลังแก่ราชการทหารตรงตามความมุ่งหมายของประเพณีแต่เดิมเสียแล้ว ใช่แต่เท่านั้น ราชการทหารไปตกหนักอยู่แก่พวกไพร่พลบางกรมที่ถูกกะเกณฑ์เข้าฝึกหัดเช่นนี้ชื่อว่าไม่เห็นยุติธรรม

จึงเป็นการสมควรและจำเป็นที่จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติจัดวิธีการเกณฑ์ทหารให้แบบแผนอันสมควรแก่ปัจจุบันสมัย และให้เป็นยุติธรรมโดยให้ไพร่พลทั้งหลายมีหน้าที่ต้องรับราชการเสมอหน้ากัน และผ่อนผันให้เบาแรงโดยมีกำหนดเวลาที่จะต้องรับราชการน้อยลงกว่าแต่ก่อน

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร

พ.ศ. ๒๔๔๙

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการประการสำคัญ ๆ อยู่หลายประการ เช่น :–

หลักการในการที่ออกพระราชบัญญัติบังคับ ก็คือ ถือว่าผู้ชายไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องรับราชการทหาร

ผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปี จัดเข้าเป็น "ทหารกองเกิน"

ทหารกองเกินซึ่งมีอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปี อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้าเป็น "ทหารกองประจำการ"

โดยปกติผู้ที่เป็นทหารกองประจำการ จะต้องรับราชการทหารในกองประจำการมีกำหนด ๒ ปี และปลดเป็น "ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑" ดังนี้ :–

	ทหารกองหนุน ชั้นที่ ๑	๗ ปี
	ทหารกองหนุน ชั้นที่ ๒	๑๐ ปี
และ	ทหารกองหนุน ชั้นที่ ๓	๖ ปี

แล้วก็ปลดเป็น "พ้นราชการทหารประเภทที่ ๑"

กำหนดอยู่ในกองประจำการ ๒ ปีนั้นถ้ามีเหตุจำเป็นเอาจะเลื่อนเวลาปลดไปอีกเท่าใดก็ได้ตามความจำเป็น

อนึ่ง เนื่องจากมีบุคคลบางจำพวกสมควรได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันจากการเป็นทหารกองประจำการ และทั้งในบางโอกาสทางราชการไม่สามารถให้บุคคลเข้ากองประจำการได้ทั่วหน้ากันทุกคน จึงมีผู้ที่มิต้องเข้ากองประจำการอยู่ บุคคลเหล่านี้ตกอยู่ในฐานะทางทหารดังนี้

เป็น "ทหารกองเกิน" อยู่ตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี เป็นต้นมา จนอายุครบ ๓๐ ปี แล้วจะปลดเป็น "ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒" ดังนี้

อายุ ๓๐ ปี เป็นทหารกองหนุน ชั้นที่ ๒

อายุ ๔๐ ปี เป็นทหารกองหนุน ชั้นที่ ๓ และเมื่อ

อายุ ๔๖ ปี ปลดเป็น "พ้นราชการทหารประเภทที่ ๒" ต่อไป

อนึ่ง ทหารกองประจำการนั้น ถ้าทางราชการทหารเห็นว่า จะกระทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารด้วยประการใด ๆ ก็ดี หรือว่า ถ้าต้องจำขังหรือจำคุก ไม่ว่าจะเป็นครั้งเดียวหรือหลายครั้ง มีกำหนดโทษทัณฑ์รวมได้ทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๑ ปีก็ดี ทางราชการทหารจะปลดเป็น "ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒" ก็ได้

นอกจากเรื่องเข้ากองประจำการแล้ว ทหารกองเกินและกองหนุน ยังมีหน้าที่เข้ารับการระดมพล เข้าฝึกวิชาทหาร และเข้ารับการทดลองความพร้อมตามโอกาสอีกด้วย

เนื่องด้วยพระราชบัญญัตินี้ ได้บัญญัติให้กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทยรักษาการร่วมกัน ตลอดจนได้ระบุไว้ให้เจ้าหน้าที่กระทรวงอื่น ๆ มีหน้าที่บางประการไว้ด้วย

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของทั้งสองกระทรวงและของกระทรวงอื่น ๆ จึงมีดังนี้ :--

๑. เจ้าหน้าที่ทหาร

ก. กองการสัสดี กรมเสมียนตรา

มีหัวหน้ากองการสัสดี กรมเสมียนตรา เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ประสานงานและกำกับดูแลกิจการตลอดจนวิทยาการสัสดีให้ดำเนินไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับพิจารณาดำเนินการ แก้ไขให้เหมาะสมกับกาลสมัย

(๒) พิจารณากำหนดท้องที่เพื่อเรียกและส่งคนเข้าเป็นทหารและตำรวจกองประจำการตามที่กองบัญชาการทหารสูงสุดเสนอมา

(๓) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการยกเว้นและการผ่อนผันแก่บุคคล ตามที่กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารได้กำหนดไว้

(๔) ตรวจสอบและรวบรวม ข้อมูล สถิติ ยอดในบัญชีจำนวนทหารกองเกินที่จะเรียกเข้ากองประจำการได้ และบัญชีเทียบจำนวนทหารกองเกินที่จะขอเรียก ตามที่กองบัญชาการทหารสูงสุดเสนอมา

(๕) ตรวจสอบและรวบรวม ข้อมูล สถิติ ยอดในรายงานและบัญชีตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการประจำปี ตามที่กองบัญชาการทหารสูงสุดเสนอมา

(๖) ตรวจสอบและรวบรวม ข้อมูล สถิติ ยอดในบัญชีจำนวนทหารกองเกินและทหารกองหนุน ตามที่กองบัญชาการทหารสูงสุดเสนอมา

(๗) รวบรวมยอดจำนวนตำรวจที่กระทรวงมหาดไทยขอเรียกเข้ากองประจำการประจำปี

(๘) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนกองประจำการและการปลดออกจากกองประจำการ

(๙) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการมอบอำนาจการปกครองข้าราชการสัสดี ที่ไปปฏิบัติราชการร่วมกับทางฝ่ายปกครองให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกระทรวงมหาดไทย

(๑๐) พิจารณาแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวกับการรับราชการทหาร และการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารตลอดจนระเบียบแบบธรรมเนียมการสัสดี

(๑๑) จัดการศึกษาและอบรมในวิทยาการของสัสดีให้แก่ข้าราชการในสายงานสัสดีนอกจากที่กองทัพบกได้กระทำอยู่

(๑๒) พิจารณาและเสนอแนะการดำเนินการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อนและลดตำแหน่งข้าราชการของกองการสัสดี กรมเสมียนตรา

(๑๓) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชาจะได้มอบหมาย

ข. กองการสัสดี กรมสารบรรณทหารบก

มีหัวหน้านายทหารสัสดี กรมสารบรรณทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมทางวิทยาการในสายงานสัสดีของกองทัพบก

(๒) อำนวยการและกำกับดูแลหน่วยและเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ในกิจการสัสดีทั้งปวง ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

(๓) พิจารณาและเสนอแนะการดำเนินการการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการซึ่งทำหน้าที่สัสดีในส่วนราชการต่าง ๆ ของกองทัพบก ตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้กำหนดไว้

(๔) อำนวยการในกิจการสัสดีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเตรียมพล

(๕) อำนวยการและควบคุมทหารกองเกินและทหารกองหนุน โดยร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๖) รวบรวม กำหนดความต้องการ และควบคุมการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์แบบพิมพ์สายงานสัสดีโดยประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๗) บันทึก รายงาน รวบรวม ข้อมูล สถิติต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะการประชาสัมพันธ์ เพื่อพัฒนากิจการสัสดีให้เหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายของกองทัพบก

(๘) ตรวจสอบ โต้ตอบ และชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการรับราชการทหารตลอดจนระเบียบธรรมเนียมการสัสดี

ค. สัสดีส่วนภูมิภาค ได้แก่

(๑) ฝ่ายการสัสดีกองทัพภาค

(๒) ฝ่ายการสัสดีมณฑลทหารบก และฝ่ายการสัสดีจังหวัดทหารบก

(๓) ฝ่ายการสัสดีจังหวัด

(๔) หน่วยสัสดีอำเภอ และหน่วยสัสดีกิ่งอำเภอ

ง. ฝ่ายการสัสดีกองทัพภาค

มีสัสดีกองทัพภาคเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ในทางปกครองบังคับบัญชา ขึ้นต่อแม่ทัพภาคที่ประจำอยู่ มีหน้าที่ดังนี้

(๑) เป็นที่ปรึกษาในกิจการสัสดีของแม่ทัพภาค และควบคุมทางวิทยาการของสายงานสัสดีในเขตพื้นที่กองทัพภาค

(๒) อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล ในกิจการสัสดีทั้งปวงซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่กองทัพภาค

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY
3961105106

(๓) พิจารณาและเสนอแนะการดำเนินการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อนและลดตำแหน่งข้าราชการซึ่งทำหน้าที่สัสดีในเขตพื้นที่กองทัพภาค ตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้กำหนดไว้

(๔) บันทึก รายงาน ตรวจสอบ โต้ตอบ และชี้แจงปัญหาในกิจการสัสดี รวมทั้งงานธุรการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) รวบรวม ข้อมูล สถิติ และสภาพของทหารกองเกิน ทหารกองหนุน ในเขตพื้นที่กองทัพภาค เพื่อนำมาใช้ในการเรียกเข้ารับราชการทหารและการเตรียมพล

จ. ฝ่ายการสัสดีมณฑลทหารบก และฝ่ายการสัสดีจังหวัดทหารบกลพบุรี

มีสัสดีมณฑลทหารบกหรือสัสดีจังหวัดทหารบกลพบุรี เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ในทางปกครองบังคับบัญชาขึ้นต่อผู้บัญชาการมณฑลทหารบกหรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบกลพบุรีแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมทางวิทยาการของสายงานสัสดีในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี

(๒) อำนวยการ ดำเนินการและควบคุม กำกับดูแลและประสานงาน ในกิจการสัสดีทั้งปวงซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี

(๓) ดำเนินการควบคุมทหารกองเกินและทหารกองหนุนในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี

(๔) พิจารณาและเสนอแนะการดำเนินการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อนและลดตำแหน่งข้าราชการซึ่งทำหน้าที่สัสดีในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี ตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้กำหนดไว้

(๕) รวบรวมกำหนดความต้องการ ดำเนินการและควบคุมการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์แบบพิมพ์สายงานสัสดี ในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี

(๖) บันทึก รายงาน ตรวจสอบ โต้ตอบ และชี้แจงปัญหาในกิจการสัสดี รวมทั้งงานธุรการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๗) รวบรวม ข้อมูล สถิติ และสภาพของทหารกองเกิน ทหารกองหนุน ในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี เพื่อนำมาใช้ในการเรียกเข้ารับราชการทหารและเตรียมพล

ฉ. ฝ่ายการสัสดีจังหวัดทหารบก

มีสัสดีจังหวัดทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ในทางปกครองบังคับบัญชาขึ้นต่อผู้บังคับการจังหวัดทหารบกที่ประจำอยู่ มีหน้าที่ดังนี้

(๑) เป็นที่ปรึกษาในกิจการสัสดีของผู้บังคับการจังหวัดทหารบก

(๒) พิจารณาเสนอแนะและกำกับดูแลในกิจการสัสดีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเตรียมพล

(๓) ดำเนินการและประสานงานกับเจ้าหน้าที่สัสดีจังหวัดในกิจการสัสดีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการเรียกเข้ารับราชการทหารและการเตรียมพล

(๔) พิจารณาและเสนอแนะการดำเนินการควบคุมทหารกองเกินและทหารกองหนุนในเขตพื้นที่จังหวัดทหารบก

ช. แผนกสัสดีจังหวัด

มีสัสดีจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบอยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของสัสดีมณฑลทหารบก หรือสัสดีจังหวัดทหารบกลพบุรี ตามที่จังหวัดนั้น ๆ อยู่ในเขตพื้นที่มณฑลทหารบกหรือจังหวัดทหารบกลพบุรี แล้วแต่กรณี แต่กระทรวงกลาโหมจะมอบการปกครองบังคับบัญชาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ ได้ตามความจำเป็น มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมทางวิทยาการของสายงานสัสดีในเขตท้องที่จังหวัด

(๒) ดำเนินการควบคุม กำกับดูแลและประสานงานในกิจการสัสดีทั้งปวงซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องในเขตท้องที่จังหวัด

(๓) ดำเนินการควบคุมทหารกองเกินและทหารกองหนุนในเขตท้องที่จังหวัด

(๔) ดำเนินการและประสานงานในกิจการสัสดีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเตรียมพลกับเจ้าหน้าที่ของจังหวัดทหารบก หรือส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) พิจารณาและเสนอแนะ การดำเนินการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อนและลดตำแหน่งข้าราชการซึ่งทำหน้าที่สัสดีในเขตท้องที่จังหวัดตามระเบียบแบบแผนที่ทางราชการได้กำหนดไว้

(๖) บันทึก รายงาน ตรวจสอบ โต้ตอบ และชี้แจงปัญหาในกิจการสัสดี รวมทั้งงานธุรการอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๗) รวบรวม ข้อมูล สถิติ และสภาพของทหารกองเกิน ทหารกองหนุน ในเขตท้องที่จังหวัด เพื่อนำมาใช้ในการเรียกเข้ารับราชการทหารและการเตรียมพล

(๘) หน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสายงานสัสดีตลอดจนกิจการอันเกี่ยวกับกำลังคนในเขตท้องที่จังหวัด ตามที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้บังคับบัญชาจะได้มอบหมายให้

ซ. หน่วยสัสดีอำเภอ

มีสัสดีอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ อยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของสัสดีจังหวัดที่อำเภอนั้น ๆ อยู่ในเขตท้องที่ แต่กระทรวงกลาโหมจะมอบการปกครองบังคับบัญชาต่อนายอำเภอนั้น ๆ ได้ตามความจำเป็น มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ดำเนินการในกิจการสัสดีทั้งปวงซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบคำสั่ง แบบธรรมเนียม และบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง ในเขตท้องที่อำเภอ

(๒) ดำเนินการควบคุมทหารกองเกินและทหารกองหนุนในเขตท้องที่อำเภอ

(๓) ดำเนินการในกิจการสัสดีทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องการเตรียมพล

(๔) สอดส่อง ดูแลความประพฤติทหารกองประจำการนอกหน่วยทหารในเขตท้องที่อำเภอ และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการจับกุมทหารกองประจำการที่ขาดหนีราชการส่งหน่วยต้นสังกัด

(๕) หน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสายงานสัสดีตลอดจนกิจการอันเกี่ยวกับกำลังคนในเขตท้องที่อำเภอ ตามที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้บังคับบัญชาจะได้มอบหมายให้

ฌ. หน่วยสัสดีกิ่งอำเภอ

มีสัสดีกิ่งอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบ อยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของสัสดีจังหวัดที่กิ่งอำเภอนั้น ๆ อยู่ในเขตท้องที่จังหวัด แต่กระทรวงกลาโหมจะมอบการปกครองบังคับ

บัญชาต่อนายอำเภอซึ่งกึ่งอำเภอนั้น ๆ อยู่ในเขตท้องที่อำเภอได้ตามความจำเป็น และมีหน้าที่เช่นเดียวกับสัสดีอำเภอ ตามความใน ช. โดยอนุโลม

๒. เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย

ก. ผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ดังนี้

(๑) ตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกคนทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ และคณะกรรมการชั้นสูงเพื่อพิจารณาตัดสินเหนือคณะกรรมการตรวจเลือกอีกชั้นหนึ่ง

(๒) เป็นกรรมการในคณะกรรมการชั้นสูงเพื่อพิจารณาตัดสินเหนือคณะกรรมการตรวจเลือกอีกชั้นหนึ่ง

(๓) ออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดจากกองประจำการ และปลดเป็นพันราชการทหาร

(๔) ออกใบสำคัญเกี่ยวกับการผ่อนผันทหารกองเกินไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติให้แก่นักบวชและครู

ข. นายอำเภอ มีหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ดังนี้

(๑) เป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ

(๒) กำหนดปีเกิดของผู้ที่ไม่ปรากฏปีเกิด

(๓) เกี่ยวกับการลงบัญชีทหารกองเกินและการออกหมายเรียกทหารกองเกิน

(๔) เกี่ยวกับการแจ้งย้ายภูมิลำเนาทหาร, การย้ายที่อยู่ เปลี่ยนตำบล การเปลี่ยนชื่อตัวชื่อสกุล การพ้นจากฐานะที่ได้รับการยกเว้นและผ่อนผันไม่ต้องเข้ากองประจำการ

(๕) เกี่ยวกับประกาศให้ทหารกองเกินลงบัญชีทหารกองเกินและให้แสดงตนเพื่อรับหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ

(๖) เกี่ยวกับการผ่อนผันในกรณีที่มีจำนวนทหารกองเกินมากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการให้เข้ากองประจำการ

(๗) เกี่ยวกับการเข้ารับราชการกองประจำการของผู้ที่มีภูมิลำเนาทหารนอกท้องที่

(๘) ออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญใหม่แทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหาย

ค. นายตำรวจสัญญาบัตร

มีหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ

๓. เจ้าหน้าที่กระทรวงอื่น ๆ

มีหน้าที่เป็นกรรมการตามความเหมาะสมแก่กรณีในคณะกรรมการชั้นสูงเพื่อพิจารณาตัดสินเหนือคณะกรรมการตรวจเลือกอีกชั้นหนึ่ง

เฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ มีหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจเลือกตามที่ผู้ว่าราชการจะได้พิจารณาตั้งขึ้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติรับราชการทหารนี้ยังบังคับใช้สำหรับการเรียกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการตามความต้องการของกระทรวงมหาดไทย ตลอดถึงการตรวจเลือกการยกเว้น และการปลดตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการอีกด้วย โดยให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การยกเว้น และการปลดทหาร

อนึ่ง มีข้อที่พึงสังเกตในเรื่องของ "ภูมิลำเนาทหาร" และภูมิลำเนาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแตกต่างกันอยู่มากดังนี้

"ภูมิลำเนาทหาร" ของบุคคลตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ .—

(๑) ภูมิลำเนาทหารย่อมมีได้เพียงแห่งเดียวเท่านั้น

(๒) บุคคลใดที่มีบิดา หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมีมารดา หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ดูแลแทนบิดามารดา ให้ถือว่ามีภูมิลำเนาทหารอยู่ในอำเภอที่บิดาหรือมารดา หรือผู้ดูแลแทนบิดามารดา มีภูมิลำเนาอยู่นั้นแต่ประการเดียว

(๓) บุคคลใดที่มีแต่มารดาเพราะเกิดนอกสมรส และบิดามิได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ดูแลแทนมารดา ให้ถือว่ามีภูมิลำเนาทหารอยู่ในอำเภอที่มารดาหรือผู้ดูแลแทนมารดามีภูมิลำเนาอยู่นั้น แล้วแต่กรณี

(๔) ถ้าภูมิลำเนาทหารไม่ปรากฏ ให้ถือว่าผู้มีภูมิลำเนาทหารอยู่ในอำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นอยู่

(๕) ถ้าปรากฏว่าบุคคลใดไม่มีที่อยู่ปกติเป็นหลักแหล่งหรือเป็นผู้ครองชีพในการเดินทางไปมา ปราศจากสำนักหลักแหล่งที่ทำการงาน พบตัวในท้องที่อำเภอใดให้ถือว่ามีภูมิลำเนาทหารอยู่ในอำเภอนั้น

ส่วน "ภูมิลำเนาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์" มีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ.—

(๑) ภูมิลำเนาของบุคคลธรรมดาได้แก่ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ

(๒) ถ้าบุคคลธรรมดามีถิ่นที่อยู่หลายแห่งซึ่งอยู่สับเปลี่ยนกันไปก็ดี หรือมีหลักแหล่งที่ทำการเป็นปกติต่างแห่งหลายแห่งก็ดี ท่านให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งดังกล่าวมาก่อนและหลังนั้นว่าเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้น

(๓) ถ้าภูมิลำเนาไม่ปรากฏท่านให้ถือว่าถิ่นที่อยู่เป็นภูมิลำเนา

(๔) บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ไม่มีที่อยู่ปกติเป็นหลักแหล่งก็ดี หรือเป็นผู้ครองชีพในการเดินทางไปมา ปราศจากสำนักหลักแหล่งที่ทำการงานก็ดี พบตัวในถิ่นไหนท่านให้ถือเอาว่าถิ่นนั้นเป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้น

(๕) ถ้าได้เลือกเอาถิ่นใดเป็นภูมิลำเนาแต่เฉพาะการเพื่อจะทำการอันใดอันหนึ่งท่านให้ถือว่าถิ่นนั้นเป็นภูมิลำเนาในการอันนั้น

(๖) ภูมิลำเนาของผู้เยาว์หรือของบุคคลผู้ไร้ความสามารถนั้น ได้แก่ภูมิลำเนาของผู้แทนโดยชอบธรรม

(๗) ข้าราชการทั้งปวงนั้น ท่านถือว่าย่อมมีภูมิลำเนา ณ ถิ่นอันเป็นที่ทำการตามตำแหน่งหน้าที่ หากมิใช่เป็นตำแหน่งหน้าที่ชั่วคราวชั่วระยะเวลา หรือเป็นเพียงแต่งตั้งไปเฉพาะครั้งหนึ่งคราวเดียว

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หน้าที่ (กระทรวงกลาโหม) สำนักงานปลัดกระทรวง กรมเสมียนตรา กองการสัสดี

(กระทรวงมหาดไทย) กองการปกครอง ส่วนการปกครองภูมิภาค กองปกครองท้องที่ (แผนกการสาธารณะ)

นักศึกษาและนิสิตของมหาวิทยาลัย
ในการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

การส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ณ ที่นี้ ได้แก่การดำเนินการฝึกวิชาทหารซึ่งกรมการรักษาดินแดนในกองทัพบกกระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ในขณะนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ซึ่งบังคับใช้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันราชอาณาจักรอยู่ในขณะนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ. ๒๕๐๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๓๑) ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา

พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร มีสาระสำคัญดังนี้.—

๑. การเข้ารับการฝึกวิชาทหาร กระทำโดยวิธีสมัคร

๒. ผู้ที่สมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหารได้ ต้องมีลักษณะและคุณสมบัติ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขตามที่กำหนดไว้

๓. ผู้ที่สมัครเข้ารับการฝึกวิชาทหารนั้น ในระหว่างรับการฝึกวิชาทหาร ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

๔. ผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร อาจได้รับการแต่งตั้งเป็นนายทหารตามวิทยฐานะ

๕. ผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร อาจต้องรับราชการทหารอยู่ในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปีได้ หรืออาจมิต้องเข้ารับราชการในกองประจำการเลยก็ได้ ตามที่กำหนดไว้แล้วแต่กรณี

๖. ในเวลาฝึกวิชาทหาร ผู้รับการฝึกต้องอยู่ในความปกครองของกรมการรักษาดินแดน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝึกวิชาทหาร

๗. เมื่อมีความจำเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจสั่งให้นักศึกษาหรือนิสิตซึ่งเรียนสำเร็จตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยที่มีมาตรฐานชั้นปริญญา

อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา เข้ารับการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างที่เข้ารับการฝึกวิชาทหาร ให้ถือว่าเป็นทหารกองประจำการ และเมื่อสำเร็จการฝึกวิชาทหารแล้ว จะให้เข้ารับราชการทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหมในฐานะนายทหารสัญญาบัตรก็ได้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กองทัพบก กรมการรักษาดินแดน

ตำรวจภูธร

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๔) ได้กำหนดส่วนราชการตำรวจภูธรไว้ดังนี้

ก. ๑. กองบัญชาการตำรวจภูธร เป็นส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลางของกรมตำรวจ

๒. ฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรชายแดน เป็นส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจภูธร โดยแบ่งเป็น ๔ กองกำกับการ คือ

(๑) กองกำกับการกำลังพล

(๒) กองกำกับการข่าว

(๓) กองกำกับการยุทธการและการฝึก

(๔) กองกำกับการส่งกำลังบำรุง

๓. ฝ่ายสนับสนุนตำรวจภูธรชายแดน เป็นส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจภูธร โดยแบ่งเป็น ๔ กองกำกับการ คือ

(๑) กองกำกับการบินลำเลียง

(๒) กองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ

(๓) กองกำกับการสื่อสาร

(๔) กองกำกับการพลาธิการ

๔. กองบังคับการตำรวจภูธรเขต เป็นส่วนราชการประจำเขต ๙ เขต ในกองบัญชาการตำรวจภูธร ได้แก่

(๑) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๑

(๒) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๒

(๓) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๓

(๔) กองกำกับการตำรวจภูธรเขต ๔

(๕) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๕

(๖) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๖

(๗) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๗

(๘) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๘

(๙) กองบังคับการตำรวจภูธรเขต ๙

อนึ่ง ทุกกองบังคับการตำรวจภูธรเขต มี

(๑) กองกำกับการตำรวจวิทยาการ

(๒) กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต

(๓) กองกำกับการตำรวจภูธรเขต

ข. ๑. ตำรวจภูธร เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคของกรมตำรวจ แบ่งเป็น

(๑) กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด

(๒) ตำรวจภูธรอำเภอ

(๓) ตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ

(๔) ตำรวจภูธรตำบล

ค. ท้องที่ของกรมตำรวจ แบ่งเขตดังนี้

(๑) เขต ๑ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสระบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรปราการ

(๒) เขต ๒ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดตราด จังหวัดจันทบุรี

(๓) เขต ๓ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดนครราชสีมา มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี

(๔) เขต ๔ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดขอนแก่น มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี

จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดเลย จังหวัดกาฬสินธุ์ (ฉบับที่ ๒ – ๘๓/๖๒/๔๕ – ๒๐ ก.ค. ๐๙)

(๕) เขต ๕ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดลำปาง มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่

(๖) เขต ๖ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดพิษณุโลก มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุตรดิตถ์

(๗) เขต ๗ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดนครปฐม มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม

(๘) เขต ๘ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระนอง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต

(๙) เขต ๙ มีกองบังคับการตำรวจภูธรเขต ตั้งที่จังหวัดสงขลา มีเขตอำนาจการรับผิดชอบและเขตพื้นที่การปกครองในจังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมตำรวจ

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

โดยที่การป้องกันประเทศชาติในสถานการณ์สงครามปัจจุบันเป็นหน้าที่ของประชาชนพลเมืองทุกคนที่จะต้องร่วมมือช่วยเหลือ และจะต้องได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้มีความรู้ในการป้องกันตนเองและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและจัดหน่วยการบังคับบัญชาเตรียมไว้แต่เวลาปกติ จึงได้มีพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๔) และ พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๑๙)

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ เป็นต้นมา

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีสาระสำคัญ ดังนี้.–

๑. การจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดน

๑. "กองอาสารักษาดินแดน" เป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

๒. กองอาสารักษาดินแดน มี "คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน" จัดและดำเนินงานกองอาสารักษาดินแดนโดยทั่วไป ตามนโยบายและวิชาการทางเทคนิคของสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๓. กองอาสารักษาดินแดน แบ่งออกเป็น

(ก) ส่วนกลาง

(ข) ส่วนภูมิภาค

๔. กองอาสารักษาดินแดนส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย

(ก) กองอาสารักษาดินแดนจังหวัด

(ข) กองอาสารักษาดินแดนอำเภอ

๕. การเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กระทำโดยวิธีรับสมัครผู้อาสา แต่ถ้าในท้องที่ใดไม่มีบุคคลสมัครเพียงพอตามความต้องการ อาจมีการบังคับบุคคลให้เข้าเป็น

สมาชิกก็ได้ ผู้ที่ขัดขืนอาจรับโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือถูกปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๖. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต้องมีคุณสมบัติและลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังนี้.—

(ก) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่เข้าเป็นสมาชิก

(ข) มีสัญชาติไทย

(ค) มีอายุตั้งแต่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์

(ง) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร หรือนักบวชแห่งศาสนาใด

(จ) ไม่เป็นสมาชิกกองอาสากาชาด

(ฉ) ไม่เป็นทหารหรือตำรวจประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

๗. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน มี ๓ ประเภท คือ.—

(ก) ประเภทสำรอง คือ สมาชิกที่ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกหัดและอบรม

(ข) ประเภทประจำกอง คือ สมาชิกที่ได้รับการฝึกหัดและอบรม และบรรจุอยู่ในอัตรากำลัง

(ค) ประเภทกองหนุน คือ สมาชิกที่ได้ปลดออกจากประจำกอง

ข. หน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดน

๑. กองอาสารักษาดินแดน มีหน้าที่

(ก) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก

(ข) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่

(ค) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม

(ง) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ต้องการ ตัดทอนกำลังข้าศึกมิให้ทำการรบได้ถนัด และทำการต่อต้านข้าศึกที่รุกราน

(จ) ป้องกันจารกรรม สดับตรับฟัง และรายงานข่าว

๒. เมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึกในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอยู่ในบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

๓. สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในระหว่างทำการตามหน้าที่ให้ถือว่า เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา

ค. สิทธิของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

๑. เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประสพอันตรายถึงชีวิต หรือพิการทุพพลภาพ เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญโดยอนุโลม

๒. เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเจ็บป่วย หรือได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ จะได้รับการรักษาพยาบาล

ง. การใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน

ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจที่จะสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดน ให้ทำการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวในข้อ ๑ แห่งหมายอักษร ข. ได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

จ. การปกครองบังคับบัญชาในกองอาสารักษาดินแดน

ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอำนาจการปกครองบังคับบัญชาในกองอาสารักษาดินแดน ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๑ ตอนที่ ๓๙ และเล่ม ๒๔ ตอนที่ ๖๐) ได้กำหนดตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนไว้ ดังต่อไปนี้.–

ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๑. ผู้บัญชาการ	– รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๒. รองผู้บัญชาการ	– รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
	– รัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงมหาดไทย
	– ผู้ที่ผู้บัญชาการแต่งตั้ง
๓. ผู้ช่วยผู้บัญชาการ	– ปลัดกระทรวงมหาดไทย
	– รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
	– จเรตำรวจ
	– ผู้ที่ผู้บัญชาการแต่งตั้ง

ส่วนภูมิภาค

๔. ผู้บังคับการจังหวัด	– ..... (โปรดดู **หมายเหตุ**)
๕. รองผู้บังคับการจังหวัด	– ผู้ที่ผู้บัญชาการแต่งตั้ง

๖. ผู้บังคับกองร้อย — นายอำเภอ
— ผู้ที่ผู้บัญชาการแต่งตั้ง
๗. รองผู้บังคับกองร้อย — ผู้ที่ผู้บัญชาการแต่งตั้ง
๘. ผู้บังคับหมวด — ผู้ที่ผู้บัญชาการหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการแต่งตั้ง
๙. จ่ากองร้อย — ผู้ที่ผู้บัญชาการหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการแต่งตั้ง
๑๐. ผู้บังคับหมู่ — ผู้ที่ผู้บัญชาการหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการแต่งตั้ง

ฉ. อัตรากำลังในกองอาสารักษาดินแดน

อัตรากำลังของแต่ละหน่วยในกองอาสารักษาดินแดน ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๓๙) ได้กำหนด – อัตรากำลังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนไว้ดังหมาย ดังนี้.–

๑. กองร้อย ผู้บังคับกองร้อยเป็นผู้บังคับบัญชา กองร้อยหนึ่งแบ่งออกเป็น ๓ หมวด

๒. หมวด ผู้บังคับหมวดเป็นผู้บังคับบัญชา หมวดหนึ่งแบ่งออกเป็น ๔ หมู่

๓. หมู่ ผู้บังคับหมู่เป็นผู้บังคับบัญชา มีอัตรากำลังและผู้ช่วยหรือเจ้าหน้าที่ตามที่เห็นสมควร

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง กองอาสารักษาดินแดน

หมายเหตุ .– กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๓๙) ข้อ ๓. ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับการจังหวัด

แต่กฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๐๐) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๖๓) ข้อ ๒. ได้ยกเลิก ข้อ ๓. ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ นั้นเสีย แล้วกำหนดใหม่โดยไม่ได้กำหนดไว้ด้วยว่า ให้ผู้ดำรงตำแหน่งใด เป็นผู้บังคับการจังหวัดหรือให้ผู้ดำรงตำแหน่งใด มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลอื่นที่เห็นสมควร เป็นผู้บังคับการจังหวัดไว้เลย.

พนักงานฝ่ายปกครอง

ณ ที่นี้กล่าวเฉพาะแต่ผู้ที่มีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ อันได้แก่

— พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๓๑ หน้า ๒๒๙)

— พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ (ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๖๐ ตอนที่ ๑๔)

— พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๘๓)

— พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔ ตอนที่ ๑๑)

ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตน มีหน้าที่และอำนาจในทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ตลอดจนการปราบปรามการจลาจลและเหตุร้ายสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน

ในบางหมู่บ้านมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและปราบปรามโจรผู้ร้ายโดยตรง

อนึ่ง หน้าที่สำคัญตามกฎหมายอีกหน้าที่หนึ่งได้แก่ การฝึกหัดอบรมให้คนไทยรู้จักหน้าที่และกระทำการในเวลารบ

กำนัน

กำนันมีหน้าที่ในตำบลของตนเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน

นายอำเภอ

นายอำเภอมีหน้าที่ในเขตท้องที่อำเภอของตนเช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง ส่วนการปกครองภูมิภาค กองปกครองท้องที่แผนกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

นายกเทศมนตรี และ เทศมนตรี

นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีแห่งเทศบาลทุกเทศบาลที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งครบรอบ ๑ ปีแล้ว ซึ่งเป็นเหตุให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในท้องที่นั้น ๆ พ้นจากตำแหน่งและหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๑๔) ย่อมมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านธรรมดาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่หรือกฎหมายอื่น เท่าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นสมควรได้กำหนดขึ้นไว้ในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๖๖) ได้กำหนดให้นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีแห่งเทศบาลได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นครบ ๑๐ ปีแล้ว ทุกเทศบาลมีอำนาจหน้าที่มีหน้าที่ฝึกอบรมให้คนไทยรู้จักหน้าที่และกระทำการในเวลารบ ส่วนหน้าที่ปราบปรามการจลาจลและเหตุร้ายสำคัญอื่น ๆ ซึ่งเคยอยู่ในหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้น ไม่ปรากฏว่าได้กำหนดให้ไว้ด้วยแต่อย่างใด

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง ส่วนการปกครองท้องถิ่น
กองราชการส่วนท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยทางอากาศ

เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยทางอากาศ ณ ที่นี้ มุ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่ ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยทางอากาศโดยตรง

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยทางอากาศ ซึ่งบังคับใช้อยู่ในขณะนี้ได้แก่

- พระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๒
  (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๘๓๑ ๆ ล ๆ)
- พระราชบัญญัติป้องกันภัยทางอากาศ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๓
  (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๕๖)

เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คือ

เจ้าหน้าที่ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร

- ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง

ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร

- ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง

คณะกรรมการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร

- ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร (เป็นประธาน)
- บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศภาค

- ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนภูมิภาค

- ผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ช่วยผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนภูมิภาค

– นายอำเภอ

คณะกรรมการป้องกันภัยทางอากาศส่วนภูมิภาค

– ผู้ว่าราชการจังหวัด (เป็นประธาน)
– ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแขวง
– ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศพิเศษประจำแขวง
– บุคคลซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ด้วยความเห็นชอบของผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศ

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนท้องถิ่น

– นายกเทศมนตรี

ผู้ช่วยผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนท้องถิ่น

– เทศมนตรี

คณะกรรมการป้องกันภัยทางอากาศส่วนท้องถิ่น

– นายกเทศมนตรี (เป็นประธาน)
– เทศมนตรี
– ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแขวง
– ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศพิเศษประจำแขวง
– บุคคลซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้ง ด้วยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศพิเศษประจำเทศบาล

– ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแขวง

– ผู้ที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนภูมิภาค หรือผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี แต่งตั้ง

ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศพิเศษประจำแขวง

– ผู้ที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักรแต่งตั้ง

เจ้าหน้าที่ป้องกันภัยทางอากาศ

– เจ้าหน้าที่ซึ่งผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแห่งราชอาณาจักร หรือผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศภาคแต่งตั้ง

สันนิบาตช่วยป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ

– มีสภาพเป็นนิติบุคคล ภายใต้ความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย ราษฎรที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนภูมิภาค ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศแขวง ผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศพิเศษประจำแขวง หรือผู้อำนวยการป้องกันภัยทางอากาศพิเศษประจำเทศบาล เรียกร้องในกรณีฉุกเฉินให้ร่วมมือช่วยกันป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศอันเป็นประโยชน์ส่วนรวม

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง กองป้องกันฝ่ายพลเรือน

การใช้กำลังทหาร

๑. รัฐจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช[๑]

๒. กำลังทหารพึงมีโดยเหมาะสมแก่ความจำเป็นสำหรับรักษาเอกราช[๒] และประโยชน์แห่งประเทศชาติ[๓]

๓. กำลังทหารอาจใช้เพื่อช่วยเหลือราชการอื่น[๔]

๔. เอกชนก็ดี คณะบุคคลก็ดี พรรคการเมืองก็ดี จะใช้กำลังทหารไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อมเป็นเครื่องมือในทางการเมืองมิได้[๕]

๕. กระทรวงกลาโหมมีอำนาจและหน้าที่จัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อรักษาเอกราชและประโยชน์แห่งประเทศชาติ[๖]

๖. กองบัญชาการทหารสูงสุด มีหน้าที่เตรียมกำลังรบ[๗]

๗. กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ[๘]

อำนาจพิเศษของทหาร

๘. ในกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมมีอำนาจตามกฎอัยการศึก[๙]

---

๑) ตามนัยมาตรา ๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๒
และ มาตรา ๓๘ ,, ,, ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๕

๒) ตามนัยมาตรา ๕๘ ,, ,, ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๒

๓) ตามนัยมาตรา ๓๘ ,, ,, ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๕

๔) ตามนัยมาตรา ๖๐ ,, ,, ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๒

๕) ตามนัยมาตรา ๖๑ ,, ,, ฉบับ พ.ศ. ๒๔๖๒

๖) มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓

๗) มาตรา ๑๑ ,, ,, ,, พ.ศ. ๒๕๐๓

๘) มาตรา ๑๔, ๑๕ และ ๑๖ ,, ,, ,, พ.ศ. ๒๕๐๓

๙) มาตรา ๘ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗

– ที่จะเกณฑ์
– ที่จะห้าม
– ที่จะยึด
– ที่จะเข้าอาศัย
– ที่จะทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ และ
– ที่จะขับไล่

๙. การประกาศใช้กฎอัยการศึกนั้น จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้[๑๐]

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อมีสงครามหรือจลาจลขึ้น ณ แห่งใด ผู้บังคับบัญชาทหาร ณ ที่นั้น ซึ่งมีกำลังอยู่ในบังคับบัญชาไม่น้อยกว่า ๑ กองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อม หรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหาร มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของกองทหารนั้นได้ แต่จะต้องรีบรายงานให้รัฐบาลทราบโดยเร็วที่สุด[๑๑]

๑๐. อนึ่ง ผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก ยังมีอำนาจที่จะประกาศให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เกี่ยวกับตัวบุคคลบางจำพวกหรือที่เกี่ยวกับความผิดบางอย่าง ซึ่งการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ด้วย[๑๒]

๑๑. เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกย่อมอยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และทั้งย่อมต้องปฏิบัติตามคำเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามความจำเป็นในการยุทธอีกด้วย[๑๓]

การป้องกันด้วยกำลังทหาร

๑๒. หลักกฎหมายอาญามีอยู่ว่า การกระทำใดเพื่อป้องกันให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย[๑๔]

---

๑๐) มาตรา ๒ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗
๑๑) มาตรา ๔ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗
๑๒) มาตรา ๗ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗
๑๓) มาตรา ๖ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗
๑๔) มาตรา ๖๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๑๓. เมื่อหน่วยทหารหรือบริเวณที่ตั้งกองทหารถูกจู่โจมก็ดี หรือเมื่อหน่วยทหารที่ทำหน้าที่รักษาการตามสถานที่สำคัญของรัฐบาลหรือตามตำบลสำคัญทางยุทธศาสตร์ตามแผนการที่ได้เตรียมไว้ถูกจู่โจมก็ดี ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารนั้นๆ ย่อมใช้กำลังทหารทำการต่อสู้ได้ทันที

การใช้กำลังทหารด้วยความจำเป็น

๑๔. หลักกฎหมายอาญามีอยู่อีกประการหนึ่งว่า การกระทำด้วยความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือเพราะเพื่อให้พ้นภัยจากภยันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อภยันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน การกระทำนั้นย่อมไม่มีโทษ หากไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุ[๑๕])

๑๕. การใช้กำลังทหารเพราะมีความจำเป็นนั้น ก็ย่อมอยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร ซึ่งเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดกับเหตุภายในขอบเขตของกฎหมายเช่นกัน

ทหารใช้กำลังระหว่างกันเอง

๑๖. ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร ผู้บังคับบัญชาทหารย่อมมีหน้าที่จัดการระวังรักษาวินัยทหารที่ตนเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่นั้นโดยกวดขัน และในการรักษาวินัยทหารนั้น ถ้าหากว่าในบางโอกาสจำเป็นต้องใช้อาวุธเพื่อทำการปราบปรามทหารผู้ก่อการกำเริบก็ดีหรือเพื่อบังคับทหารผู้ละทิ้งหน้าที่ให้กลับทำหน้าที่ของตนก็ดี ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่ช่วยเหลือในการนั้น ย่อมไม่ต้องรับโทษในการที่ตนได้กระทำไปโดยความจำเป็นนั้นเลย[๑๖])

---

๑๕) มาตรา ๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๑๖) มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖

การใช้กำลังทหารนอกกฎหมาย

๑๗. หลักกฎหมายอาญามีอยู่ว่า บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมาย เพื่อให้พ้นจากความรับผิดในทางอาญาไม่ได้๑๗)

๑๘. การใช้กำลังทหารที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และในบางกรณีแม้เป็นแต่เพียงตระเตรียมการหรือพยายาม ผู้เป็นตัวการ ผู้สมคบ และผู้สนับสนุน และในบางกรณีรวมตลอดถึงผู้ช่วยปกปิดด้วย ย่อมมีผิดตามโทษานุโทษ ซึ่งในความผิดบางฐานอาจมีโทษถึงตาย ดังเช่นที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า การกระทำใด ๆ เพื่อให้เอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป ก็เป็นความผิดที่ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตเป็นต้น.

---

๑๗) มาตรา ๖๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

เรื่องของพลเรือนและทหาร
ที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในยุทธบริเวณ

๑. **ความมุ่งหมาย** ที่เขียนเรื่องของพลเรือนและทหารที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในยุทธบริเวณนี้ขึ้น ก็เพราะในยุทธบริเวณเฉพาะอย่างยิ่งซึ่งความมุ่งหมาย ณ ที่นี้หมายถึงในพื้นที่ซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรนั้น การบริหารราชการแผ่นดินถึงแม้จะได้ดำเนินไปตามตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ แต่ก็เมื่อปฏิบัติไปแล้ว ก็อาจเกิดผลผิดแผกแปลกจากที่ได้เป็นอยู่แต่ก่อนถึงภาวะเป็นยุทธบริเวณ จึงอาจมีผู้เข้าใจผิด คิดไปว่าทหารบังอาจใช้อำนาจไปโดยพลการ ตลอดจนขณะเดียวกันทางฝ่ายทหารเองก็ควรจะได้คำนึงถึงอำนาจหน้าที่เท่าที่มีอยู่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จักได้ไม่ปฏิบัติราชการใด ๆ เป็นการ "ลุแก่อำนาจ" และอาจต้องอาญาบ้านเมืองทั้งที่มีเจตนาบริสุทธิ์ได้

๒. ยุทธบริเวณ[๑] (หรือ พื้นที่การยุทธ) คือ ส่วนของพื้นที่ทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ซึ่งเกี่ยวพันหรืออาจเกี่ยวพันโดยตรงกับการปฏิบัติการรบ ซึ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติการทางทหารทั้งรุกหรือรับตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และเพื่อการช่วยรบในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการต่าง ๆ ในทางทหารนั้น

๓. การกำหนดยุทธบริเวณ[๒] กล่าวคือ การกำหนดเขตพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็น "ยุทธบริเวณ" เพื่อให้อยู่ในการปกครองของผู้บังคับบัญชาทหาร ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยการยุทธและการบังคับบัญชาอื่นๆ ภายในบังคับแห่งกฎหมายนั้น ย่อมอยู่ในดุลยพินิจและอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้กำลังทหาร

๔. โดยปกติย่อมมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกในยุทธบริเวณ เพื่อได้มาซึ่งอำนาจทางทหารตามกฎหมายโดยสมควรแก่กาลสมัย

---

๑) ตามนัยพจนานุกรมศัพท์ทหาร อังกฤษ-ไทย ฉบับใช้ร่วมสามเหล่าทัพ จัดพิมพ์โดยสำนักงานนิติยสารรัฏฐาภิรักษ์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๓ หน้า ๒๒

๒) ตามนัยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๓ (๗๗/๑๕/๑๓๕)

๕. เรื่องของกฎอัยการศึก[๓] ย่อมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

๖. ศาลพลเรือนในยุทธบริเวณ[๔] คงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอย่างปกติ แต่ถ้าได้มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกเหนือพื้นที่ยุทธบริเวณด้วย และผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ประกาศให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่นั้นในระหว่างที่ใช้กฎอัยการศึกนั้นเพียงใดโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพลเรือนก็ยังคงมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาได้เท่าที่เหลือจากศาลทหารได้แบ่งเอาอำนาจไปนั้น

๗. ศาลทหาร[๕] นั้น ในเวลาปกติก็ย่อมมีอำนาจแต่จะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลทหารอยู่แล้ว และผู้ต้องหาเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในขณะกระทำผิดเท่านั้น

คดีอาญาที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ

ก. คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มิได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน

---

๓) กฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกนี้ มีอยู่ดังนี้.-
กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๓๘๘)
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ พุทธศักราช ๒๔๘๕
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๒๕ หน้า ๕๑๖)
พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ พุทธศักราช ๒๔๘๕
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๔๙ หน้า ๑๓๘๔)
พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๗
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๙ หน้า ๑๒๔๕)
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๕๗ พุทธศักราช ๒๔๙๘
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๒๐ หน้า ๒๕๑)
พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๕๗ พุทธศักราช ๒๔๙๘ พุทธศักราช ๒๔๙๘
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔๒ หน้า ๔๗๕)
พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๗๘ หน้า ๓๑๕)

๔) ตามนัย มาตรา ๗ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

๕) พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๘๓ และเล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๘)

ข. คดีที่เกี่ยวพันกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน

ค. คดีที่ต้องดำเนินในศาลคดีเด็กและเยาวชน

ง. คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

๘. อนึ่ง แม้ในพื้นที่ซึ่งมีการรบหรือสถานะการสงครามหรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ศาลทหารก็คงพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้อย่างปกติตามอำนาจ

๙. แต่ถ้าผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ประกาศ หรือผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้สั่งตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาอย่างใดอีก ก็ย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาตามประกาศหรือคำสั่งนั้นได้

๑๐. **ศาลอาญาศึก** นั้น มีขึ้นได้แต่เฉพาะเมื่อหน่วยทหารหรือเรือรบอยู่ในยุทธบริเวณโดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง ซึ่งการกระทำผิดเกิดขึ้นเฉพาะในเขตอำนาจได้ทุกบทกฎหมายและไม่จำกัดตัวบุคคล

๑๑. อนึ่ง ศาลทหารแห่งอื่นที่ไม่ใช่ศาลอาญาศึกนั้น ในเมื่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการศาลอาญาศึกได้ส่งผู้ต้องหามาให้ดำเนินการพิจารณาพิพากษา ก็ย่อมดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีอาญานั้น ๆ ได้ดังศาลอาญาศึกเหมือนกัน

๑๒. รายละเอียด[๖] เกี่ยวกับศาลทหารและศาลอาญาศึกในเวลาที่มีการรบ หรือสถานะการสงครามหรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี หรือเกี่ยวกับศาลพลเรือนซึ่งเกี่ยวข้องกับศาลทหารก็ดี ย่อมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกและกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

๑๓. การที่ทางราชการทหารกำหนดพื้นที่เป็นยุทธบริเวณเพื่อดำเนินการยุทธเช่นนี้ก็มุ่งหมายที่จะรักษาความสงบเรียบร้อย รักษาความปลอดภัยของทหารและพลเรือนเอง และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารให้เป็นไปด้วยดี

๑๔. พลเรือนจะต้องเชื่อฟังคำสั่งโดยชอบของทหาร จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองโดยเคร่งครัด ในโอกาสเดียวกันเพื่อเป็นการตอบแทน ทหารจะต้องพยายามให้พลเรือนได้มีเสรีภาพที่สุดที่จะอำนวยได้ อย่างน้อยก็ต้องพยายามให้ได้รับความเดือดร้อนให้น้อยที่สุดในเรื่องเสรีภาพทั้งในตัวคนและทรัพย์สมบัติของพลเรือน

---

๖) เกี่ยวกับกฎหมายที่อ้างกฎหมายและพระราชบัญญัติ ตาม ๓) และ ๕)

๑๕. ระยะเวลาในการปกครองของทหารนั้น ย่อมแล้วแต่ความจำเป็นของทหาร แต่อย่างไรก็ดี ทางราชการทหารจะยึดพื้นที่ไว้เช่นนี้ให้น้อยวันที่สุดเท่าที่จำเป็นต้องยึดไว้ เพราะการยึดไว้นานเท่าใดก็ยิ่งเป็นภาระแก่ทหารหนักยิ่งขึ้นเท่านั้น

๑๖. **เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในยุทธบริเวณ**[๗] คงปฏิบัติหน้าที่เป็นปกติและในโอกาสเดียวกันก็ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารโดยเต็มที่ตามความจำเป็นในการยุทธ

๑๗. **การรักษาความสงบเรียบร้อยในยุทธบริเวณ**[๘] ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของการปกครองในยุทธบริเวณนั้น ย่อมต้องตกอยู่ในอำนาจของทหารอย่างไม่มีปัญหา และเจ้าหน้าที่พลเรือนย่อมเป็นผู้ร่วมมือช่วยเหลือที่จำเป็นที่สุด

๑๘. **การสาธารณสุข** ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทหารจำต้องเอาใจใส่ต่อพลเรือนในยุทธบริเวณเป็นพิเศษ มิฉะนั้น จะเกิดผลภัยลุกลามแก่อนามัยของบรรดาผู้ที่สังกัดอยู่ในราชการทหารเอง

๑๙. **การศาสนา** เฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ซึ่งเป็นยุทธบริเวณ ซึ่งมีพลเรือนส่วนมากนับถือศาสนาอื่นอยู่ ทหารจำต้องระมัดระวังอย่ากระทำการใดไปให้เป็นการบั่นทอนเสรีภาพในการถือศาสนา หรือในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของพลเรือนเหล่านั้น เว้นแต่การปฏิบัติทั้งนั้นเป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมือง หรือเป็นการขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีในยุทธบริเวณนั้น

๒๐. **โรงเรียน**[๙] ย่อมมีความสำคัญที่สุดในการก้าวหน้าของชาติ ฉะนั้นจึงเป็นสถานที่ซึ่งได้รับการยกเว้นจากการใช้สถานที่เพื่อราชการทหาร

๒๑. **โรงพยาบาล**[๑๐] เฉพาะอย่างยิ่ง โรงพยาบาลโรคจิต โรงพยาบาลโรคติดต่อ โรงพยาบาลคนตาบอด ตลอดจนโรงเลี้ยงเด็กกำพร้า ก็ย่อมพ้นจากการถูกรบกวนหรือถูกใช้สถานที่เพื่อประโยชน์อย่างอื่นใดผิดไปกว่าธรรมดาธุรกิจที่มีอยู่เป็นปกติแล้วนั้น

๒๒. **สถานที่ราชการ**[๑๑] ก็อยู่ในข่ายที่ทางราชการทหารจักต้องสนับสนุนให้ได้ใช้ปฏิบัติราชการได้เป็นปกติกิจ ตลอดจนทรัพย์สมบัติต่าง ๆ ซึ่งใช้ราชการอยู่ด้วย

---

๗) และ ๘) ตามนัยมาตรา ๖ แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๗

๙) มาตรา ๑๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติเกณฑ์พลเรือนอุดหนุนราชการทหาร ในเวลาปกติหรือเวลาสงคราม และในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

๑๐) มาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๙)

๑๑) มาตรา ๑๑ (๑) ,, ,, ,,)

๒๓. เอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต[๑๒] อันได้แก่ บุคคล เอกสาร สถานที่ทรัพย์สมบัติ สิทธิ ความสะดวกต่างๆ ความปลอดภัย ฯลฯ จักต้องได้รับการเคารพอย่างเต็มภาคภูมิ และได้รับความปกปักรักษามิให้เกิดประทุษร้าย หรือการเหยียดหยามเกียรติ

๒๔. เอกสิทธิและความคุ้มกันแห่งสหประชาชาติ[๑๓] ในปัจจุบันนี้ สหประชาชาติได้มาดำเนินงานเป็นคุณประโยชน์ขึ้นในประเทศไทยมากหลาย บรรดาพนักงาน เจ้าหน้าที่ สถานที่ ทรัพย์สมบัติ ฯลฯ ของสหประชาชาติ ย่อมได้รับเอกสิทธิและการคุ้มกันทำนองเดียวกับทางการทูต

๒๕. เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน[๑๔] ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เมื่อประกาศกฎอัยการศึกในท้องที่ซึ่งกองอาสารักษาดินแดนนั้น ๆ ตั้งอยู่

กองอาสารักษาดินแดนนี้ ย่อมมีหน้าที่ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการและตัดทอนกำลังข้าศึก[๑๕]

๒๖. การเกณฑ์หรือการเรียกเพื่อราชการทหาร[๑๖] นั้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ทำได้เฉพาะแต่เมื่อกิจการฝ่ายทหารทำให้ไม่สามารถหรือเมื่อไม่มีเวลาพอ หรือเมื่อมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถจัดหาสิ่งของที่ต้องใช้ให้แก่ราชการทหารโดยวิธีธรรมดาได้ เช่น เช่าหรือซื้อสัตว์ สิ่งของ ฯลฯ เท่านั้น

อนึ่ง การเกณฑ์นั้นก่อให้เกิดสิทธิเรียกเงินทดแทนและค่าเสียหายได้ และไม่ว่าในการเกณฑ์ใด ๆ หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ผู้มีหน้าที่ในการเกณฑ์จะจัดสิ่งของที่เรียกเกณฑ์นั้นส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเสียเองโดยตรง แทนที่จะเกณฑ์ก็ทำได้ และในส่วนสิ่งของนั้นจะจัดซื้อหรือจัดหาโดยวิธีใดก็แล้วแต่จะเห็นสมควร[๑๗]

---

๑๒) มาตรา ๑๐ (๑) และ ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๕)

๑๓) พระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติในประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๘

๑๔) มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๕๗

๑๕) มาตรา ๑๖ (๕) แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔

๑๖) มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๕)

๑๗) มาตรา ๔๔ และ ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๕)

(ส่วนระเบียบในการเกณฑ์นั้น คงเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร)[๑๘]

๒๗. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ย่อมบังคับใช้เป็นหลักที่ป้องปัดภัยพิบัติภยันตรายอันจะมากล้ำกรายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ ประชาราษฎร์ในยุทธบริเวณโดยมิมีการละเว้นได้เลย

ในระหว่างที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการระงับหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรหรือราชบัลลังก์ หรือการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลาย ก่อกวนหรือคุกคามความสงบที่เกิดขึ้นภายใน หรือมาจากภายนอกราชอาณาจักร ให้นายกรัฐมนตรีโดยมติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการ หรือกระทำการใด ๆ ได้ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำเช่นว่านั้นเป็นคำสั่งหรือการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย[๑๙]

๒๘. หนังสือพิมพ์ นั้น โดยปกติย่อมมีหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์อยู่แล้ว ดังนี้

(ก) ห้ามโฆษณาความลับของราชการก่อนได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ[๒๐]

(ข) เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ห้ามการโฆษณาเรื่องที่เกี่ยวกับราชการทหารหรือการเมืองระหว่างประเทศ ตามคำสั่งของอธิบดีกรมตำรวจ (หรือผู้รักษาการแทน)[๒๑]

(ค) ในคราวที่ประเทศมีเหตุฉุกเฉินหรือตกอยู่ในภาวะสงคราม ต้องเสนอข้อความทั้งสิ้นที่จะโฆษณาให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อน ตามคำสั่งของอธิบดีกรมตำรวจ (หรือผู้รักษาการแทน)[๒๒]

(ง) ในคราวที่มีเหตุฉุกเฉินภายในราชอาณาจักร หรือมีเหตุคับขันระหว่างประเทศหรือมีการสงคราม หนังสือพิมพ์ที่ได้มีการโฆษณาซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่า

---

๑๘) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ หน้า ๓๕๗

๑๙) ตามนัย มาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร

๒๐) มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๒๑) มาตรา ๓๔ ,, ,,

๒๒) มาตรา ๓๕ ,, ,,

อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือฝ่าฝืนคำสั่งห้ามโฆษณาที่เกี่ยวกับราชการทหารหรือการเมืองระหว่างประเทศ ต้องเสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาต่อไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวก่อนตามคำสั่งของเจ้าพนักงานการพิมพ์[๒๓]

นอกจากนั้น นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจห้ามกระทำการโฆษณาหรือพิมพ์เอกสารใด ๆ ซึ่งเห็นว่าข้อความซึ่งโฆษณาหรือจะโฆษณานั้นกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักรหรือเป็นการก่อกวนความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในเขตที่ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน[๒๔]

อนึ่ง ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจที่จะห้ามบรรดาการออกหนังสือเป็นข่าวคราว ซึ่งทางราชการทหารเห็นว่า ไม่เป็นการสมควรในขณะนั้น คือ ห้ามมิให้มีการออกหนังสือเป็นข่าวคราวไม่ว่าอย่างใดก่อนที่เจ้าหน้าที่จะได้ตรวจและมีอนุญาตแล้วว่าให้ออกได้[๒๕]

๒๘. อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และ วัตถุระเบิด (นอกจากของราชการทหารและตำรวจ[๒๖]) ในคราวมีเหตุฉุกเฉิน หรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้มีไว้ครอบครองส่งมอบแก่พนักงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม[๒๗]

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้น ทางราชการทหารอาจเรียกมาใช้ราชการทหารในราชการสงคราม และในท้องที่ซึ่งได้ประกาศกฎอัยการศึก[๒๘]

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจอาจห้ามพลเมืองมิให้ใช้ศาสตราวุธชนิดที่ทางราชการทหารเห็นเป็นการขัดกับการรักษาความสงบเรียบร้อย[๒๙] ตลอดจนอาจยึดไว้ชั่วคราวเพื่อมิให้เป็นประโยชน์แก่ข้าศึกหรือเพื่อประโยชน์แก่ราชการทหารได้[๓๐]

---

๒๓) มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๒๔) มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๕๗

๒๕) มาตรา ๑๑ (๒) แห่งกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗

๒๖) มาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๖๐

๒๗) มาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๖)

๒๘) มาตรา ๗๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๙)

๒๙) มาตรา ๑๑ (๔) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๓๐) มาตรา ๑๒ แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๓๐. เสบียงอาหาร โดยหลักแล้ว พลมือเองควรจะได้มีเก็บไว้สำหรับบริโภคได้ไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นในกาลเทศะใด ๆ ก็ตาม ทางราชการจะเกณฑ์เอาเสบียงอาหารทุกอย่างสำหรับคนหรือสัตว์และถ่านหรือเชื้อเพลิงอย่างอื่น จากพลเมืองจนถึงสิ้นจำนวนที่มีอยู่นั้นมิได้ ต้องคงเหลือไว้ให้บริโภคโดยปริมาณพอสำหรับที่เขาจะใช้บริโภคเองได้ไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน แต่ถ้าเป็นการเกณฑ์เอาจากผู้ทำการค้าขาย ก็ให้เหลือสินค้าเหล่านี้ไว้ให้โดยปริมาณเท่ากับที่ผู้นั้นได้ขายไปแล้วใน ๑๐ วันสุดท้าย[๓๑])

๓๑. เคหสถานของราษฎร ซึ่งถูกเกณฑ์เพื่อใช้เป็นที่พักแรมทหารนั้น จักต้องคำนึงถึงการที่เจ้าของสถานที่เขาจะต้องอยู่อาศัยเองด้วย และถ้ายังเป็นผู้หญิงอยู่โดยลำพังด้วยกันหรืออยู่กับเด็ก ๆ ก็ควรได้รับการยกเว้นจากการรบกวนใด ๆ[๓๒])

อนึ่ง เคหสถานที่อยู่ในเขตที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปเพื่อตรวจค้นในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึง อาทิตย์ตก ได้ในเมื่อมีเหตุอันสมควร[๓๓]) ตลอดจนบุคคลที่อยู่ในเขตดังกล่าวอาจถูกห้ามออกนอกเคหสถานภายในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้ด้วย แต่การห้ามทั้งนี้จะห้ามทหารหรือตำรวจประจำการมิได้เป็นอันขาด[๓๔])

๓๒. ไปรษณีย์ภัณฑ์ อันได้แก่ จดหมาย ไปรษณียบัตร หนังสือกิติยคดี ของตีพิมพ์และอื่น ๆ ในการสื่อสารไปรษณีนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมอาจสั่งให้งดส่งหรือกักได้ตามความจำเป็นตลอดจนเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในเวลาสงคราม[๓๕])

อนึ่ง ในท้องที่ซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึกนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจอาจตรวจจดหมายที่จะมีไปมาถึงกันก่อนได้[๓๖])

เรื่องการตรวจจดหมาย หรือเอกสารติดต่อของบุคคลเป็นบางคนในเขตที่ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไว้แล้วนั้น นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

---

๓๑) มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๕)

๓๒) มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๕)

๓๓) มาตรา ๖ ,, ,, ตาม ๒๕)

๓๔) มาตรา ๕ ,, ,, ตาม ๒๕)

๓๕) มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๙๗

๓๖) มาตรา ๕ (๒) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

ย่อมมีอำนาจที่จะสั่งให้ตรวจได้ ถ้าหากบุคคลผู้นั้นมีพฤติการอันควรสงสัยว่าได้คบคิดกับคนในต่างประเทศ เพื่อกระทำการใด ๆ อันจะเป็นการเสียหายแก่ประเทศ[๓๗])

๓๓. โทรเลข ในเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือในเวลาสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจที่จะออกคำสั่งว่า ข่าวสารใด ๆ หรือข่าวสารประเภทใดที่มีถึงหรือส่งจากบุคคลใด ๆ หรือเกี่ยวกับเรื่องราวโดยเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดที่นำมายื่นไว้เพื่อให้ส่งหรือที่ส่งไป หรือรับไว้โดยโทรเลข เป็นอันห้ามมิให้ส่งหรือเป็นอันงดหรือให้กักไว้ หรือให้เปิดเผยแก่รัฐบาล หรือแก่เจ้าพนักงานที่ระบุไว้ในคำสั่งนั้นได้[๓๘])

การตรวจโทรเลขที่มีไปมาถึงกันในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมมีอำนาจที่จะตรวจเช่นเดียวกับจดหมายเหมือนกัน[๓๙])

๓๔. การสัญจรไปมาในทางหลวง ย่อมอยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึกที่จะห้ามได้ ตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเห็นว่าเป็นการจำเป็น[๔๐])

๓๕. การชุมนุมกัน หรือมั่วสุมประชุมกัน ไม่ว่า ณ ที่ใด ๆ ภายในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารก็มีอำนาจที่จะห้ามเสียได้[๔๑])

การห้ามชุมนุมหรือมั่วสุมกันนี้ อาจถูกห้ามภายในเขตที่ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามประกาศของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ด้วย[๔๒])

๓๖. การตรวจค้น นั้น เมื่อมีเหตุผลอันสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจในเขตที่ประกาศกฎอัยการศึก อาจจำต้องทำการตรวจค้นบรรดาสิ่งซึ่งต้องห้าม หรือต้องยึดไม่ว่าในที่ใด ๆ หรือเวลาใด ๆ ได้ทั้งสิ้น[๔๓])

---

๓๗) มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๔)

๓๘) มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ พุทธศักราช ๒๔๗๗

๓๙) มาตรา (๒) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๔๐) มาตรา ๑๑ (๓) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๔๑) มาตรา ๑๑ (๑) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๔๒) มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๔)

๔๓) มาตรา ๘ (๑) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

เรื่องการค้นนั้น กฎหมายให้อำนาจไว้ตั้งแต่ในเวลาปกติแล้วแก่เจ้าพนักงานอื่น ๆ ว่าให้กระทำได้ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวแก่การกระทำผิดอาญา[๔๔]

๓๗. การขับไล่ ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอาศัยเป็นหลักฐานหรือเป็นผู้มาอาศัยในที่นั้นชั่วคราว เมื่อมีความสงสัยอย่างหนึ่งอย่างใด หรือจำเป็นแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมมีอำนาจที่จะขับไล่ผู้นั้นให้ออกไปให้พ้นได้[๔๕]

๓๘. การทำลายและการเปลี่ยนแปลง ในเมื่อมีข้าศึกศัตรูเข้ามาจู่โจมบังอาจกระทำการอันไม่เป็นธรรมต่อประเทศไทย เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนต้องทำการร่วมมือกับทางราชการต่อต้านทุกวิถีทาง และในเมื่อไม่สามารถต่อต้านได้ก็ต้องทำการทำลายเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอุปโภค เครื่องบริโภค บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สัตว์พาหนะ และสิ่งของต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของราชการหรือของผู้ใด อันจะอำนวยประโยชน์ให้แก่ข้าศึกผู้อธรรมนั้นเสียให้สิ้น[๔๖]

สำหรับทางทหารเองนั้น ตลอดท้องที่ซึ่งได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมมีอำนาจเต็มที่จะทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ต่าง ๆ กล่าวคือ ถ้าแม้การสงครามหรือสู้รบเป็นรองข้าศึก ก็มีอำนาจที่จะเผาบ้านเรือนและสิ่งซึ่งเห็นว่าจะเป็นกำลังแก่ข้าศึก หรือถ้าแม้ว่าสิ่งใด ๆ อยู่ในที่ซึ่งกีดกันการสู้รบ ก็ทำลายได้ทั้งสิ้น[๔๗]

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจที่จะสร้างที่มั่นหรือดัดแปลงภูมิประเทศหรือหมู่บ้านเมืองสำหรับการต่อสู้ข้าศึก หรือเตรียมการป้องกันรักษาตามความเห็นชอบได้ทุกอย่าง[๔๘]

๓๙. คนต่างด้าว[๔๙] ตามปกติย่อมมีฐานะทั้งปวงทำนองเดียวกับพลเมืองทั่วไป เว้นแต่จะมีตัวบทกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

---

๔๔) มาตรา ๕๑ ถึง ๑๐๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔๕) มาตรา ๑๕ แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๔๖) มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พุทธศักราช ๒๔๘๔

๔๗) มาตรา ๑๔ (๑) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๔๘) มาตรา ๑๔ (๒) แห่งกฎ ตาม ๒๕)

๔๙) มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๖๕

เรื่องที่น่าสนใจเป็นพิเศษในยุทธบริเวณอันเกี่ยวกับคนต่างด้าวโดยตรง อาจได้แก่เรื่องดังต่อไปนี้

ก) ในเขตที่ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไว้แล้ว อาจถูกห้ามมิให้ออกไปนอกราชอาณาจักร ในเมื่อจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ๕๐) หรือตรงข้าม อาจถูกสั่งให้ออกไปจากราชอาณาจักรในเมื่อได้กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร๕๑) อาจถูกห้ามมิให้เข้าไปอยู่ในบริเวณหรือเขตท้องที่อันมีความสำคัญทางการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักรหรือจุดยุทธศาสตร์๕๒) อาจถูกห้ามเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักรหรือสวัสดิภาพของประชาชน มิให้ประกอบการใด ๆ๕๓)

ข) เพื่อประโยชน์แก่ราชการทหาร คนต่างด้าวอาจถูกเรียกหรือเกณฑ์ให้อุดหนุนราชการทหารตามกฎหมายได้เช่นเดียวกับคนไทยทั้งปวง

ค) คนต่างด้าว อาจถูกห้ามมิให้เข้าไป พักอาศัย หรือมีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใดซึ่งเป็นเขตหวงห้ามคนต่างด้าวตามกฎหมายกำหนดไว้๕๔)

---

๕๐) มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๔)

๕๑) มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๔)

๕๒) มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๔)

๕๓) มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ ตาม ๒๔)

๕๔) มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๙๔

กฎอัยการศึก

กฎอัยการศึก คือ พระราชบัญญัติซึ่งได้ตราขึ้นไว้เพื่อให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่จะกระทำการใด ๆ ตามระเบียบพิไชยสงคราม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติไว้เป็นสำคัญว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้กฎอัยการศึก และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้

อนึ่ง กฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกนี้ ถึงแม้จะเป็นพระราชบัญญัติ แต่ก็หาได้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ" ดังเช่นพระราชบัญญัติอื่น ๆ ทั้งปวงไม่ แต่เรียกว่า "กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗"

กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เมื่อเวลามีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยปราศจากภัย ซึ่งจะมีมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักรแล้ว จะได้มีประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้กฎอัยการศึกทุกมาตราหรือแต่บางมาตรา หรือข้อความส่วนใดส่วนหนึ่งของมาตรา ตลอดจนการกำหนดเงื่อนไขแห่งการใช้บทบัญญัตินั้นบังคับในส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักร หรือตลอดทั่วราชอาณาจักร และถ้าได้ประกาศใช้เมื่อใด หรือ ณ ที่ใดแล้ว บรรดาข้อความในพระราชบัญญัติหรือบทกฎหมายใด ๆ ซึ่งขัดกับความของกฎอัยการศึกที่ให้ใช้บังคับต้องระงับ และใช้บทบัญญัติของกฎอัยการศึกที่ให้ใช้บังคับนั้นแทน

๒. ถ้าไม่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วพระราชอาณาจักร ในประกาศนั้นจะได้แถลงให้ปรากฏว่า จังหวัดใด ตำบลใด หรือเขตใด ใช้กฎอัยการศึก

๓. เมื่อมีสงครามหรือจลาจลขึ้น ณ แห่งใด ให้ผู้บังคับบัญชาทหาร ณ ที่นั้นซึ่งมีกำลังอยู่ใต้บังคับไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อมหรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหาร มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึก เฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของกองทหารนั้นได้ แต่จะต้องรีบรายงานให้รัฐบาลทราบโดยเร็วที่สุด

๔. การที่จะเลิกใช้กฎอัยการศึกแห่งใดนั้น จะเป็นไปได้ต่อมีประกาศกระแสพระบรมราชโองการเสมอ

๕. ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนต้องปฏิบัติตามคำเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามความจำเป็นในการยุทธ

๖. ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก ศาลพลเรือนคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอย่างปกติ แต่ผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกมีอำนาจประกาศให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งการกระทำผิดเกิดขึ้นในระหว่างที่ใช้กฎอัยการศึกตามที่ระบุไว้ในบัญชีต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ทุกข้อ หรือแต่บางข้อและ หรือบางส่วนของข้อใดข้อหนึ่งได้ คือ

ก. คดีที่เกี่ยวกับตัวบุคคลบางจำพวก

๑. คดีที่ตำรวจกระทำความผิดในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการสนาม

๒. คดีที่บุคคลพลเรือนสังกัดในราชการทหารเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ว่าจะเกี่ยวกับหน้าที่ราชการหรือไม่ และไม่ว่าจะได้กระทำความผิดในที่ใด ๆ ในเขตที่ใช้กฎอัยการศึก

๓. คดีที่บุคคลใด ๆ เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าการกระทำความผิดร่วมกับบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หรือร่วมกับบุคคลดังกล่าวใน ๑. หรือ ๒. ไม่ว่าจะเป็นตัวการหรือสนับสนุน

๔. คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดร่วมกับบุคคลที่มิได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ไม่ว่าจะเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน

ข. คดีเกี่ยวกับความผิดบางอย่าง

๑. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

๒. คดีที่มีข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สำหรับใช้ในราชการทหารแห่งกองทัพไทยหรือกองทัพพันธมิตรแห่งประเทศไทย หรือความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายทหารไทยหรือทหารพันธมิตรแห่งประเทศไทย ในขณะกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่กระทำการตามหน้าที่

๓. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตั้งแต่มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒

(๒) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักรตั้งแต่มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๑๘

(๓) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ตั้งแต่มาตรา ๑๑๙ ถึงมาตรา ๑๒๙

(๔) ความผิดต่อความสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ ตั้งแต่มาตรา ๑๓๐ ถึงมาตรา ๑๓๕

(๕) ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ตามมาตรา ๑๓๗ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการทหาร มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๓๘ ถึงมาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๔๖

(๖) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตั้งแต่มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๕๔ มาตรา ๑๕๘ ถึงมาตรา ๑๖๕

(๗) ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ตามมาตรา ๑๗๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการทหาร มาตรา ๑๗๐ มาตรา ๑๗๑ มาตรา ๑๗๕ ถึงมาตรา ๑๘๕ มาตรา ๑๘๙ มาตรา ๑๙๓ มาตรา ๑๙๗ และมาตรา ๑๙๘ เฉพาะเมื่อศาลนั้นเป็นศาลทหาร

(๘) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา ๒๐๑ และมาตรา ๒๐๒

(๙) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตั้งแต่มาตรา ๒๐๙ ถึงมาตรา ๒๑๖

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภยันตรายต่อประชาชนตั้งแต่มาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๘ ถึงมาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๔ มาตรา ๒๓๕ มาตรา ๒๓๗ และมาตรา ๒๓๘

(๑๑) ความผิดเกี่ยวกับดวงตา แสตมป์ และตั๋ว ตั้งแต่มาตรา ๒๕๐ ถึงมาตรา ๒๕๓ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการทหาร

(๑๒) ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตั้งแต่มาตรา ๒๖๕ ถึงมาตรา ๒๖๘ เฉพาะที่เกี่ยวกับราชการทหาร

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๖ มาตรา ๓๓๙ และมาตรา ๓๔๐

๔. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร

๕. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชการทหาร

๖. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหาร

๗. ความผิดตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ตั้งแต่มาตรา ๔๔ ถึงมาตรา ๔๙

๘. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่น

๙. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพย์ติดให้โทษ

๑๐. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์

๗. ประกาศให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามความใน ๖ ให้มีผลบังคับเฉพาะคดีที่การกระทำผิดเกิดขึ้นตั้งแต่วันเวลาที่ระบุไว้ในประกาศ วันเวลาที่ระบุนั้นจะเป็นวันเวลาที่ออกประกาศนั้นเองหรือภายหลังก็ได้ ประกาศเช่นว่านี้ให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษาด้วย

๘. นอกจากกรณีดังกล่าวแล้วใน ๖ ถ้าคดีอาญาใดที่เกิดขึ้นในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก มีเหตุพิเศษเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้บัญชาการทหารสูงสุดจะสั่งให้พิจารณาพิพากษาคดีอาญานั้นในศาลทหารก็ได้

๙. ประกาศให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาตามความใน ๗ นั้น จะให้ศาลทหารในทุกท้องที่หรือแต่บางท้องที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ตามที่กล่าวในมาตรานั้นเท่ากันหรือมากน้อยกว่ากันก็ได้

๑๐. เมื่อได้เลิกใช้กฎอัยการศึกแล้ว ให้ศาลทหารคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ยังคงค้างอยู่ในศาลนั้น และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ยังมิได้ฟ้องร้องในระหว่างเวลาที่ใช้กฎอัยการศึกนั้นด้วย

๑๑. เมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึกในตำบลใด จังหวัดใด เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเต็มที่จะตรวจค้น ที่จะเกณฑ์ ที่จะห้าม ที่จะยึด ที่จะเข้าอาศัย ที่จะทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ และที่จะขับไล่

๑๒. การตรวจค้นนั้น ให้มีอำนาจที่จะตรวจค้นดังต่อไปนี้.—

๑) ที่จะตรวจค้นบรรดาสิ่งซึ่งจะเกณฑ์ หรือต้องห้าม หรือต้องยึด หรือจะต้องเข้าอาศัย ไม่ว่าในที่ใด ๆ หรือเวลาใด ๆ ได้ทั้งสิ้น

๒) ที่จะตรวจจดหมายหรือโทรเลขที่มีไปมาถึงกันในเขตที่ใช้กฎอัยการศึกได้ก่อน

๑๓. การเกณฑ์นั้นให้มีอำนาจที่จะเกณฑ์ได้ดังนี้.—

๑) ที่จะเกณฑ์พลเมืองให้ช่วยกำลังทหารในกิจการซึ่งเนื่องในการป้องกันราชอาณาจักร หรือช่วยเหลือเกื้อหนุนราชการทหารทุกอย่างทุกประการ

๒) ที่จะเกณฑ์ยวดยาน สัตว์พาหนะ เสบียงอาหาร เครื่องศาสตราวุธและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ จากบุคคลหรือบริษัทใด ๆ ซึ่งราชการทหารจะต้องใช้เป็นกำลังในเวลานั้นทุกอย่าง

ส่วนระเบียบสำหรับการเกณฑ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะพึงกระทำได้อย่างใดบ้างนั้น ย่อมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร

๑๔. การห้ามนั้นให้มีอำนาจที่จะห้ามได้ดังนี้.—

๑) ที่จะห้ามมิให้มีการมั่วสุมประชุมกัน

๒) ที่จะห้ามบรรดาการออกหนังสือเป็นข่าวคราว ซึ่งราชการทหารเห็นว่าไม่เป็นการสมควรในสมัยนั้น คือ ห้ามมิให้มีการออกหนังสือเป็นข่าวคราวไม่ว่าอย่างใดก่อนที่เจ้าหน้าที่จะได้ตรวจแลมีอนุญาตแล้วว่าออกได้

๓) ที่จะห้ามมิให้พลเมืองสัญจรไปมาในทางหลวง ซึ่งเจ้าหน้าที่เห็นเป็นการจำเป็นในแห่งใดแห่งหนึ่งหรือหลายแห่ง

๔) ที่จะห้ามมิให้พลเมืองใช้ศาสตราวุธบางอย่างซึ่งราชการทหารเห็นเป็นการขัดกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ในเขตนั้น ๆ

๑๕. บรรดาสิ่งที่กล่าวไว้ใน ๑๒, ๑๓ และ ๑๔ นั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเห็นเป็นการจำเป็น จะยึดไว้ชั่วคราว เพื่อมิให้เป็นประโยชน์แก่ราชศัตรู หรือเพื่อเป็นประโยชน์แก่ราชการทหาร ก็มีอำนาจยึดได้

๑๖. อำนาจการเข้าพักอาศัยนั้น คือที่อาศัยใด ๆ ซึ่งราชการทหารเห็นจำเป็นจะใช้เป็นประโยชน์ในราชการทหารแล้ว มีอำนาจอาศัยได้ทุกแห่ง

๑๗. การทำลายหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่นั้น ให้มีอำนาจกระทำได้ดังนี้.–

๑) ถ้าแม้การสงครามหรือรบสู้เป็นรองราชศัตรู มีอำนาจที่จะเผาบ้านและสิ่งซึ่งเห็นว่าจะเป็นกำลังแก่ราชศัตรู เมื่อกรมกองทหารถอยไปแล้ว หรือแม้ว่าสิ่งใด ๆ อยู่ในที่ซึ่งกีดกับการสู้รบก็ทำลายได้ทั้งสิ้น

๒) มีอำนาจที่จะสร้างที่มั่น หรือดัดแปลงภูมิประเทศหรือหมู่บ้านเมืองสำหรับการต่อสู้ราชศัตรู หรือเตรียมการป้องกันรักษา ตามความเห็นชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้ทุกแห่ง

๑๘. ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งไม่มีภูมิลำเนาอาศัยเป็นหลักฐาน หรือเป็นผู้มาอาศัยในตำบลนั้นชั่วคราว เมื่อมีความสงสัยอย่างหนึ่งอย่างใดหรือจำเป็นแล้ว มีอำนาจที่จะขับไล่ผู้นั้นให้ออกไปจากจังหวัดหรือตำบลนั้นได้

กฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกนี้ มีอยู่ดังนี้.–

กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๓๓๘)

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ พุทธศักราช ๒๔๘๕
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๒๙ หน้า ๙๑๖)

พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมกฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗
พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๔๙ หน้า ๑๓๙๔)

พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๗
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๗๙ หน้า ๑๒๔๕)

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๕๗)
พุทธศักราช ๒๔๘๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๒๑ หน้า ๒๕๑)

พระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก
พุทธศักราช ๒๔๕๗ พุทธศักราช ๒๔๘๘
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔๒ หน้า ๔๗๕)

พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๗๘ หน้า ๑๑๕)

สถานการณ์ฉุกเฉิน

กฎหมายที่เกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๙๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๑๖)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญ ดังนี้.–

๑. "สถานการณ์ฉุกเฉิน" หมายความว่า สถานการณ์อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หรืออันอาจทำให้ประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือภาวะการรบหรือการสงครามตามที่จะได้มีประกาศให้ทราบ

๒. "ความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร" หมายความว่า การให้เอกราชของชาติหรือสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการที่ให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓. ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น จะประกาศทั่วราชอาณาจักรหรือเฉพาะในเขตท้องที่ใดก็ได้สุดแล้วแต่ความจำเป็นโดยพฤติการณ์

เมื่อสถานการณ์ฉุกเฉินสิ้นสุดลงแล้ว ให้ประกาศยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเสีย

๔. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะประกาศห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเคหสถานภายในระหว่างระยะเวลาซึ่งได้ประกาศกำหนดไว้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

บทบัญญัติในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับแก่ทหารหรือตำรวจประจำการหรือบุคคลประเภทซึ่งจะได้ยกเว้นไว้ในประกาศ

๕. พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ ระหว่างอาทิตย์ขึ้นถึงอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้นในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีผู้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

๖. บุคคลใดมีเหตุควรสงสัยว่าได้กระทำหรือพยายามจะกระทำการใด ๆ อันเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอานาจจับกุมและคุมขังบุคคลนั้นไว้ เพื่อทำการสอบสวนได้ไม่เกิน ๗ วัน

๗. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะประกาศห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

๘. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะประกาศห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการโฆษณาหรือพิมพ์เอกสารใด ๆ ซึ่งเห็นว่าข้อความซึ่งโฆษณาหรือจะโฆษณานั้นกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หรือเป็นการก่อกวนความสงบเรียบร้อยของประชาชน

๙. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะสั่งห้ามมิให้ผู้ใดออกไปนอกราชอาณาจักร ในเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า การออกไปนอกราชอาณาจักรของบุคคลนั้นจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ

๑๐. ถ้าบุคคลใดมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าได้คบคิดกับคนในต่างประเทศ เพื่อกระทำการใด ๆ อันจะเป็นการเสียหายแก่ประเทศ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้ตรวจจดหมายหรือเอกสารติดต่อใด ๆ ของผู้นั้นได้

๑๑. ในบริเวณหรือเขตท้องที่อันมีความสำคัญทางการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักรหรือจุดยุทธศาสตร์ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจประกาศห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้าไปหรืออยู่ในบริเวณหรือเขตท้องที่นั้น

๑๒. คนต่างด้าวคนใดกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจสั่งให้คนต่างด้าวนั้นออกไปเสียจากราชอาณาจักรได้

เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้คนต่างด้าวคนใดออกไปจากราชอาณาจักร ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการเนรเทศมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๑๓. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจที่จะประกาศห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หรือสวัสดิภาพของประชาชนได้

๑๔. บรรดาประกาศที่ออกโดยพระราชบัญญัตินี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร

กฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการนั้น นอกจากเป็นระเบียบส่วนหนึ่งในการปฏิบัติเกี่ยวกับการเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกแล้ว ยังเป็นกฎหมายที่แสดงชัดเจนถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองทั้งปวงที่ถูกเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารกะเกณฑ์ในเวลาปกติและในเวลาสงครามอีกด้วย

กฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารนี้ ได้แก่พระราชบัญญัติเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารในเวลาปกติหรือเวลาสงคราม และในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก พุทธศักราช ๒๔๖๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๘ หน้า ๓๕๗ ฯ ล ฯ)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญ เฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับในเวลาสงคราม และในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ดังนี้ :—

๑. "ในเวลาสงคราม" คือ นับตั้งแต่วันที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เรียกระดมพลเป็นต้นไป และให้ใช้ทั่วราชอาณาจักร

๒. "ในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก" คือ นับตั้งแต่วันที่ได้ประกาศให้ใช้กฎอัยการศึกและเฉพาะในท้องที่ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนั้น

๓. เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเกณฑ์ได้ คือ

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(๒) ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก

(๓) ผู้บังคับการจังหวัดทหารบก

(๔) นายทหารผู้บังคับบัญชาการทหารตั้งแต่ ๑ กองพันขึ้นไป เมื่อนำทหารเข้าสู่สงคราม หรือเมื่อบังคับบัญชาทหารอยู่ในท้องที่ซึ่งได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก

๔. สิ่งที่อาจถูกเกณฑ์ได้ ได้แก่สิ่งต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเห็นว่าเป็นประโยชน์และต้องใช้ และเคหสถานหรือที่สำหรับใช้เป็นที่พักแรมหรือสำนักงาน ตลอดจนคนงาน, คนนำทาง, คนขับหรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้ควบคุม ม้าขี่, ม้าต่าง, ม้าลาก, โคกระบือ และ

สัตว์พาหนะอื่น ๆ หรือควบคุมยานพาหนะและเรือ, คนเดินข่าวสาร ที่อาจเป็นประโยชน์แก่กิจการของกองทัพ

๕. ให้ยกเว้นสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนสถานที่ดังต่อไปนี้จากการเกณฑ์ คือ

(๑) สิ่งต่าง ๆ และสถานที่ซึ่งได้รับเอกสิทธิทางการทูต

(๒) ยานพาหนะ ม้า หรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข

(๓) ม้าผู้หรือม้าแม่ โคผู้หรือแม่โค ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการผสม หรือที่เป็นของบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐบาลให้ทำการผสมสัตว์ เช่น ทุ่งผสมม้า ฯลฯ

(๔) บรรดาเรือบรรทุกคนโดยสาร หรือเรือเดินไปรษณีย์ในเมื่อและตลอดเวลาที่กำลังทำการอันถือว่าเป็นการสำคัญ แต่ท่านบังคับว่าเรือนั้นไม่เปลี่ยนกำหนดเวลาการเดินเรือหรือเปลี่ยนทางเดินเรือไปจากทางที่เคยเดินอยู่เป็นปกติ

(๕) สำนักงานต่าง ๆ ของรัฐบาล

(๖) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

(๗) โรงพยาบาลคนเสียจริต โรงพยาบาลคนตาบอด โรงพยาบาลโรคระบาด และ โรงเลี้ยงเด็กกำพร้า

(๘) โรงเรียน

๖. การเกณฑ์นั้นให้ทำได้เฉพาะแต่เมื่อกิจการฝ่ายทหารทำให้ไม่สามารถหรือเมื่อไม่มีเวลาพอ หรือเมื่อมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถจัดหาสิ่งของที่ต้องใช้ให้แก่กองทัพโดยวิธีธรรมดาได้ เช่น เช่า หรือซื้อสัตว์ สิ่งของ ฯลฯ

การพักแรมในบ้านและพักแรมในเรือนนั้นจะเกณฑ์ให้จัดได้ต่อเมื่อไม่มีที่ซึ่งจัดไว้ในท้องถิ่นนั้นสำหรับให้ทหารพักโดยเฉพาะ หรือเมื่อไม่มีที่เพียงพอในที่พักเช่นว่านั้น

๗. ไม่ว่าในการเกณฑ์คราวใด หากเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ผู้มีอำนาจจะจัดสิ่งของที่เรียกเกณฑ์นั้นส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเสียเองโดยตรง แทนที่จะเกณฑ์ให้พลเมืองจัดส่งก็ทำได้ และในส่วนสิ่งของนั้นจะจัดซื้อหรือจัดหาโดยวิธีใดก็แล้วแต่จะเห็นควร

แต่ในการเช่นนี้ ให้แบ่งเฉลี่ยค่าใช้จ่ายระหว่างพลเมืองทั้งหมดในท้องที่นั้น โดยเอาประมาณที่พลเมืองเหล่านั้นอาจถูกเกณฑ์ให้ส่งนั้นมาเป็นข้อพิจารณาประกอบความดำริด้วย ส่วนเงินทดแทนที่จะได้ในภายหลังนั้นก็ให้แบ่งเฉลี่ยโดยวิธีเดียวกัน

๘. สิ่งที่ได้เกณฑ์มานั้น ถ้าสิ้นความต้องการที่จะใช้สำหรับราชการทหาร เมื่อใดก็ให้คืนแก่ผู้ถูกเกณฑ์ไป

๙. คนที่ถูกเกณฑ์นั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต้องเลี้ยงดูเช่นเดียวกับทหาร และถ้าคนเหล่านี้เจ็บป่วยลง ก็ต้องได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเดียวกับทหาร และอาจปล่อยตัวไปก็ได้ในเมื่อจะไม่มีอันตรายแก่ผู้นั้น

๑๐. สัตว์พาหนะและยานพาหนะต่าง ๆ นั้น อาจจัดซื้อหรือว่าเช่าแทนการเกณฑ์ก็ได้แล้วแต่จะเห็นควร และเมื่อสิ้นเวลาเกณฑ์แล้ว เจ้าของสัตว์หรือยานพาหนะที่ซื้อขายกันนั้น มีสิทธิที่จะซื้อคืนได้ในราคาเดิม

๑๑. ในเมื่อมีการจำเป็นเพื่อป้องกันชาติบ้านเมือง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจที่จะสั่งให้โอนโดยพลันซึ่งอสังหาริมทรัพย์ หรือโรงเรือนอันพึงต้องใช้ในราชการทหาร หรือที่น่าจะใช้ในการสร้างทาง รถไฟ สะพาน ป้อม ทำนบ หรือซ่อมแซมเรือ ฯ ล ฯ นั้นให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้

ให้เจ้าหน้าที่ออกใบรับและจ่ายเงินตามราคาค่าอสังหาริมทรัพย์ หรือโรงเรือนนั้นๆ ให้ดุจเดียวกับการซื้อสิ่งอื่น ๆ

๑๒. โรงเรือนหัตถกรรมต่าง ๆ อาจถูกเกณฑ์สำหรับใช้ราชการทหารได้ และเพื่อให้ได้ผลตามที่เกณฑ์นั้น อาจจัดให้อยู่ในความอำนวยการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้

แต่อย่างไรก็ดี ห้ามมิให้ใช้โรงงานนั้นกระทำสิ่งอื่นนอกจากที่ได้เคยทำอยู่ เว้นไว้แต่จะได้รับคำสั่งเป็นพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๑๓. เมื่อเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเกณฑ์ ต้องการจะเกณฑ์ ต้องออกใบเรียกเกณฑ์เป็นลายลักษณ์อักษร

ใบเรียกเกณฑ์นี้ต้องลงวัน เดือน ปี และระบุ

(๑) สิ่งที่เกณฑ์

(๒) จำนวนคนหรือสัตว์ หรือปริมาณสิ่งที่ต้องการ

(๓) รายละเอียดว่าด้วยความสามารถของคนเฉพาะการต่างๆ หรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือสัตว์ซึ่งเจ้าหน้าที่เห็นพึงต้องระบุเป็นเรื่อง ๆ ไป

(๔) กำหนดเวลาที่ต้องการคน หรือสัตว์หรือสิ่งของไว้ช้านานเพียงใดเท่าที่สุดที่จะสามารถกำหนดได้

(๕) ตำบลและกำหนดเวลาที่จะให้คนไปประชุมรวบรวมกัน หรือที่จะให้ส่งมอบหรือนำสัตว์หรือสิ่งของไป

๑๔. ในการเกณฑ์ที่พักแรมในบ้านหรือในเรือนเพื่อราชการทหารนั้น ใบเรียกเกณฑ์ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรลง วัน เดือน ปี และระบุ

(๑) นามกรมกองทหารที่จะพักแรมในบ้านหรือในเรือน

(๒) จำนวนนายทหารสัญญาบัตร หรือนายทหารชั้นประทวน และพลทหาร

(๓) จำนวนพาหนะที่พาไปด้วย ถ้ามี

(๔) กำหนดเวลาที่จะพักอยู่ในที่นั้นนานเพียงใด เท่าที่สุดที่จะสามารถกำหนดได้

(๕) เวลาที่กองทหารจะมาถึงในท้องที่นั้น

๑๕. เพื่อที่จะปฏิบัติการตามใบเรียกเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ออกหมายเกณฑ์โดยจำนวนฉบับเท่ากับจำนวนพลเมืองที่ต้องการจะเกณฑ์ และจัดการส่งหมายนั้นไปโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

หมายเกณฑ์ที่ต้องลง วัน เดือน ปี และระบุ

(๑) นามและถิ่นฐานที่อยู่ของพวกถูกเกณฑ์ (อำเภอหรือจังหวัด)

(๒) รายละเอียดที่ระบุไว้ในใบเรียกเกณฑ์

๑๖. ในการออกใบเรียกเกณฑ์ที่พักแรมในบ้านหรือในเรือน ให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่แบ่งหมู่บ้านออกเป็นส่วน ๆ และการแบ่งจำนวนนายทหารสัญญาบัตร หรือนายทหารชั้นประทวนและพลทหารให้เข้าพักแรมตามแต่จะเห็นเหมาะที่สุด

ให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่แจ้งให้พลเมืองทั้งหลายทราบหน้าที่อันจักต้องปฏิบัติในครั้งคราวนั้น โดยออกหมายเกณฑ์ซึ่งจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรลง วัน เดือน ปี และระบุ

(๑) นามและถิ่นฐานที่อยู่ของผู้ถูกเกณฑ์ (อำเภอหรือจังหวัด)

(๒) ชนิดของเหย้าเรือนและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ซึ่งผู้ถูกเกณฑ์จะต้องมอบให้แก่ทหาร

(๓) จำนวนนายทหารสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวน และพลทหารที่จะพักแรมในบ้านหรือในเรือน หรือในอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นของผู้ถูกเกณฑ์

(๔) จำนวนและชนิดสัตว์พาหนะจะมาพักในที่เดียวกัน ถ้ามี

(๕) กำหนดเวลาที่จะพักอยู่นานเพียงใดถ้ามีระบุในใบเรียกเกณฑ์

(๖) เวลาที่คะเนว่าทหารจะมาถึงและพัก ณ ที่นั้น

ในหมายเกณฑ์นี้ต้องมีคำตักเตือนผู้ถูกเกณฑ์เสมอ ว่าเขามีหน้าที่จักต้องให้

(ก) อาหารประจำวันแก่นายทหารสัญญาบัตรอย่างเดียวกับที่ผู้ถูกเกณฑ์บริโภคอยู่เอง

(ข) อาหารเช้าและเย็นให้เพียงพอแก่นายทหารชั้นประทวนและพลทหาร

(ค) อาหารแก่สัตว์ทุกเวลาเช้าเย็น

๑๗. เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ซึ่งมีหน้าที่รับใบเรียกเกณฑ์และออกหมายเกณฑ์นั้นคือ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) นายอำเภอ

(๓) กำนัน

๑๘. หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่นั้น คือ ต้องจัดให้สำเร็จกิจการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารโดยอาการอันแบ่งสันปันส่วน ให้พลเมืองต่างต้องรับภาระความลำบากพอเสมอภาคตามส่วนที่ควรแก่ฐานานุรูป และให้ได้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันรับภาระนั้นไปเท่าที่สามารถจะจัดได้

๑๙. การเกณฑ์อาจทำได้โดยทางโทรเลขเมื่อมีราชการฉุกเฉินเร่งร้อน

ในเหตุเช่นว่านี้ ให้ออกใบเรียกเกณฑ์ หมายเกณฑ์ หรือเอกสารอื่น ๆ ส่งต่อไปภายหลังโดยลักษณะอันเดียวกันกับการปกติ

๒๐. เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต้องการจะเกณฑ์ที่พักแรมในบ้านหรือในเรือน ต้องแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ให้ทราบเวลาอันแน่นอนที่กองทหารจะมาถึง เท่าที่สุดที่จะสามารถบอกได้

เมื่อได้รับใบเรียกเกณฑ์และถึงกำหนดเวลาเช่นว่านั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ที่จะออกหมายเกณฑ์ที่พักแรมในบ้านและในเรือนตามจำนวนที่พึงต้องเกณฑ์แล้วและมอบหมายเกณฑ์นั้น ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร นอกจากนี้ต้องไปตรวจตราดูการเกณฑ์ในที่ที่กำหนดไว้ และพยายามที่จะป้องกันความยุ่งยากที่อาจเกิดมีในการนั้น

เรือนใดห้องใดเป็นสิ่งที่จำเป็นจริง ๆ แก่ผู้อยู่เพื่อได้อาศัยอยู่กินหลับนอนก็อย่าให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่จัดย้ายผู้อยู่ไปเสียจากเรือนหรือห้องนั้นไม่ว่าในกาละไหน ๆ อนึ่ง ถ้าผู้อยู่ไม่อยู่ก็อย่าให้ใช้เคหะสถานที่ห้องเรือนโรงติดต่อแต่นั้น อันมีฝารอบขอบชิดหรือที่ดินซึ่งเป็นของผู้นั้นสำหรับการนี้เลย แต่การที่ต้องจัดหาที่พักแรมในบ้านหรือในเรือน ณ ที่อื่นใช้แทนนั้น หากบังเกิดค่าใช้จ่ายเท่าใด ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้เงิน

๒๑. ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ที่จะส่งหมายเกณฑ์ตรงไปยังผู้ถูกเกณฑ์ (เว้นแต่ในการเกณฑ์ที่พักแรมในบ้านหรือในเรือน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเป็นผู้ส่งหมายให้แก่ผู้ถูกเกณฑ์เอง) กับให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ที่จะตรวจตรากำกับการโอนและการส่งมอบสัตว์หรือสิ่งของที่ถูกเกณฑ์ ณ ตำบล และตามเวลาที่ได้กำหนดไว้

ชนสามัญผู้ถูกเกณฑ์ต้องนำสัตว์หรือสิ่งของมายังเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ในขณะที่ได้รับหมายเกณฑ์ หรือตามเวลาและ ณ ตำบลที่ได้ระบุไว้ในหมายเกณฑ์นั้นโดยความรับผิดชอบของตนเอง

อนึ่ง ในการนำของและสัตว์ส่งนั้น หากต้องมีค่าใช้จ่ายขึ้นอย่างใด ผู้ถูกเกณฑ์ต้องออกเงิน ถ้าไม่สามารถจริง ๆ ที่จะออกเงินค่าใช้จ่ายที่ว่านี้ได้ ก็ให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ในตำบลนั้นออกให้

สัตว์นั้นต้องส่งมอบให้พร้อมทั้งขลุมและเกือกสรวมอย่างเรียบร้อย ถ้าว่ามี

๒๒. การเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารนั้นก่อให้เกิดสิทธิเรียกเงินทดแทนได้ เว้นแต่ที่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร

ห้ามมิให้จ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานของรถไฟหลวง หรือของรถไฟราษฎร์ หรือของเรือรับบรรทุกส่งสายใด ๆ เมื่อการที่ต้องกระทำนั้น แม้ทำให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ก็นับว่าเป็นการอันอยู่ในหน้าที่ของเขาพึงต้องกระทำอยู่เป็นปกติ และได้รับค่าจ้างสำหรับการนั้นอยู่แล้ว

๒๓. ในการเกณฑ์ทุกอย่างต้องส่งมอบใบรับให้ไว้แก่ผู้ถูกเกณฑ์ แสดงประเภทแห่งการเกณฑ์และระบุว่าผู้ถูกเกณฑ์ได้ปฏิบัติการตามเกณฑ์แล้ว

ใบรับนี้เป็นธุระของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่จะต้องมอบให้ในขณะที่รับเอาสัตว์หรือสิ่งของจากผู้ถูกเกณฑ์ เพื่อโอนส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต่อไป ส่วนใบรับสำหรับการใช้เคหะสถานให้ส่งมอบให้แก่ผู้ถูกเกณฑ์ในขณะที่ทหารออกจากที่นั้น

แต่ในส่วนการเกณฑ์แรงงานให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเป็นผู้มอบใบรับให้ในขณะที่ปล่อยตัวคนไป

๒๔. ใบรับที่มอบให้นั้น ต้องแสดงชนิดและจำนวนสัตว์หรือสิ่งของที่ได้เกณฑ์มา และถ้าของนั้นเป็นชนิดที่ต้องส่งคืน ก็ให้แถลงไว้ด้วยว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้ยึดถือไว้นานเท่าใด

ใบรับสำหรับการใช้เคหะสถานนั้น ต้องระบุเวลาที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเข้าพักอาศัยและเวลาที่ออกจากที่นั้น

เอกสารแทนใบรับที่ออกให้แก่คนขับหรือคนหาบหามนั้นต้องแถลงชนิดการงานและเวลาที่ได้ทำการกับให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการงานนั้นลงนามกำกับไว้ และแถลงว่ากิจการนั้น ๆ ได้สำเร็จบริบูรณ์แล้วด้วย

๒๕. ให้นายอำเภอจ่ายเงินทดแทนหรือมอบใบสำคัญแทนตัวเงินแล้วแต่ทางใดจะสะดวก ให้แก่ผู้ที่นำใบรับหรือเอกสารที่กล่าวไว้ในมาตราก่อนนั้นกลับมาส่งคืนเป็นสำคัญ และในการนี้พึงสอบสวนจนเป็นที่พอใจก่อนว่า ผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับใบรับหรือเอกสารนั้นไว้เพื่อการที่ต้องถูกเกณฑ์และได้จัดส่งสิ่งที่เกณฑ์ให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารแล้ว และเป็นการถูกต้องด้วยตัวบุคคลแน่แล้ว จึงจ่ายหรือมอบให้

ถ้าใช้ใบสำคัญแทนตัวเงินมอบให้แก่ผู้ถูกเกณฑ์ไซร้ ใบสำคัญนั้นจักต้องมีรายละเอียดดังที่ได้ลงไว้ในใบรับหรือเอกสารซึ่งกล่าวมาในมาตราก่อนนั้นด้วย

การที่ได้จ่ายเงินหรือมอบใบสำคัญแทนตัวเงินให้นั้น ให้แถลงลงไว้ในใบรับ หรือเอกสารที่ผู้รับเงินนำกลับมาส่งคืนเป็นสำคัญนั้นด้วย และให้ผู้รับเงินเซ็นนามและพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ท้ายข้อความนั้น

๒๖. หากคนงานคนใดที่ถูกเกณฑ์มาใช้ในราชการทหารหลายวันนั้นร้องขอรับเงินเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะจ่ายเงินทดแทนให้แก่คนนั้นเป็นระยะรายวันหรือโดยวิธีอื่นเต็มจำนวนหรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งซึ่งผู้นั้นมีสิทธิจะได้รับนั้นก็ได้ แต่ในการนี้ถ้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้จัดที่พักให้หลับนอนและได้ให้อาหารแก่คนเหล่านั้นด้วย ก็ให้หักเงินออกเสีย ๑ ใน ๔ ของจำนวนเงินทดแทนที่คิดให้เป็นรายวัน

เมื่อได้จ่ายเงินเช่นนี้แล้ว ให้แถลงลงไว้ในใบรับหรือเอกสารแทนใบรับแล้วมอบให้แก่คนงานในเวลาที่ปล่อยตัวไป ถ้าและเอกสารใดมีข้อความเช่นนี้ก็ให้นายอำเภอเอาจำนวนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้จ่ายล่วงหน้าไปนั้นหักออกเสียจากจำนวนเงินทั้งหมดอันจะพึงต้องจ่ายให้แก่คนงานนั้น

๒๗. การคำนวณเงินทดแทนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจักต้องจ่ายนั้น ให้กระทำแต่โดยข้อบังคับต่อไปนี้เท่านั้น

(๑) ค่าเช่าที่สำหรับการพักแรมในบ้านหรือค่าเช่าเคหะสถาน ให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ผู้ออกหมายเกณฑ์นั้นเป็นผู้กำหนดตามอัตราค่าเช่าบ้านหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นในท้องที่นั้น

(๒) เงินทดแทนสำหรับเสบียงอาหารหรือถ่านและเชื้อเพลิงอย่างอื่นให้กำหนดตามราคาปานกลางที่ซื้อขายกันอยู่ในท้องถิ่นนั้น แต่พึงเข้าใจว่าของที่มีสภาพอันอาจสูญสิ้นไปด้วยการใช้นั้น พึงคำนวณโดยราคาซื้อ ไม่ใช่โดยราคาเช่า

(๓) ค่าเช่าสัตว์พาหนะหรือยานพาหนะ ให้กำหนดตามอัตราธรรมดาที่เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ได้เคยจ่ายในเวลาที่เกณฑ์มาใช้การในจังหวัดนั้นๆ ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์จ้าง โดยไม่คิดถึงราคาที่เพิ่มขึ้นชั่วคราว เช่นเนื่องจากมีงานนักขัตฤกษ์ ฯ ล ฯ ในท้องที่นั้น เป็นต้น

(๔) สินจ้างสำหรับคนขับหรือคนอื่นๆ ให้กำหนดอัตราธรรมดาเช่นเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในข้อก่อน

แต่ค่าเช่าหรือยานพาหนะอย่างใด ๆ ที่เดินบนรางนั้น อาจกำหนดให้ตามอัตราที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้หรือจะได้กำหนดต่อไป

๒๘. ถ้าการเกณฑ์คราวใดเป็นการที่ต้องนำส่งสัตว์หรือสิ่งของจากจังหวัดหนึ่งไปมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารในท้องที่จังหวัดอื่นอีกจังหวัดหนึ่ง และถ้าการนี้เป็นไปโดยความเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเจาะจงชัดแจ้งว่าให้ส่งข้ามจังหวัดฉะนี้ไซร้ ท่านว่าผู้ถูกเกณฑ์มีสิทธิจะได้รับผลักใช้เงินที่ต้องออกเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการส่งสัตว์หรือสิ่งของนั้น ๆ เท่าที่เขาได้เสียไปจริง

ถ้าเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ได้เป็นผู้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการนำส่งของดังที่ได้กล่าวในวรรคก่อนนั้นเพราะเหตุใด ๆ ก็ให้จ่ายเงินผลักใช้ให้แก่เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่นั้น

๒๙. ถ้าผู้ถูกเกณฑ์จะร้องว่าเงินทดแทนที่นายอำเภอกำหนดจะให้นั้นไม่เพียงพอก็ต้องเรียกร้องเสียโดยทันที กล่าวคือในขณะที่ตนยื่นใบรับหรือเอกสารต่อนายอำเภอเพื่อรับเงินทดแทนนั้น

ถ้าไม่สามารถจะตกลงกัน เพราะนายอำเภอเห็นว่าตนไม่มีสิทธิจะอนุญาตให้ตามจำนวนที่เรียกร้อง ก็อย่าจ่ายเงินให้ แต่ให้นายอำเภอส่งบันทึกคำเรียกร้องนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกหรือผู้บัญชาการมณฑลทหารบก เพื่อได้ตรวจพิจารณาคำร้องและแจ้งให้ทราบภายใน ๑๐ วัน ว่ากำหนดจำนวนเงินทดแทนนั้นจักให้คงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงให้ใหม่ประการใด

ถ้าผู้ถูกเกณฑ์ไม่พอใจในจำนวนเงินทดแทนที่กำหนดมาเป็นชั้นที่สุดนั้น อาจนำคดีไปฟ้องร้องยังศาลในจังหวัดนั้นภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งความ และให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีนั้นเหมือนอย่างคดีมโนสาเร่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ถ้ามิได้ฟ้องร้องภายใน ๑ เดือน ท่านให้ถือว่าผู้ถูกเกณฑ์ยอมรับเงินทดแทนตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่ได้กำหนดให้นั้น และให้จ่ายไปตามจำนวนนั้น

๓๐. เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายสำหรับการเสียหายที่เกิดขึ้นในเวลาพักแรมในบ้านหรือในเรือนกับทั้งค่าเสียหายสำหรับการเสียหายที่เกิดขึ้นแก่สัตว์หรือสิ่งของที่เกณฑ์มานั้นในระหว่างเวลาที่ใช้การ

๓๑. ถ้ารถไฟ รถราง เรือ รถรับส่งคนโดยสารหรือยานพาหนะอย่างอื่นที่ทำการรับคนโดยสารเป็นการประจำ หรือโดยกำหนดเวลานั้นต้องเหนี่ยวรั้งเนิ่นช้าไปด้วยการเกณฑ์สำหรับราชการทหารไซร้ ให้ใช้เงินทดแทนให้ไม่เกิน ๑ ใน ๓ ของเงินค่าโดยสารที่จักพึงได้รับเมื่อบรรทุกคนโดยสารเต็มอัตรานั้น

๓๒. ถ้าพลเมืองคนใดปรารถนาจะร้องขอเงินค่าเสียหายก็ให้ยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้มีอำนาจในขณะที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารออกจากสถานที่หรือขณะที่ส่งคืนสัตว์หรือสิ่งของนั้น หรือยื่นต่อเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ไม่ช้ากว่า ๑ วันภายหลังที่กองทหารได้จากไปหรือได้ส่งคืนสัตว์หรือสิ่งของ

ในการเช่นนี้ทุกราย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องสอบสวนเท่าที่สุดที่จะทำได้ให้ตระหนักแน่ว่าการเสียหายได้มีจริงเพียงใด แล้วทำรายงานขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร

๓๓. เงินค่าเสียหายนั้นให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารผู้ที่ออกจากสถานที่ซึ่งได้เกณฑ์ใช้หรือผู้ที่ส่งคืนสัตว์หรือสิ่งของนั้นเป็นผู้จ่ายใช้ให้ตามควรแก่การเสียหายที่ได้สอบสวนตระหนักแล้วในขณะที่ออกจากสถานที่หรือส่งคืนสัตว์หรือสิ่งของนั้น

ถ้าไม่เป็นการตกลงกันได้ในเวลานั้น หรือว่าเป็นคำร้องรายที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ ก็ให้ตั้งกรรมการฝ่ายทหารและพลเรือนขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อวินิจฉัยกำหนดจำนวนค่าเสียหาย และแจ้งคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษรไปให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียนั้นทราบภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่เรียกร้อง

๓๔. เมื่อเป็นการจำเป็นจะตั้งกรรมการฝ่ายทหารและพลเรือนแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารสูงสุดในที่นั้น ๆ เป็นผู้ตั้ง และให้มีกรรมการ ๓ นาย คือ

(๑) นายทหารชั้นนายพัน ๑ นาย

(๒) นายทหารชั้นนายร้อย ๑ นาย

(๓) เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ในตำบลนั้น มีตำแหน่งเป็นนายอำเภอ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ๑ นาย

สถานที่และเวลาที่กรรมการจะประชุมกันนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุดในที่นั้นเป็นผู้กำหนด และแจ้งไปให้กรรมการฝ่ายพลเรือนและผู้ที่มีส่วนได้เสียนั้นทราบล่วงหน้า

๓๕. เมื่อผู้ถูกเกณฑ์ไม่ตกลงตามจำนวนค่าเสียหายตามที่กรรมการฝ่ายทหารและพลเรือนได้กำหนดให้ตาม ๓๓. นั้น จะยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งในจังหวัดนั้น เพื่อขอให้กำหนดค่าเสียหายให้ก็ได้ แต่ต้องยื่นภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่กรรมการฝ่ายพลเรือนได้แจ้งคำวินิจฉัยไปให้ทราบ

ถ้าเช่นนั้นให้ศาลแพ่งในจังหวัดพิจารณาคดีเหมือนหนึ่งคดีมโนสาเร่ ถ้าทุนทรัพย์ที่เรียกร้องไม่เกิน ๒๐๐ บาทไซร้ ท่านว่าคำพิพากษาของศาลนั้นเป็นอันเด็ดขาดถึงที่สุด

๓๖. การคำนวณเงินค่าเสียหายที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะต้องใช้นั้น ให้กำหนดโดยพิจารณาถึงความเสียหายอันแท้จริงที่ได้เกิดมีแก่ผู้ถูกประทุษ และตามราคาปานกลางในท้องที่ซึ่งเป็นที่ตั้งอยู่ของอสังหาริมทรัพย์ สัตว์หรือสิ่งของที่ได้เสียหายไปนั้น

๓๗. ในเดือนต้นของทุกระยะ ๓ ปี ให้นายอำเภอทำบัญชีสำมโนครัวสถานที่ทั้งปวงในเขตอำเภอของตน ที่เห็นว่าเหมาะสำหรับการพักแรมในบ้านหรือในเรือน

บัญชีสำมโนครัวเช่นนี้ ให้ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยทางราชการ

๓๘. ในเดือนต้นของปีทุก ๆ ระยะ ๒ ปี ให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ ทำบัญชีสำมโนครัวบรรดาม้าและสัตว์พาหนะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารอาจเกณฑ์ได้ในยามที่ต้องการ

เพื่อสำเร็จผลตามนี้ และเมื่อเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ได้ออกประกาศบีดไว้ ณ ที่ทำการแล้ว เจ้าของสัตว์เช่นว่านั้นมีหน้าที่ต้องแจ้งจำนวนและอายุสัตว์นั้นให้เจ้าหน้าที่นั้นทราบ

เมื่อได้บอกบัญชีกันทั่วถึงแล้ว ให้นายอำเภอรวบรวมทำเป็นบัญชีสำมโนครัวขึ้นแล้วส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยทางราชการ

๓๙. ยานพาหนะนั้น ให้ทำบัญชีและตรวจตามวิธีเดียวกันกับสัตว์โดยอนุโลม

๔๐. ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร และ

(ก) ใช้สิทธิแห่งการเกณฑ์โดยมิได้รับอำนาจให้ทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร หรือ

(ข) ใช้สิทธิแห่งการเกณฑ์โดยไม่มีเหตุผลอันเพียงพอ กล่าวคือ จงใจเกณฑ์คนสัตว์ หรือสิ่งของที่ไม่มีความต้องการสำหรับราชการโดยแท้จริง หรือเกณฑ์คนสัตว์หรือสิ่งของซึ่งเกณฑ์ไม่ได้ตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร หรือ

(ค) กดขี่หรือข่มเหงเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่หรือพลเรือนคนใดในการเกณฑ์นั้น อาจถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือทั้ง ๒ สถานด้วยกัน

๔๑. ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ และในขณะทำการตามหน้าที่ได้รับคำขอร้องเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เพื่อให้จัดการเกณฑ์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จะขัดขืนหรือจงใจละเลยไม่ออกหมายเกณฑ์ให้ หรือจงใจขัดขวางเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารในเวลาปฏิบัติการตามหน้าที่โดยประการอื่น อาจถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือทั้ง ๒ สถานด้วยกัน

อนึ่ง หากได้กระทำความผิดที่ได้กล่าวมาข้างบนนี้ในเวลาสงคราม หรือในเวลาและในเขตที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก อาจถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้ง ๒ สถานด้วยกัน

๔๒. พลเรือนคนใดได้ถูกเรียกร้องให้ปฏิบัติตามการเกณฑ์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วและขัดขืนหรือจงใจละเลยไม่ปฏิบัติตามการเกณฑ์นั้น หรือจงใจขัดขวางเจ้าหน้าที่ในเมื่อปฏิบัติการตามหน้าที่โดยกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารนี้ หรือให้ถ้อยคำซึ่งตนรู้ว่าเป็นคำเท็จในข้อสำคัญใดๆเพื่อหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ อาจถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือทั้ง ๒ สถานด้วยกัน

อนึ่ง หากได้กระทำความผิดที่กล่าวข้างบนนี้ในเวลาสงครามหรือในเวลาและในเขตที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก อาจถูกลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้ง ๒ สถานด้วยกัน

๔๓. พลเรือนคนใดถูกเกณฑ์โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้กระทำการอันใดด้วยกำลังตนเอง และละทิ้งหน้าที่ของตน หรือจัดหาผู้อื่นมาแทนตนโดยมิได้รับอนุญาตไซร้ ท่านว่าอยู่ในความรับผิดชอบที่จะต้องรับโทษตามอัตราที่ **กำหนดไว้ใน ๔๒.**

หมายเหตุ เรื่องการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหารนี้ ยังมีรายละเอียดอยู่อีกมาก อันเกี่ยวกับการต้องปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่โดยตรง ขอท่านที่มีหน้าที่ได้โปรดตรวจจดจากพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ในตอนต้นเรื่องนี้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
กองทัพบก กรมกำลังพลทหารบก และกรมส่งกำลังบำรุงทหารบก
มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง ส่วนการปกครองภูมิภาค กองปกครองท้องที่
แผนกการสาธารณะ

การเกณฑ์จ้าง

เนื่องจากการป้องกันราชอาณาจักร มิใช่เป็นเรื่องของทางราชการทหารแต่เพียงทางเดียว แต่เป็นเรื่องของทางราชการพลเรือนอยู่ด้วย ฉะนั้นกฎหมายลักษณะเกณฑ์จ้างจึงเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งของการเกณฑ์ราษฎรช่วยราชการต่าง ๆ รวมทั้งราชการป้องกันราชอาณาจักรด้วย และกฎหมายนี้ได้แก่พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์จ้าง ร.ศ. ๑๑๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๗ หน้า ๕๙๗ ฯลฯ)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. ท้องที่ใดมีราชการอย่างใดๆ ที่จำเป็นจะต้องเกณฑ์สัตว์พาหนะหรือยานพาหนะหรือเกณฑ์แรงราษฎรจำพวกใด ๆ อาศัยตามลักษณะราชการที่จะพึงมี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตั้งกฎข้อบังคับกำหนดราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งจะได้รับอนุญาตให้มีอำนาจเกณฑ์ราษฎรในท้องที่นั้น ๆ ส่งออกไป และให้เจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่กะเกณฑ์แต่ในเฉพาะขอบเขตอำนาจที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดนั้น ห้ามกะเกณฑ์เพื่อการอย่างอื่นนอกเหนือออกไป

๒. บรรดาพาหนะหรือราษฎรที่ต้องเกณฑ์มาใช้ราชการอย่างใด ๆ ต้องให้ค่าจ้างแก่ผู้ถูกเกณฑ์ตามสมควร

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะกำหนดอัตราค่าจ้างพาหนะและค่าแรงซึ่งจะคิดให้แก่ราษฎรซึ่งต้องเกณฑ์

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง ส่วนการปกครองภูมิภาค
การปกครองท้องที่ แผนกการสาธารณะ

หนังสือพิมพ์

กฎหมายเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ได้แก่.–

ก. ๑) พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๖๙)

๒) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๑๙)

๓) พระราชบัญญัติการพิมพ์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๕)

ข. พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๙๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๑๖)

ค. กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๓๘๘ ฯลฯ)

ก. พระราชบัญญัติการหนังสือพิมพ์ มีสาระสำคัญดังนี้.–

๑. "หนังสือพิมพ์" ได้แก่ สิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน้าเช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไปมีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม

๒. ห้ามโฆษณาความลับของราชการในหนังสือพิมพ์ก่อนได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๓. เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจออกคำสั่งชั่วคราวเป็นหนังสือแก่บุคคลใด หรือมีคำสั่งทั่วไป โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือหนังสือพิมพ์รายวัน ระบุห้ามการโฆษณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับราชการทหารหรือการเมืองระหว่างประเทศ

๔. ในคราวที่ประเทศมีเหตุฉุกเฉินหรือตกอยู่ในภาวะสงคราม อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่บุคคลใด หรือประกาศโดยวิธีใด ให้เสนอข้อความทั้งสิ้นที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อน

๕. เมื่อได้มีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ซึ่งเจ้าพนักงานการพิมพ์เห็นว่า อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือฝ่าฝืนคำสั่งห้ามตามความใน ๓. เจ้าพนักงานการพิมพ์อาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำตักเตือนเป็นหนังสือแก่ผู้โฆษณา บรรณาธิการ และหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ในการให้คำตักเตือนนี้จะเรียกบุคคลที่กล่าวแล้วไปรับคำอธิบาย และให้ลงลายมือชื่อรับทราบด้วยก็ได้

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณา บรรณาธิการและหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์เสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อนกำหนดเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ในการสั่งเช่นนี้จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้ให้คำตักเตือนตาม (๑) แล้ว และผู้ถูกตักเตือนไม่สังวรในคำตักเตือนนั้น

(๓) ในคราวที่มีเหตุฉุกเฉินภายในราชอาณาจักร หรือมีเหตุคับขันระหว่างประเทศ หรือมีการสงคราม จะสั่งเป็นหนังสือแก่บุคคลใดให้เสนอเรื่องหรือข้อความที่จะโฆษณาในหนังสือพิมพ์ต่อไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตรวจก่อน หรือสั่งให้พักใช้หรือถอนใบอนุญาต หรือสั่งงดการเป็นผู้โฆษณา บรรณาธิการ และหรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นั้นทันที โดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ได้ และจะสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นภายหลังก็ได้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมตำรวจ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

กองตำรวจสันติบาล กองกำกับการ ๓ แผนก ๕

ข. พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีสาระสำคัญดังนี้:—

๑. "สถานการณ์ฉุกเฉิน" ได้แก่สถานการณ์อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หรืออันอาจทำให้ประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือภาวะการรบหรือการสงคราม ตามที่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้ประกาศให้ทราบ

๒. "ความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร" ได้แก่ การให้เอกราชของชาติหรือสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ในความมั่นคงและปลอดภัย รวมตลอดถึงการที่ให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓. เมื่อได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจที่จะประกาศห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหรือพิมพ์เอกสารใด ๆ ซึ่งเห็นว่าข้อความซึ่งโฆษณาหรือจะโฆษณานั้นกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงหรือความปลอดภัยแห่งราชอาณาจักร หรือเป็นการก่อกวนความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ค. กฎอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. ในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเต็มที่จะห้ามบรรดาการออกหนังสือเป็นข่าวคราว ซึ่งทางราชการทหารเห็นว่าไม่เป็นการสมควร ในสมัยนั้นคือ ห้ามมิให้มีการออกหนังสือเป็นข่าวคราวไม่ว่าอย่างใด ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะได้ตรวจและมีอนุญาตแล้วว่าให้ออกได้

๒. บรรดาหนังสือเป็นข่าวคราวที่ต้องห้ามนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจที่จะตรวจค้น ไม่ว่าในที่ใด ๆ หรือเวลาใด ๆ ได้ทั้งสิ้น

๓. บรรดาหนังสือเป็นข่าวคราวที่ต้องห้ามนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร มีอำนาจที่จะยึดไว้ เพื่อมิให้เป็นประโยชน์แก่ศัตรูได้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

การไปรษณีย์

กฎหมายเกี่ยวด้วยการไปรษณีย์ ได้แก่

— พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๑๒๒๖ ฯลฯ)

— พระราชบัญญัติไปรษณีย์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๓

(ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๒๔)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ดังนี้

๑. "ไปรษณีย์ภัณฑ์" หมายถึง จดหมาย ไปรษณีย์บัตร ไปรษณีย์บัตรตอบรับ หนังสือกิติยคดี ตัวอย่างหรือแบบสินค้า ของตีพิมพ์ทุกชนิด หนังสือพิมพ์ลงทะเบียน ห่อจดหมาย ห่อพัสดุ ธนาณัติ เช็คไปรษณีย์ หรือวัตถุอย่างอื่นที่นำมาใช้ในการสื่อสารไปรษณีย์

๒. ไปรษณีย์ภัณฑ์นั้น ให้ถือว่าอยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ ตั้งแต่เวลาที่ได้สอดลงในตู้ไปรษณีย์ หรือได้มอบให้แก่เจ้าพนักงานประจำที่ทำการไปรษณีย์จนถึงเวลาที่ได้ส่งถึงผู้รับหรือส่งกลับคืนมายังผู้ฝาก หรือได้จัดการเป็นอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

๓. ห้ามส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งไปรษณีย์ภัณฑ์อันเห็นได้ประจักษ์ว่ามีถ้อยคำเครื่องหมาย หรือลวดลายเป็นเสี้ยนหนามแผ่นดิน หรือหยาบช้าลามกหรือเป็นที่ยุยงส่งเสริมให้มีการกำเริบหรือหยาบคาย หรือขู่เข็ญ หรือกรรโชก หรือผรุสวาทอย่างร้ายแรง หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมาย

อนึ่ง ผู้ใดส่ง ขอให้รับ หรือจัดทำขึ้นแล้วส่งไป เพื่อให้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ หรือส่งใด ๆ ทางไปรษณีย์ เป็นการฝ่าฝืนต่อข้อห้ามดังกล่าวนี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. ไปรษณีย์ภัณฑ์ใดที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขอาจมีคำสั่งตามควรแก่กรณี กล่าวคือ

(๑) ให้กักไว้ หรือส่งต่อไป หรือส่งกลับคืนไปยังผู้ฝาก หรือให้จำหน่ายเป็นอย่างอื่น

(๒) ให้เปิดตรวจ หรือทำลายเสียได้ ถ้าจำเป็น และเมื่อทำลายแล้ว ให้แจ้งไปให้ผู้ฝากทราบ

(๓) ให้ส่งตรงไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุสงสัยว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อจัดการฟ้องร้อง

๕. ในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในเวลาสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม หรือเจ้าพนักงานคนใดที่ได้รับอำนาจพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเพื่อการนี้ อาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้งดการส่งหรือกักไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทใดในระหว่างส่งทางไปรษณีย์นั้นไว้ได้ หรือให้จัดการจำหน่ายโดยวิธีใดแล้วแต่เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งจะได้กำหนด

๖. ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานกระทำผิดหน้าที่ของตน เปิดหรือยอมให้ผู้อื่นเปิดถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ หรือดั้งใจกัก หรือหน่วงเหนี่ยว หรือยอมให้ผู้อื่นกัก หรือหน่วงเหนี่ยว ถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ ผู้นั้นมีความผิดให้ระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

แต่ข้อความดังกล่าวนี้ ไม่กินความถึงการเปิด หรือกัก หรือหน่วงเหนี่ยวถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม หรือศาลที่มีอำนาจ.

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

กรมไปรษณีย์โทรเลข ส่วนการสื่อสารกองการสื่อสาร

การโทรเลขและการโทรศัพท์

กฎหมายเกี่ยวด้วยการโทรเลขและการโทรศัพท์ ได้แก่ พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๗๖๘ ฯลฯ)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ดังนี้

๑. "ข่าวสาร" หมายถึง ข่าวอย่างใด ๆ ซึ่งส่งถึงกันทางโทรเลข หรือโทรศัพท์ หรือที่ยื่นต่อพนักงานโทรเลขหรือโทรศัพท์ เพื่อให้ส่งทางโทรศัพท์หรือโทรเลข หรือเพื่อให้ส่งมอบ

๒. "เครื่องโทรเลขหรือเครื่องโทรศัพท์" หมายถึง เครื่องโทรเลขหรือเครื่องโทรศัพท์ชนิดใช้กำลังไฟฟ้า รวมทั้งเครื่องใช้และเครื่องสำหรับส่ง หรือทำการโทรเลขโทรศัพท์ หรือการคมนาคมอย่างอื่นโดยใช้กำลังไฟฟ้า

๓. ในเวลาประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในเวลาสงคราม ท่านว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม หรือเจ้าพนักงานคนใดที่ได้รับอนุญาตพิเศษจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมให้เป็นผู้แทน

(ก) อาจเข้าครอบครองชั่วคราว ซึ่งเครื่องโทรเลขหรือโทรศัพท์ใด ๆ ที่ผู้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตั้ง ทำ หรือบำรุงอยู่ และ

(ข) อาจมีคำสั่งว่า ข่าวสารใด ๆ หรือข่าวสารประเภทใดที่มีถึง หรือส่งจากบุคคลใด ๆ หรือบุคคลจำพวกใด หรือเกี่ยวกับเรื่องราวโดยเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดที่นำมายื่นไว้เพื่อให้ส่งหรือเป็นอันงด หรือให้กักไว้ หรือให้เปิดเผยแก่รัฐบาลหรือแก่เจ้าพนักงานที่ระบุไว้ในคำสั่งนั้น

๔. ในเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ข่าวสารใดเกี่ยวด้วยอุบายใด ๆ ที่จะชักจูงให้กระทำ หรือเกี่ยวด้วยการกระทำอย่างใด ๆ อันเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่โทรเลขอาจ

(ก) งดการส่งข่าวสารนั้นไว้ แล้วรีบรายงานไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เพื่อจะได้ออกคำสั่งเป็นเด็ดขาด หรือ

(ข) ส่งข่าวสารไป แต่ให้ส่งสำเนาข่าวสารนั้นแก่เจ้าพนักงานปกครองท้องที่

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
กรมไปรษณีย์โทรเลข ส่วนการสื่อสาร กองสื่อสารโทรเลข
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

เครื่องวิทยุคมนาคม

กฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคม ได้แก่

— พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๑๑ หน้า ๒๐๘)

— พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๕๔ หน้าพิเศษ ๓)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ดังนี้

๑. เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเพื่อป้องกันราชอาณาจักร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกคำสั่งเฉพาะกาลให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดไว้ เอาไปใช้ ห้ามการใช้ หรือห้ามการยักย้ายซึ่งเครื่องวิทยุคมนาคม หรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องวิทยุคมนาคม ในระหว่างเวลาและภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคำสั่งนั้น

๒. "เครื่องวิทยุคมนาคม" หมายถึง เครื่องส่งวิทยุคมนาคม เครื่องรับวิทยุคมนาคม หรือเครื่องรับและส่งวิทยุคมนาคม แต่ไม่รวมถึงเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์

๓. คำสั่งตาม ๑. ข้างต้น ไม่ใช้บังคับแก่เครื่องวิทยุคมนาคมของ

(ก) กระทรวงทบวงกรม

(ข) นิติบุคคลตามที่ได้กำหนดไว้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

กรมไปรษณีย์โทรเลข กองช่างวิทยุ

เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง และ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์

กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ได้แก่ พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๔๙๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๑๑)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ดังนี้

๑. เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเพื่อป้องกันราชอาณาจักร นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเฉพาะกาลให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดได้ เอาไปใช้ ห้ามการใช้ หรือห้ามการยักย้ายซึ่งเครื่องรับวิทยุกระจายเสียง หรือเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์หรือส่วนใด ๆ แห่งเครื่องดังกล่าวนั้นของบุคคลใด ๆ ในระหว่างเวลาและภายในเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในคำสั่งนั้น

๒. คำสั่งตาม ๑. ข้างต้น ไม่ใช้บังคับแก่เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ของ

(ก) กรมไปรษณีย์โทรเลข

(ข) กรมประชาสัมพันธ์

(ค) กระทรวงกลาโหม

(ง) กระทรวงทบวงกรมอื่นใด และนิติบุคคลตามที่ได้กำหนดไว้

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

กรมประชาสัมพันธ์ กองช่างและทะเบียนวิทยุ

แผนกทะเบียนและสถิติวิทยุ

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และ วัตถุระเบิด

กฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และ วัตถุระเบิด ณ ที่นี้มุ่งหมายถึง

- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๔๒)
- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๕)
- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๑ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๗๒)
- กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักร ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ศัพท์ "อาวุธปืน" "เครื่องกระสุน" "วัตถุระเบิด" ฯลฯ

๒. พระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของราชการทหารและตำรวจ

ฯลฯ ฯลฯ

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจห้ามมิให้ออกใบอนุญาตอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเฉพาะบางชนิดในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๔. ในคราวมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการออกใบอนุญาตทุกประเภทหรือบางประเภทในชั่วระยะเวลาที่กำหนดหรือจะออกคำสั่งโดยประกาศหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดแก่เจ้าพนักงานเพื่อเก็บรักษาไว้หรือจะสั่งให้จำหน่ายเสียก็ได้ ในกรณีที่สั่งให้จำหน่ายให้นำมาตรา ๖๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าไม่อาจปฏิบัติตามที่กล่าวแล้วจะสั่งให้จำหน่ายแก่ทางราชการในราคาอันสมควรก็ได้

คำสั่งนี้จะกำหนดให้ใช้บังคับในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรก็ได้

๕. การกำหนดอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด สำหรับใช้เฉพาะแต่ในสงคราม โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวง

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมตำรวจ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

กองทะเบียน กองกำกับการ ๑ แผนกอาวุธปืน

อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และ วัตถุระเบิด
สำหรับใช้เฉพาะแต่ในเวลาสงคราม
(ตามกฎกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๑)

(๑) อาวุธปืนชนิดลำกล้องมีเกลียวขนาดเกินกว่า ๑๑ มม.

(๒) อาวุธปืนชนิดลำกล้องไม่มีเกลียวขนาดตั้งแต่ ๒๐ มม. ขึ้นไป เว้นแต่ปืนบรรจุปาก ปืนลูกซอง หรือปืนพลุสัญญาณ

(๓) อาวุธปืนเล็กสั้นและอาวุธปืนเล็กยาวแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗ ขนาด ๘ มม.

ข. ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๗/๖๖ ขนาด ๘ มม.

ค. ปืนเล็กสั้นแบบ ๔๓ ขนาด ๖.๕ มม. และ ๗.๖๒ มม.

ฆ. ปืนเล็กยาวแบบ ๔๕ ขนาด ๘ มม.

ง. ปืนเล็กยาวแบบ ๔๖ ขนาด ๘ มม.

จ. ปืนเล็กยาวแบบ ๔๕/๖๖ ขนาด ๘ มม.

ฉ. ปืนเล็กยาวแบบ ๔๖/๖๖ ขนาด ๘ มม.

ช. ปืนเล็กยาวแบบ ๘๓ ขนาด ๖.๕ มม. และ ๗.๖๒ มม.

ซ. ปืนเล็กยาวแบบ ๘๘ ขนาด ๗.๖๒ มม.

ฌ. ปืนเล็กยาวแบบ ๖๖ ขนาด ๘ มม.

ญ. ปืนเล็กยาวแบบ พระราม ๖ ขนาด ๗.๖๙ มม.

(๔) อาวุธปืนซึ่งมีเครื่องกลไกที่บรรจุกระสุนเองให้สามารถยิงซ้ำได้ และมีความยาวของลำกล้องตั้งแต่ ๑๖๐ มม. ขึ้นไป เว้นแต่ปืนลูกซองและปืนลูกกรด ขนาด .๒๒

(๕) อาวุธปืนกลทุกชนิด

(๖) อาวุธปืนใหญ่ทุกชนิด

(๗) อาวุธปืนซึ่งเครื่องบังคับเสียงให้เบาผิดปกติ

(๘) อาวุธปืนซึ่งใช้กระสุนปืนที่บรรจุวัตถุเคมี ชนิดทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นพิษหรือใช้เครื่องกระสุนปืนชนิดบรรจุเชื้อโรค เชื้อเพลิง หรือวัตถุกัมมันตภาพรังสี

(๙) เครื่องยิงหรือเครื่องปล่อยลูกระเบิดทุกชนิด

(๑๐) เครื่องยิงหรือเครื่องปล่อยลูกตอร์ปีโดทุกชนิด

(๑๑) เครื่องยิงจรวดทุกชนิด

(๑๒) ลูกระเบิดทุกชนิด เว้นแต่ที่ใช้ในการอุตสาหกรรมตามที่รัฐมนตรีอนุญาต

(๑๓) ลูกตอร์ปีโดทุกชนิด

(๑๔) ทุ่นระเบิดและกับระเบิดทุกชนิด

(๑๕) จรวดทุกชนิด

(๑๖) เครื่องกระสุนปืน สำหรับใช้กับสิ่งซึ่งระบุไว้ตั้งแต่ (๑) ถึง (๙) เว้นแต่เครื่องกระสุนปืน ชนิดและขนาดที่ใช้ได้แก่อาวุธปืนซึ่งได้รับอนุญาต

เครื่องแบบทหาร

ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสงคราม เครื่องแบบทหารมีความสำคัญอยู่ไม่น้อยเลย เช่น

— ทหารย่อมต้องมีเครื่องแบบอันประกอบด้วยเครื่องหมายเป็นที่สังเกตแน่นอนและสามารถรู้จักได้ในระยะไกล

— ห้ามใช้เครื่องแบบทหารตลอดจนเครื่องหมายทหารของข้าศึก

— บรรดาทหารที่อยู่ในเครื่องแบบทหารซึ่งเข้าไปในยุทธบริเวณของกองทัพข้าศึกเพื่อสืบข่าว ฝ่ายข้าศึกจะหาว่าเป็นผู้ลักลอบสอดแนมมิได้ (เฉพาะอย่างยิ่งความผิดฐานเป็นผู้ลักลอบสอดแนมนี้ถือกันทั่วไปว่า เป็นความผิดมหันต์ ตามประมวลกฎหมายอาญาทหารของไทยเราเอง ก็วางกำหนดโทษแก่ผู้ลักลอบสอดแนมตลอดจนผู้ที่ปิดบังซ่อนเร้นหรือช่วยผู้ลักลอบสอดแนมไว้ถึงประหารชีวิต)

กฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหารซึ่งบังคับใช้อยู่ในขณะนี้ได้แก่ :—

๑. พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๑๓๘)

๒. พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหารแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๘
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๒๑๒๙ ฯ ล ฯ) และ

๓. พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๕๗)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. "เครื่องแบบทหาร" หมายถึงเครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ทหารแต่ง

๒. เครื่องแบบทหาร ย่อมประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ เหล่า จำพวก สังกัด และอื่น ๆ กับเครื่องประกอบต่าง ๆ

๓. ลักษณะและชนิดและประเภทของเครื่องแบบ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ กับการแต่งเครื่องแบบ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ว่าจะสมควรอย่างไรเมื่อไร และโดยเงื่อนไขอย่างใดนั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎกระทรวง

๔. ผู้ใดแต่งเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งเครื่องแบบทหารที่ยังคงใช้ในราชการอยู่ โดยไม่มีสิทธิจะแต่งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือนถึง ๕ ปี และถ้าการกระทำเช่นว่ามานี้ได้กระทำภายในเขตซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี ในเวลาบ้านเมืองมีเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือเพื่อกระทำผิดทางอาญาก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี

๕. ผู้ใดแต่งกายโดยใช้เครื่องแต่งกายคล้ายเครื่องแบบทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคล้ายเครื่องแบบทหารที่ทหารยังคงใช้ในราชการอยู่ อันอาจนำความดูหมิ่นเกลียดชัง หรือความเสื่อมเสียมาสู่ราชการทหารก็ดี อันอาจทำให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นทหารก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท และถ้าการกระทำเช่นว่านี้ได้กระทำภายในเขตซึ่งได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ดี ในเวลาสงครามก็ดี ในเวลาบ้านเมืองมีเหตุฉุกเฉินก็ดี หรือเพื่อกระทำความผิดทางอาญาก็ดี ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

รถยนต์ในราชการทหาร

กฎหมายสำหรับรถยนต์ที่ใช้ในการป้องกันราชอาณาจักร ได้แก่พระราชบัญญัติรถยนต์ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๗๙๓) และพระราชบัญญัติรถยนต์ทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๗)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. "รถยนต์ทหาร" หมายถึงรถที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล (เว้นแต่ที่เดินบนราง) และรถพ่วงซึ่งเป็นของกระทรวงกลาโหม หรือของบุคคลอื่นซึ่งมอบให้ใช้รถนั้นประจำในราชการทหาร

๒. พระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ มิให้ใช้บังคับแก่รถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ทหาร

๓. รถยนต์ทหารนั้น ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีและค่าธรรมเนียมใด ๆ กับให้มีเครื่องหมายพิเศษและเลขกำกับติดรถให้เห็นชัดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะได้กำหนดไว้

๔. รถยนต์ทหารนั้น เมื่อได้ทำการตรวจทางเทคนิคตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสั่ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นเป็นที่พอใจว่า จะไม่เป็นภยันอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชนแล้ว จึงให้ใช้ได้

๕. ใบอนุญาตพิเศษสำหรับขับรถยนต์ทหารนั้น จะออกให้แก่บุคคลซึ่งปฏิบัติราชการทหาร หรือเจ้าหน้าที่ชาวต่างประเทศซึ่งช่วยเหลือราชการทหารเพื่อขับรถยนต์ทหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตพิเศษและกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตนั้น

ใบอนุญาตพิเศษสำหรับขับรถยนต์ทหารนี้ ใช้ได้เฉพาะเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติราชการทหาร หรือช่วยเหลือราชการทหาร และอนุญาตให้ขับได้แต่เฉพาะรถยนต์ทหารเท่านั้น

ใบอนุญาตพิเศษสำหรับรถยนต์ทหารนี้ เจ้าหน้าที่ทหารผู้มีอำนาจจะถอนคืนเสียเมื่อใดก็ได้

๖. บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตพิเศษสำหรับขับรถยนต์ทหาร ให้ขับรถยนต์ทหารอยู่แล้วนั้น จะรับใบอนุญาตขับรถยนต์ที่มิใช่รถยนต์ทหารตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ ในขณะเดียวกันนั้นอีกก็ได้ หากว่าตนได้ปฏิบัติครบถ้วนตามกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวแก่พระราชบัญญัติรถยนต์ เว้นไว้แต่ไม่ต้องทำการสอบความรู้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สำนักงานปลัดกระทรวง กรมเสมียนตรา

เขตปลอดภัยในราชการทหาร

กฎหมายกำหนดเขตโดยรอบบริเวณที่ทหารไว้เป็น "เขตปลอดภัย" สำหรับความปลอดภัยในราชการทหาร ซึ่งเป็นกิจการเกี่ยวกับประโยชน์ของชาติ ได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญดังนี้ :—

๑. "เขตปลอดภัย" ในราชการทหารหมายถึงบริเวณโดยรอบที่ทหารใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยในราชการทหาร

๒. ที่ทหารแห่งใดจะควรมีเขตปลอดภัยเพียงใด ให้กำหนดขึ้นไว้โดยพระราชกฤษฎีกาเป็นคราว ๆ และให้มีแผนที่ประเมินเขตไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

เมื่อได้กำหนดเขตขึ้นแล้ว ให้กระทรวงกลาโหมจัดให้มีเครื่องหมายแสดงเขตไว้โดยชัดเจน

๓. เมื่อได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณเขตปลอดภัยไว้แล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างลงในบริเวณเขตปลอดภัยนั้น หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่แล้ว หรือเพาะปลูกต้นไม้ซึ่งอาจเป็นภัยหรือยักย้ายต้นไม้ที่ปลูกไว้แล้วอันมีสภาพเป็นอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากกระทรวงกลาโหม และปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้นด้วย

๔. ในบริเวณเขตปลอดภัยซึ่งได้มีเครื่องหมายห้ามการเข้าออกไว้แล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งไม่มีหน้าที่เข้าไปในเขตนั้น ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บังคับบัญชาในที่นั้นให้เข้าไปได้ หรือได้รับอนุญาตให้เข้าไปในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ทหารในที่นั้น

๕. ผู้ใดกระทำฝ่าฝืนต่อข้อห้ามตาม ๓. และ ๔. ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษดังต่อไปนี้.—

(๑) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรูให้จำคุกไม่เกิน ๕ ปี

(๒) ถ้ามิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในเวลาสงครามหรือในเขตซึ่งใช้กฎอัยการศึก ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี

(๓) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วให้จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวง กองทัพบก กองทัพเรือ
กองทัพอากาศ แล้วแต่กรณี

การคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเมื่อมีภัยทางอากาศ

กฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเมื่อมีภัยทางอากาศ เพื่อรักษาความปลอดภัยสาธารณะและความสงบเรียบร้อยของประชาชน ได้แก่พระราชบัญญัติคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเมื่อมีภัยทางอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๑๗)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้ :–

๑. เมื่อมีอากาศยานโจมตี ถ้าในปริมณฑล ๔ กิโลเมตรจากจุดที่ถูกโจมตีและในระหว่างเวลาเริ่มเข้าโจมตี กับเวลา ๑๒ ชั่วโมงหลังจากการโจมตีนั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว หรือในท้องที่ใดเมื่อมีสัญญาณอันตราย ผู้ใด

(ก) กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๑ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๐ ปี

(ข) กระทำความผิดฐานลักทรัพย์หรือฐานวิ่งราวทรัพย์ ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๙๓ ถึงมาตรา ๒๙๗ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๑๕ ปี

(ค) กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ หรือฐานปล้นทรัพย์ ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๙๘ ถึงมาตรา ๓๐๑ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

(ง) กระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๓๐๔ ถึงมาตรา ๓๑๒ หรือกระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์อันต้องอาญาตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๓๑๔ ถึงมาตรา ๓๑๙ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปีถึง ๒๐ ปี

ในเวลาอากาศยานโจมตี หรือในเวลาที่มีสัญญาณอันตราย ถ้ามีเพลิงไหม้และถ้าในระหว่างเวลา ๗๒ ชั่วโมง นับตั้งแต่มีสัญญาณเหมดอันตราย หรือนับตั้งแต่เวลาที่การโจมตีนั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว ได้มีการกระทำผิดดังกล่าวใน ๑. นี้ และเป็นการกระทำต่อทรัพย์ของผู้ประสบภัยหรือผู้หลบภัยในปริมณฑล ๕๐๐ เมตร จากที่เพลิงไหม้ ผู้กระทำมีความผิดตามที่กำหนดไว้ใน ๑. นี้แล้วแต่ฐานความผิด

ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เกี่ยวแก่ทรัพย์ซึ่งได้มาด้วยการกระทำความผิดตาม ๑. และในระหว่างเวลาดังกล่าวไว้ใน ๑. ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดฐานรับของโจรตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๓๒๑ ถึงมาตรา ๓๒๓ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปีถึง ๒๐ ปี

๓. ในท้องที่และในระหว่างเวลาดังกล่าวไว้ใน ๑. ผู้ใดไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย บังอาจแต่งกายด้วยเครื่องแบบทหาร เครื่องแบบตำรวจ เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยทางอากาศ เครื่องแบบสมาชิกแห่งสันนิบาตช่วยป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ หรือใช้เครื่องหมายของเจ้าหน้าที่ดังว่านี้ โดยเจตนาให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าตนมีสิทธิใช้ได้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

๔. ในท้องที่และในระหว่างเวลาดังกล่าวใน ๑. ผู้ใดแต่งกายคล้ายเครื่องแบบอย่างหนึ่งอย่างใด หรือใช้เครื่องหมายคล้ายเครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวใน ๓. โดยเจตนาให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนเป็นเจ้าหน้าที่นั้น ๆ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๒๐ ปี

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙

มาตรา ๓ ประมวลกฎหมายอาญาท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิก**กฎหมายลักษณะอาญา**

มาตรา ๘ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงกฎหมายลักษณะอาญา หรืออ้างถึงบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงประมวลกฎหมายอาญา หรือบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี

การควบคุมการติดต่อกับต่างประเทศ

กฎหมายควบคุมการติดต่อกับต่างประเทศ ได้แก่พระราชกำหนดควบคุมการติดต่อกับต่างประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๔๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดควบคุมการติดต่อกับต่างประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๓ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๕๕)

พระราชกำหนดนี้ มีสาระสำคัญดังนี้.–

๑. เมื่อมีความจำเป็นเพื่อเหตุแห่งความมั่นคงสาธารณะ สาธารณสุข และสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ให้มีการควบคุมการติดต่อระหว่างราชอาณาจักรกับประเทศหรือส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งประเทศอื่น อันเป็นเหตุทำให้เกิดความจำเป็นเช่นนี้

ส่วนการติดต่อกับประเทศใดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งประเทศใด จะควรควบคุมด้วยวิธีใด ภายในระยะเวลาเท่าใด โดยมีเงื่อนไขประการใดนั้น ให้กำหนดโดยกฎ

๒. เมื่อได้ประกาศใช้กฎตามความใน ๑ แล้ว บุคคลใดรวมทั้งวัตถุหรือของสัตว์หรือยานพาหนะใด ๆ เมื่อได้รับอนุญาตให้เข้าหรือออก ในหรือนอกราชอาณาจักรไทย ตามบัญญัติแห่งพระราชกำหนดนี้แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการนั้น ๆ ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ผู้รักษาการ นายกรัฐมนตรี

การควบคุมการเผยแพร่ข่าวอันทำให้เสียสัมพันธไมตรี ในภาวะสงคราม

กฎหมายควบคุมการเผยแพร่ข่าวอันเป็นการทำให้เสียสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับประเทศไทยในภาวะสงคราม ได้แก่ พระราชบัญญัติกำหนดวิธีปฏิบัติแก่บุคคลซึ่งเผยแพร่ข่าวอันเป็นการทำให้เสียสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศที่มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับประเทศไทยในภาวะสงครามพุทธศักราช ๒๔๘๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๒ ตอนที่ ๔๓)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้.—

๑. เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ได้มีผู้กระทำการเผยแพร่ข่าวไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ อันอาจทำให้เสียสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับประเทศไทย หรืออาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในเจตน์จำนงของรัฐบาล อันมีต่อประเทศซึ่งมีสนธิสัญญาทางไมตรีกับประเทศไทย ให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือสารวัตรทหารรายงานพฤติการณ์และระบุผู้ถูกกล่าวหาไปยังรัฐบาล เพื่อจัดการแก่บุคคลนั้น

๒. เมื่อรัฐบาลได้รับรายงานดังกล่าวใน ๑. รัฐบาลจะได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้พิจารณา และเพื่อป้องกันมิให้เผยแพร่ข่าวต่อไป ก็ให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือสารวัตรมีอำนาจจับกุมและควบคุมบุคคลนั้นก่อน

๓. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการตามความในพระราชบัญญัตินี้ ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ นาย และกรรมการอื่นอีก ๔ นาย

๔. เมื่อคณะกรรมการได้รับเรื่องจากรัฐบาลแล้ว ถ้าพิจารณาได้ความว่า บุคคลใดกระทำการเผยแพร่ข่าวดังกล่าวใน ๑. ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งกักกุมผู้ถูกกล่าวหาไว้มีกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ระยะเวลานั้นให้สิ้นสุดลงในเมื่อได้มีประกาศหรือกฎหมายแสดงว่า ภาวะสงครามได้สิ้นสุดลงแล้ว

ในการวินิจฉัยสั่งของคณะกรรมการตามความในวรรคก่อน ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกหมายเรียกพยานหลักฐานและบังคับให้พยานสาบานหรือปฏิญาณได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ และให้คณะกรรมการให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อหาและยื่นคำให้การ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ควบคุมผู้ถูกกล่าวหาไว้ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการได้

๕. ผู้ที่อยู่ในระหว่างควบคุมหรือกักคุมตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นผู้อยู่ในระหว่างคุมขังโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา

๖. เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะเพิกถอนคำสั่งให้กักคุมที่ได้สั่งไปแล้วเสียก็ได้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การคุ้มครองที่สงวนเป็นความลับ

ที่สงวนสำหรับการป้องกันราชอาณาจักรทั้งโดยตรงและโดยปริยายนั้น อยู่ใต้การคุ้มครองของกฎหมายคุ้มครองความลับในราชการเพื่อความมั่นคงสาธารณะ กฎหมายนี้ได้แก่พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๗ ตอนที่ ๕๕)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้.–

๑. "ที่สงวน" ในพระราชบัญญัตินี้ หมายความถึง

(ก) สิ่งปลูกสร้างทุกชนิดสำหรับการป้องกันประเทศ ฐานทัพบก ฐานทัพเรือ ฐานทัพอากาศ โรงงานทำอาวุธหรือยุทธภัณฑ์ โรงช่างแสง หรือคลังอาวุธยุทธภัณฑ์ อู่เรือรบ ท่าเรืออันใช้เป็นฐานทัพเรือ สถานีวิทยุหรือโทรเลข หรือสถานีส่งหรือรับอาณัติสัญญา รวมทั้งสถานที่ใด ๆ ซึ่งใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมเรือรบหรืออาวุธยุทธภัณฑ์ หรือวัตถุใด ๆ สำหรับใช้ในการสงคราม

(ข) ชุมทางรถไฟ โรงงาน และสถานที่จ่ายน้ำหรือกระแสไฟฟ้าอันเป็นการสาธารณูปโภค

(ค) ที่หรือสิ่งใดๆซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดไว้เป็นครั้งคราว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. ที่สงวนนี้ให้ถือเป็นความลับ ผู้ใดมิได้มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายห้ามกระทำการคัดลอก เขียน จำลอง หรือถ่ายภาพที่สงวนดังกล่าวนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือบุคคลที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การคุ้มครองสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

กฎหมายคุ้มครองสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์เฉพาะอย่างยิ่งในภาวะคับขันนั้น ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ในภาวะคับขัน พุทธศักราช ๒๔๘๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๐ ตอนที่ ๕๔)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้ :–

๑. ผู้ใดกระทำความผิดอาญาต่อสิ่งที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ดังต่อไปนี้ :–

(ก) สิ่งที่ใช้ในการจ่ายกระแสไฟฟ้าหรือน้ำประปา

(ข) เครื่อง เสาหรือสายโทรเลข หรือโทรศัพท์ หรือเครื่องวิทยุโทรเลข หรือวิทยุโทรศัพท์ หรือเครื่องประกอบของสิ่งที่กล่าวแล้ว

(ค) รางรถไฟ รางรถราง หรือเครื่องประกอบของสิ่งที่กล่าวแล้ว

(ง) สะพานหรือประตูน้ำ หรือเครื่องประกอบของสิ่งที่กล่าวแล้ว

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ สักทรัพย์ วิ่งราว หรือรับของโจร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๕ ปี

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ถึง ๒๐ ปี

ถ้าการกระทำนั้น อาจเป็นเหตุให้การจราจร การสื่อสาร การจ่ายกระแสไฟฟ้า หรือการจ่ายน้ำประปาเกิดขัดข้อง แม้แต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ผู้กระทำต้องระวางโทษทวีคูณ

๒. การกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ต้องระวางโทษตาม ๑. นั้น ไม่ให้ถือว่าเป็นความผิดต่อส่วนตัว

๓. ความใน ๑. นั้น มิให้ใช้บังคับในกรณีที่การกระทำความผิดนั้นต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดโทษไว้สูงกว่า.

การกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว

กฎหมายกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว ได้แก่ พระราชกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๒) ประกอบกับพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๔๖)

พระราชกำหนดนี้ มีสาระสำคัญดังนี้ :–

๑. การกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว ก็เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยแห่งสาธารณะ

๒. คนต่างด้าวย่อมเดินทาง พักอาศัย และมีถิ่นที่อยู่ได้ทั่วราชอาณาจักรนอกจากเขตท้องที่ ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหวงห้ามไว้

แต่เพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าวบางประการ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจประกาศกำหนดเงื่อนไขในการที่จะอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้าไปพักอาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ในเขตหวงห้ามได้ตามที่เห็นสมควร

๓. ในท้องที่ใดเมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตหวงห้าม ห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้าไป พักอาศัย หรือมีถิ่นที่อยู่ในเขตนั้น ส่วนคนต่างด้าวซึ่งอยู่ พักอาศัย หรือมีถิ่นที่อยู่อยู่แล้วในเขตนั้น ในวันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้ออกจากเขตนั้นไป ภายในระยะเวลาที่พระราชกฤษฎีกาจะได้กำหนดให้

เว้นแต่จะได้รับอนุญาตตามความใน ๑. หรือ ๓. และจนกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะได้เพิกถอนการอนุญาตนั้นเสีย

๔. ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้าไป พักอาศัย หรือมีถิ่นที่อยู่ในเขตหวงห้ามภายในเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้

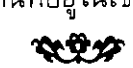

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การควบคุมยุทธภัณฑ์

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการสั่งเข้ามา และการมีไว้ในครอบครองซึ่งยุทธภัณฑ์ เพื่อประโยชน์แห่งความสงบราบคาบของแผ่นดิน และความปลอดภัยของประชาชน ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๖๕๗ ฯลฯ)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้ :–

๑. "ยุทธภัณฑ์" หมายถึงอาวุธและเครื่องอุปกรณ์ของอาวุธนั้น ๆ รวมทั้งเคมีหรือเครื่องมือซึ่งใช้ในการสงครามได้ ไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้หรือป้องกัน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะได้ประกาศให้ทราบในราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ

๒. "การสั่งเข้ามา" หมายถึงส่งยุทธภัณฑ์เข้ามาแต่ภายนอกราชอาณาจักรและให้หมายความตลอดถึงการสั่งหรือกำหนดให้บุคคลใดสั่งมาหรือพาเข้ามาซึ่งสิ่งเช่นว่านี้ในประเทศไทย

๓. "การนำยุทธภัณฑ์เข้ามา" หมายถึงการนำสิ่งเช่นว่านี้มาแต่ภายนอกราชอาณาจักรรวมอยู่ในหีบห่อของคนโดยสารซึ่งนำเข้ามาพร้อมกับตนสำหรับใช้สอยส่วนตัว

๔. "การมีไว้ในครอบครอง" หมายถึงการตกอยู่ในความครอบครองของผู้หนึ่งผู้ใดโดยตรงหรือโดยปริยาย

๕. การสั่งเข้ามาซึ่งยุทธภัณฑ์นั้น ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะได้แต่งตั้งขึ้น

การอนุญาตเช่นนี้อยู่ในดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตหรือไม่ และถ้าจำเป็นจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดไว้ในอนุญาตก็ได้ แต่ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตจะอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันแจ้งการไม่อนุญาตก็ได้ คำชี้ขาดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมนั้นเป็นที่สุด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะถอนอนุญาตเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร

ใบอนุญาตซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้สำหรับสั่งยุทธภัณฑ์เข้ามา ให้มีกำหนดใช้ภายใน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันออกใบอนุญาต

๖. ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้สั่งยุทธภัณฑ์เข้ามาได้นั้น ต้องนำใบอนุญาตนั้นไปแสดงต่ออธิบดีกรมศุลกากรหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมายให้ทำการนี้ก่อนที่จะสั่งยุทธภัณฑ์ตามใบอนุญาตนั้น

ถ้ายุทธภัณฑ์ซึ่งได้สั่งเข้ามาตามใบอนุญาตยังไม่มีผู้รับไปจากกรมศุลกากรภายใน ๖ เดือน ให้เจ้าพนักงานศุลกากรแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับอนุญาตหรือตัวแทนของเรือที่นำยุทธภัณฑ์เข้ามาแล้วแต่กรณี ให้ส่งยุทธภัณฑ์นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน ๑ เดือน หากไม่ปฏิบัติตาม ให้ริบยุทธภัณฑ์นั้นเป็นของแผ่นดิน

๗. ห้ามมิให้ผู้ใดนำยุทธภัณฑ์เข้ามาในราชอาณาจักร ถ้าได้พบยุทธภัณฑ์เช่นนั้น ณ เขตแดนหรือที่อื่นใด ให้ยึดไว้และให้เสนอเรื่องไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเหนือทันที ในกรณีพิเศษ และในพฤติการณ์ซึ่งเห็นชัดว่า บุคคลผู้มีส่วนได้เสียเป็นผู้สุจริตจริง ๆ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อได้ทำการไต่สวนแล้ว จะอนุญาตให้บุคคลนั้นส่งยุทธภัณฑ์ดังกล่าว แล้วออกไปจากราชอาณาจักรภายในระยะเวลาอันจะได้กำหนดไว้ในใบแจ้งความที่ส่งไปยังบุคคลนั้นก็ได้ ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ให้ริบยุทธภัณฑ์นั้นเป็นของแผ่นดิน

๘. ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยุทธภัณฑ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะได้แต่งตั้งขึ้น ให้นำบทบัญญัติตามที่กล่าวไว้ใน ๕. วรรค ๒ และ ๓ มาใช้บังคับแก่การอนุญาตนี้ด้วย ในกรณีที่เพิกถอนใบอนุญาตนั้น ให้ส่งยุทธภัณฑ์ออกไปจากราชอาณาจักรภายในระยะเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ให้ริบยุทธภัณฑ์นั้นเป็นของแผ่นดิน

ใบอนุญาตมีไว้ในครอบครองให้มีกำหนดใช้ได้ ๓ ปี นับตั้งแต่วันออกใบอนุญาต แต่ไม่ให้เกินวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปีที่ ๓ นับตั้งแต่ปีที่ได้ออกใบอนุญาต

๙. เมื่อยานพาหนะใดเข้ามาในราชอาณาจักรมียุทธภัณฑ์ ผู้ครอบครองยึดถือหรือผู้รักษายุทธภัณฑ์นั้น ต้องแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทราบเรื่องโดยพลัน และมอบยุทธภัณฑ์นั้นให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรรักษาหรือควบคุมไว้จนกว่ายานพาหนะนั้นจะออกไปจากราชอาณาจักร

บทบัญญัตินี้ ไม่ใช้บังคับแก่เรือรบ ซึ่งเข้ามาในประเทศไทยโดยทางราชการ

๑๐. ผู้ถือใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งยุทธภัณฑ์ จะต้องมีทะเบียนแสดงจำนวนที่มีอยู่ และจ่ายไป กับแสดงวันและเหตุที่ได้มาและจ่ายไปนั้น ตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะได้กำหนดไว้

๑๑. พระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับแก่การที่เจ้าพนักงานผู้กระทำการเพื่อการนั้น และภายในวงเขตแห่งการปฏิบัติหน้าที่ของตน ได้สั่งเข้ามาหรือนำเข้ามา หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยุทธภัณฑ์

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

การควบคุมการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามออกไปนอกราชอาณาจักร

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามออกไปนอกราชอาณาจักร ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. ๒๔๙๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๗)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญดังนี้ :—

๑. เมื่อเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของประเทศหรือเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ จะให้มีการควบคุมการส่งออกไปหรือการส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

๒. สิ่งที่ใช้ในการสงคราม ให้หมายความรวมตลอดถึงสัมภาระพลังสงคราม อุปกรณ์การลำเลียงที่มีคุณค่าในทางยุทธศาสตร์ และวัตถุที่มีประโยชน์ในการผลิตอาวุธกระสุนและสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย

๓. ในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความใน ๑. ให้ระบุชนิดและประเภทของอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามอันพึงควบคุม

เพื่อประโยชน์ในการควบคุม จะระบุข้อกำหนดดังต่อไปนี้ไว้ด้วยก็ได้ คือ

(ก) ประเทศหรือที่ ๆ ห้ามมิให้ส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามออกไป

(ข) วิธีการเพื่อป้องกันการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามที่ควบคุมผ่านไปยังประเทศหรือที่ ๆ ห้ามตาม (ก)

(ค) เงื่อนไขในการควบคุมตามความจำเป็นแก่พฤติการณ์

๔. ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการศุลกากร เฉพาะอย่างยิ่งว่าด้วยการตรวจ การยึดและริบของ หรือการจับกุมผู้กระทำผิด การแสดงเท็จ และการฟ้องร้อง มาใช้บังคับแก่การควบคุมอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย.

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ

การควบคุมการส่งสินค้าออกไป
และการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร

กฎหมายควบคุมการส่งสินค้าออกไป และการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร เฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรอยู่ด้วยนั้น ได้แก่ :—

- พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง พุทธศักราช ๒๔๘๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๓๒๙ ๆลฯ)
- พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๙ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๑ ตอนที่ ๑)
- พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๔๐)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญดังนี้ :—

๑. เพื่อเหตุแห่งความมั่นคงสาธารณะ สาธารณสุข และสาธารณประโยชน์อื่นใด ให้มีการควบคุมสินค้าบางอย่าง ซึ่งจะส่งออกไปนอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรได้

สินค้าอันจะตกอยู่ในข่ายแห่งความควบคุมตามความในวรรคก่อน การอนุญาตให้ส่งออกไปหรือนำเข้ามา การกำหนดจำนวนหรือน้ำหนักในการส่งออกไปหรือนำเข้ามา และการห้ามมิให้ส่งออกไปนอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าเหล่านั้น ให้กำหนดขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา

๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ เป็นผู้ดำเนินการควบคุมการส่งออกไป และการนำเข้ามาซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุม

๓. คณะกรรมการควบคุมการส่งออกไป และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุม มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ ในเรื่องต่อไปนี้:–

(ก) สินค้าที่ควรจะควบคุม

(ข) การอนุญาตให้ส่งออกหรือนำเข้า

(ค) จำนวนหรือน้ำหนักที่จะส่งออกหรือนำเข้า

(ง) การห้ามมิให้ส่งออกไปนอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร และ

(จ) โดยทั่วไป การใด ๆ อันเกี่ยวแก่การจัดการควบคุมให้ดียิ่งขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดเมืองท่า หรือที่ ๆ จะต้องส่งออกไปหรือนำเข้ามาหรือผ่านไป ซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุม

๔. บทกฎหมายว่าด้วยการศุลกากร และอำนาจพนักงานศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เฉพาะอย่างยิ่งที่ว่าด้วยการตรวจของและป้องกันลักลอบหนีศุลกากร การตรวจค้นการยึดและริบของ หรือการจับกุมผู้กระทำผิด การแสดงเท็จและการฟ้องร้อง นั้นให้ใช้แก่การส่งออกไปหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าอันอยู่ในความควบคุมตามพระราชกฤษฎีกา ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

การสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องในการรบ

กฎหมายเพื่อสงเคราะห์ราษฎรผู้สละชีพและอุทิศร่างกายเพื่อประโยชน์แก่ชาติในการรบได้แก่พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องในการรบ พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๒๙) และพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องในการรบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๐๑)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้.—

๑. บุคคลใดได้รับบาดเจ็บเนื่องในการรบจนถึงทุพพลภาพ ไม่สามารถใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ ถ้าได้รับบาดเจ็บนั้นในขณะหรือเนื่องจากปฏิบัติการตามหน้าที่ซึ่งทางราชการหรือองค์การ ซึ่งทางราชการรับรองให้มีหน้าที่ปฏิบัติการในยามสงครามมอบหมายให้กระทำ หรือในขณะหรือเนื่องจากปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพตามความในพระราชบัญญัตินี้

๒. เงินเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่พฤติการณ์และความทุพพลภาพได้ตั้งแต่ ๒๕๐ บาท ถึง ๗๕๐ บาท โดยจ่ายให้เป็นรายเดือนตลอดเวลาที่ผู้มีสิทธิได้รับยังทุพพลภาพอยู่

๓. ถ้าผู้ได้รับบาดเจ็บตามความใน ๑. ต้องถึงตายเพราะเหตุนั้น ก็ให้บุตร ภริยาและบิดามารดาของผู้ตายได้รับเงินเลี้ยงชีพ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่พฤติการณ์ ตั้งแต่ ๒๕๐ บาท ถึง ๗๕๐ บาท

๔. เงินเลี้ยงชีพตามความใน ๓. ให้แบ่งจ่ายให้บุตร ๒ ส่วน ภริยา ๑ ส่วน และบิดามารดา ๑ ส่วน แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป ให้แบ่งจ่ายให้บุตร ๓ ส่วน ภริยา ๑ ส่วน และบิดามารดา ๑ ส่วน

ถ้าไม่มีบุคคลทั้ง ๓ จำพวกที่กล่าวแล้ว ให้จ่ายให้แก่ผู้ที่อยู่ในอุปการะของผู้ตาย หรือมีอุปการะแก่ผู้ตาย ถ้าผู้ตายได้แสดงความจำนงเช่นนั้นไว้โดยชัดแจ้งเป็นหนังสือ และถ้าผู้ตายได้กำหนดส่วนแบ่งไว้อย่างไร ก็ให้จ่ายตามนั้น

ถ้าในขณะที่สิทธิได้เลี้ยงชีพเกิดขึ้นนั้น บุคคลที่กล่าวในวรรคก่อนจำพวกใดไม่มีตัวที่มีสิทธิจะได้รับ หรือได้ถึงแก่ความตายไปเสียหมดทั้งจำพวกแล้ว เงินเลี้ยงชีพทั้งหมดนั้นให้แบ่งเฉพาะระหว่างบรรดาจำพวกที่ยังมีสิทธิและมีชีวิตอยู่ตามส่วนที่กล่าวข้างต้น

ถ้าบุคคลที่รับเงินเลี้ยงชีพอยู่ตามความที่กล่าวมานี้คนใดตายหรือหมดสิทธิลงก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

๕. เงินเลี้ยงชีพตามความใน ๔. นั้น ให้จ่ายเป็นรายเดือน โดยมีกำหนดเวลาและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

บุตรชายบุตรหญิงได้รับจนอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์นั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือในชั้นอุดมศึกษาก็ให้ได้รับต่อไปจนสำเร็จการศึกษา แต่ไม่เกินอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์

ภริยาได้รับตลอดอายุหรือจนมีสามีใหม่

บิดามารดาได้รับตลอดอายุ

ส่วนบุคคลที่ผู้ตายได้แสดงความจำนงไว้ให้เป็นผู้รับนั้น ถ้าอายุยังอยู่ในเกณฑ์ศึกษาให้อนุโลมอย่างบุตรแล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้วให้ได้รับเพียง ๑๐ ปี

ถ้าผู้มีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพตามความใน ๓. ได้พิการทุพพลภาพอยู่ก่อนผู้ตายก็ดี หรือพิการทุพพลภาพในระยะมีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพของผู้ตายก็ดี ให้ผู้นั้นได้รับเงินเลี้ยงชีพตลอดเวลาที่ยังพิการทุพพลภาพอยู่

อนึ่ง ผู้มีสิทธิรับเงินเลี้ยงชีพของผู้ตายถ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะหรือเป็นผู้กำลังศึกษาและอายุอยู่ในเกณฑ์ศึกษาตาม ๕ นี้ หรือยังเป็นผู้พิการทุพพลภาพอยู่หากทางราชการเห็นสมควรเข้าควบคุมและจัดการเกี่ยวกับเงินเลี้ยงชีพ เพื่อประโยชน์ของผู้มีสิทธินั้น ๆ ก็ได้

๖. พระราชบัญญัตินี้ไม่ให้ใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลได้รับบำเหน็จบำนาญอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

การสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม

กฎหมายสงเคราะห์บุคคลหรือทายาทของบุคคลซึ่งช่วยเหลือราชการหรือปฏิบัติงานของชาติ ตามที่ได้รับมอบหมายหรือปฏิบัติหน้าที่มนุษยธรรมในเมื่อบุคคลดังกล่าวต้องประสพภัยเนื่องจากการที่กระทำไปนั้น ได้แก่ พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๑๖) และพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๐๑)

พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญดังนี้ .—

๑. พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้น อันทำให้บุคคลมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๒. ผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการเสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้ว และแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ หรือถูกประทุษร้ายจนพิการหรือทุพพลภาพ เพราะเหตุ

(ก) ช่วยเหลือทางราชการ

(ข) ปฏิบัติงานของชาติตามที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ

(ค) ช่วยเหลือบุคคลอื่นตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด หรือ

(ง) ปฏิบัติงานตามหน้าที่มนุษยธรรม ในเมื่อการปฏิบัติการนั้นไม่ขัดกับคำสั่งโดยชอบของเจ้าพนักงาน

ให้ผู้นั้นได้รับเงินสงเคราะห์เป็นรายเดือน เว้นแต่การได้รับอันตรายหรือได้รับการป่วยเจ็บ หรือการถูกประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

๓. เงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ มีจำนวนตามสมควรแก่เหตุการณ์และความทุพพลภาพ ตั้งแต่เดือนละ ๒๕๐ บาท จนถึงเดือนละ ๗๕๐ บาท

๔. ในกรณีที่ผู้ได้รับอันตราย หรือได้รับการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุปฏิบัติการตาม ๒. ต้องถึงแก่ความตายเพราะเหตุนั้น ให้จ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทายาทของผู้นั้นตามอัตราที่กำหนดไว้ใน ๓. โดยลักษณะ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเช่นเดียวกับบำนาญพิเศษที่จ่ายให้แก่ทายาทของข้าราชการผู้ถึงแก่ความตายตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลานั้น

๕. ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลเช่นเดียวกับผู้รับบำนาญพิเศษ

๖. ผู้ได้รับอันตราย หรือได้รับการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้าย เพราะเหตุปฏิบัติการตาม ๒. ไม่ว่าจะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม ให้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

๗. ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว เป็นอันหมดสิทธิที่จะได้รับเงินเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ประสพภัยเนื่องในการรบ สำหรับเหตุการณ์อันเดียวกัน

๘. ผู้ได้รับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้า

(ก) กระทำความผิดถึงต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษา โทษจำคุกเว้นแต่ความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือ

(ข) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ผู้นั้นหมดสิทธิรับเงินสงเคราะห์ตั้งแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

การสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ

การปฏิบัติราชการอันเป็นความชอบแก่ประเทศชาติตลอดจนที่เกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรนั้น ย่อมได้รับการสงเคราะห์เป็นพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์แก่ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ คือ พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๔๙๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๘)

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้.—

๑. "ข้าราชการ" หมายถึงบุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนในกระทรวงทบวงกรมทุกแห่ง

๒. ข้าราชการผู้ใดได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือเนื่องจากต้องไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งสำนักงาน หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้ผู้นั้นได้รับการสงเคราะห์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

๓. ข้าราชการผู้ใดได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้าย อันเกิดจากกรณีดังกล่าวใน ๒. มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยรัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

๔. ในระหว่างที่ต้องรักษาพยาบาล ถ้ารัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นสมควรจะให้ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายนั้นได้ลาหยุดราชการเพื่อรักษาตัวเกินกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการลาของข้าราชการก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน ๑ ปี แต่ถ้าระยะเวลา ๑ ปีไม่เพียงพอ คณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ลาต่ออีกก็ได้

ถ้าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลาได้เมื่อรวมกับอายุของข้าราชการผู้ได้รับอนุญาตเกิน ๖๐ ปี ก็ให้ถือเป็นการต่ออายุราชการ แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน ๖๕ ปี

ในระหว่างที่ได้รับอนุญาตให้ลา ให้ข้าราชการผู้รับอนุญาตได้รับเงินเดือนเต็ม

๕. ถ้าอันตราย หรือการป่วยเจ็บ หรือการถูกประทุษร้ายอันเกิดจากกรณีดังกล่าวใน ๒. ทำให้ข้าราชการผู้ใดตกเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือพิการ อันเป็นเหตุจะต้องออกจากราชการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้อยู่ หากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นว่าข้าราชการผู้นั้น ยังอาจปฏิบัติหน้าที่ราชการอื่นใดที่เหมาะสมได้ และเมื่อข้าราชการผู้นั้น สมัครจะรับราชการต่อไป รัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นไปรับราชการในตำแหน่งหน้าที่อื่นใหม่โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีก็ได้

๖. ข้าราชการที่ได้รับการสงเคราะห์ดังกล่าวใน ๕ ยังไม่มีสิทธิรับบำนาญพิเศษ ถ้าต่อมาผู้นั้นได้ออกจากราชการเมื่อใด ให้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษดังนี้.—

(๑) ได้รับบำนาญพิเศษโดยคำนวณตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่และตามเงินเดือนที่ได้รับในวันที่ได้รับอันตราย หรือการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้าย

(๒) ถ้าผู้นั้นออกจากราชการโดยมีสิทธิได้รับบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลาออก ให้คำนวณเป็นบำนาญปกติตามสิทธินั้นบวกกับบำนาญพิเศษใน (๑) ด้วย เว้นแต่ถ้าผู้นั้นออกจากราชการโดยไม่มีสิทธิได้รับบำนาญปกติก็ให้ได้รับบำนาญพิเศษตาม (๑) แต่อย่างเดียว

(๓) ถ้าผู้นั้นออกจากราชการด้วยกรณีที่ก่อให้เกิดสิทธิบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลาออก ก็ให้ผู้นั้นได้รับสิทธิตามกฎหมายนั้น หรือบำนาญพิเศษตามความใน (๑) แล้วแต่บำนาญพิเศษรายใดจะมีจำนวนมากกว่า

ถ้าข้าราชการที่ได้รับการสงเคราะห์ดังกล่าวใน ๕. ถึงแก่ความตายโดยทายาทมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ ในเวลาตายให้ทายาทได้รับบำนาญตกทอดตามสิทธินั้นบวกเข้ากับกึ่งหนึ่งของบำนาญที่คำนวณได้ตามความใน (๑) ด้วย เว้นแต่ถ้าตายโดยทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ก็ให้ทายาทได้รับบำนาญตกทอดกึ่งหนึ่งของบำนาญที่คำนวณได้ตามความใน (๑) แต่อย่างเดียว

ถ้าผู้นั้นถึงแก่ความตายด้วยกรณีที่ก่อให้เกิดสิทธิบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลาตาย ก็ให้ทายาทได้รับสิทธิตามกฎหมายนั้น หรือบำนาญพิเศษตามความใน (๑) แล้วแต่บำนาญพิเศษรายใดจะมีจำนวนมากกว่า

๗. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการแบ่งส่วนและเงื่อนไขการจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ทายาทในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๘. เมื่อข้าราชการผู้ใดถึงแก่ความตายเนื่องจากเหตุดังบัญญัติไว้ใน ๒. คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในเดือนที่ตายให้แก่ข้าราชการผู้นั้นเป็นกรณีพิเศษตามแต่จะเห็นสมควรก็ได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ตายเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม การสั่งเลื่อนเงินเดือนให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

ถ้าไม่มีทางที่จะเลื่อนเงินเดือนขึ้นได้ตามกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้น ให้เพิ่มเป็นพิเศษโดยนำเงินเดือนเหลือจ่ายหรือจะเหลือจ่ายในปีปัจจุบันของกรมหรือสำนักราชการนั้นมาตั้งจ่ายให้เป็นพิเศษเฉพาะจำนวนที่เพิ่มขึ้น ถ้าหากเงินเดือนเหลือจ่ายหรือจะเหลือจ่ายไม่มี หรือมีไม่พอ ให้กระทรวงการคลังหาเงินมาตั้งจ่ายให้ และในการคำนวณบำเหน็จบำนาญให้รวมเงินที่ได้เพิ่มขึ้นนี้เข้าเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายด้วย

๙. ข้าราชการผู้ถึงแก่ความตายเนื่องจากเหตุดังบัญญัติไว้ใน ๒. **ผู้ใดสมควร**จะได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพียงไร หรือไม่ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาดำเนินการโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

บำเหน็จบำนาญพิเศษ

กฎหมายเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญพิเศษ อยู่ใน .—

— พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๒๔)

— พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๔
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๘๐)

— พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๖
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๑๐)

— พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗)

— พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๐๑)

— พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๐๔
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๘ ตอนที่ ๔๖)

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดถึงบำเหน็จบำนาญปกติ ตลอดจนวิธีนับเวลาราชการสำหรับคำนวณ วิธีคำนวณ กับบำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด ฯลฯ ไว้

พระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับบำนาญพิเศษ ดังนี้ .—

๑. "ข้าราชการ" หมายถึงทหารและข้าราชการพลเรือน

"ทหาร" หมายถึงนายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน ตลอดจนว่าที่ยศนั้น ๆ และพลทหารประจำการ

"ข้าราชการพลเรือน" หมายถึงข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม

๒. ข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการ เสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้างตาบอดหรือได้รับการป่วยเจ็บ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้ว และแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะรับราชการต่อไปได้อีกเลย ทั้งนี้เพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญปกติกับทั้งได้รับบำนาญพิเศษด้วย เว้นแต่การได้รับอันตราย ได้รับการป่วยเจ็บ หรือการถูกประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

๓. ข้าราชการผู้ใดได้รับบำเหน็จหรือบำนาญไปแล้ว ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือพลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดซึ่งได้ออกจากราชการหรือพ้นจากหน้าที่ทหารไปแล้ว ถ้าภายในกำหนดเวลา ๓ ปี นับตั้งแต่วันออกจากราชการ หรือพ้นจากหน้าที่ทหาร ปรากฏหลักฐานชัดแจ้งว่า ผู้นั้นเกิดป่วยเจ็บถึงทุพพลภาพอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างที่ผู้นั้นรับราชการหรือทำหน้าที่ทหารอยู่ก็ให้จ่ายบำนาญตาม ๒. และถ้าถึงตายก็ให้จ่ายบำนาญตาม ๖. ทั้งนี้ ให้จ่ายให้นับตั้งแต่วันขอ และในกรณีที่ได้รับบำเหน็จไปแล้ว ก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษแต่อย่างเดียว

๔. การคำนวณบำนาญพิเศษ ให้เจ้ากระทรวงเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่เหตุการณ์ประกอบกับความพิการ และทุพพลภาพของผู้นั้น ตามอัตราดังต่อไปนี้.–

(๑) ในยามปกติ มีอัตราตั้งแต่ ๕ ใน ๕๐ ส่วนจนถึง ๒๐ ใน ๕๐ ส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศ หรือต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ขุด ทำลาย ทำ หรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิษ ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๓) เวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราช-

โองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราตั้งแต่ ๓๐ ใน ๕๐ ส่วน จนถึง ๓๕ ใน ๕๐ ส่วน ของเงินเดือนเดือนสุดท้ายในกรณีที่ไม่มีเงินเดือน ให้ถืออัตราเงินเดือนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้าย

๕. ผู้ได้รับอันตรายถึงทุพพลภาพดังกล่าวใน ๒. แม้จะยังไม่มีสิทธิรับบำนาญปกติ ก็ให้ได้รับบำนาญปกติได้

๖. ผู้ใดได้รับอันตรายดังกล่าวใน ๒. ถ้าถึงแก่ความตายเพราะเหตุนั้นก่อนได้รับบำนาญพิเศษไป นอกจากบำนาญปกติซึ่งอาจตกทอด ก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษตาม ๖. นี้ให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิอีกด้วย ตามเกณฑ์ดังที่บัญญัติไว้ใน ๙. และ ๑๐. ดังนี้ :—

(๑) ในยามปกติ เป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติการโดยอากาศยาน ในอากาศหรือต้องไปราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ขุด ทำลาย ทำ หรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิษ หรือเวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างเวลาที่มีการรบ หรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้นให้มีอัตราเป็นจำนวน ๔๐ ใน ๕๐ ส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

๗. ข้าราชการผู้ใดได้รับการป่วยเจ็บจนทุพพลภาพดังกล่าวใน ๒. เพราะเหตุ

(๑) ต้องไปปฏิบัติราชการเป็นครั้งคราวนอกตำบลที่ตั้งสำนักงานประจำหรือ

(๒) ต้องประจำปฏิบัติราชการในท้องที่กันดารที่จะต้องเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บซึ่งท้องที่นั้นได้กำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา

ถ้าปรากฏว่า ความป่วยเจ็บทุพพลภาพนั้น ได้เกิดเนื่องจากการต้องไปปฏิบัติราชการหรือต้องประจำปฏิบัติราชการนั้น ก็ให้จ่ายบำนาญตาม ๒. และถ้าถึงตายก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษตาม ๖. (๑)

๘. ข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดสูญหายไปและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ผู้นั้นได้รับอันตรายดังกล่าวใน ๒. ถึงตาย เมื่อพ้นกำหนด ๒ เดือนนับตั้งแต่วันสูญหาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ว่า ผู้นั้นถึงแก่ความตายในวันที่สูญหาย และให้จ่ายบำนาญพิเศษตามที่กำหนดไว้ใน ๖.

ถ้าปรากฏในภายหลังว่า ผู้ที่ต้องสันนิษฐานว่าตายตามความในวรรคก่อนมิได้ตาย ก็ให้งดจ่ายบำนาญพิเศษนั้น และถ้าเจ้ากระทรวงจะต้องจ่ายเงินให้ในระหว่างเวลาที่ต้องสันนิษฐานว่าถึงแก่ความตาย ก็ให้หักจำนวนเงินทั้งหมดที่จ่ายไปแล้วออกจากจำนวนเงินที่ต้องจ่ายนั้น

๙. บำนาญพิเศษนี้ ให้จ่ายแก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ดังนี้.—

(๑) บุตร ให้ได้รับ ๒ ส่วน แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปให้ได้รับ ๓ ส่วน

(๒) สามีหรือภริยา ให้ได้รับ ๑ ส่วน

(๓) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ ๑ ส่วน

ถ้าผู้ตายไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้บำนาญพิเศษในเกณฑ์ใดดังกล่าว หรือทายาทนั้นได้ตายไปก่อน ก็ให้แบ่งบำนาญพิเศษนั้นระหว่างทายาทผู้มีสิทธิตามส่วนในเกณฑ์ประการที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้บำนาญพิเศษ

ถ้าไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้บำนาญพิเศษดังกล่าวทั้ง ๓ เกณฑ์ ก็ให้บุคคลซึ่งมีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการะผู้ตายอยู่ หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายเป็นผู้รับบำนาญพิเศษตามส่วนที่เจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

ผู้อยู่ในอุปการะตามความหมายในวรรคก่อน คือ ผู้ที่ได้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายตลอดมา โดยจำเป็นต้องมีผู้อุปการะและความตายของผู้นั้นทำให้ได้รับความเดือนร้อนเพราะขาดความอุปการะ

ถ้าบุคคลผู้ที่ได้รับบำนาญพิเศษอยู่ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ตายลงหรือหมดสิทธิไป ก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นยุติลงเพียงนั้น

๑๐. บำนาญพิเศษที่กำหนดไว้ใน ๙. ให้จ่ายโดยกำหนดเวลาและเงื่อนไขดังนี้.—

(๑) บุตร ให้มีสิทธิได้รับจนอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์นั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือในชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่า ก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษาอยู่ในสถานศึกษา แต่ไม่เกินอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์

(๒) สามีหรือภริยาให้ได้รับตลอดชีวิต เว้นแต่ทำการสมรสใหม่

(๓) บิดามารดา ให้ได้รับตลอดชีวิต

(๔) บุคคลอื่นนอกจากที่ได้กล่าวใน (๑) (๒) และ (๓) ถ้าอายุยังไม่ถึง ๒๐ ปีบริบูรณ์ ให้อนุโลมรับอย่างบุตรแล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้วให้รับเพียง ๑๐ ปี

ผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือในระหว่างที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ก็ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่

๑๑. บำนาญพิเศษรายใด มีจำนวนยอดรวมไม่ถึงเดือนละ ๓๐๐ บาท· บรรดาผู้มีสิทธิจะได้รับ จะยื่นคำขอเปลี่ยนเป็นรับบำเหน็จพิเศษแทนได้เป็นจำนวนเท่ากับบำนาญพิเศษ ๖๐ เดือน แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท

๑๒. ผู้ซึ่งกระทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามจลาจล หรือในระหว่างที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือในระหว่างเวลาที่สั่งให้เป็นนักดำเรือดำน้ำ ให้นับเวลาราชการที่ปฏิบัติการตามสั่งเป็นทวีคูณ แม้ว่าในระยะเวลาดังกล่าวนั้นจะไม่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนก็ตาม

ข้าราชการผู้ใดประจำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตใดที่ได้มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกก็ให้นับเวลาราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างนั้นเป็นทวีคูณ

ในกรณีดังกล่าวใน ๒ วรรคก่อน ถ้าผู้ใดมีเวลาราชการซึ่งอาจนับเป็นทวีคูณในเวลาเดียวกันได้หลายประการ ก็ให้นับเวลาระหว่างนั้นเป็นทวีคูณแต่ประการเดียว

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

อาญาเกี่ยวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ

ประมวลกฎหมายอาญาได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะโทษแห่งความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อราชอาณาจักรไว้ดังนี้.—

๑. ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(๑) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ

(๒) ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรือ อำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญ หรือให้ใช้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือ

(๓) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

๒. ผู้ใดสะสมกำลังพลหรืออาวุธ ตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อเป็นกบฏหรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนของแผนการ เพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็นกบฏหรือรู้ว่ามีผู้จะเป็นกบฏ แล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

๓. ผู้ใดยุยงทหาร หรือตำรวจให้หนีราชการ ให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ หรือให้ก่อการกำเริบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงโดยมุ่งหมายจะบ่อนให้วินัยและสมรรถภาพของกรมกองทหารหรือตำรวจเสื่อมทรามลง ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

๔. ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

(๑) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้าย

(๒) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(๓) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

๔. ผู้ใดยุยงหรือจัดให้เกิดการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานงดจ้าง หรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าวและเข้ามีส่วนหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานงดจ้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขาย หรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดทราบความมุ่งหมายดังกล่าว และใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือทำให้หวาดกลัวด้วยประการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเข้ามีส่วนหรือเข้าช่วยในการร่วมกันหยุดงาน การร่วมกันปิดงานงดจ้างหรือการร่วมกันไม่ยอมค้าขายหรือติดต่อทางธุรกิจกับบุคคลใด ๆ นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งปรับทั้งจำ

๖. ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ราชอาณาจักร หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเพื่อให้เอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

๗. ผู้ใดคบคิดกับบุคคลซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศ ด้วยความประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการดำเนินการรบต่อรัฐหรือในทางอื่นที่เป็นปรปักษ์ต่อรัฐ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

๘. คนไทยคนใดกระทำการรบต่อประเทศหรือเข้าร่วมเป็นข้าศึกของประเทศ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

๙. ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่ออุปการะแก่การดำเนินการรบหรือการตระเตรียมการรบของข้าศึก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าการอุปการะนั้นเป็นการ

(๑) ทำให้ป้อม ค่าย สนามบิน ยานรบ ยานพาหนะ ทางคมนาคม สิ่งที่ใช้ในการสื่อสาร ยุทธภัณฑ์ เสบียงอาหาร อู่เรือ อาคาร หรือสิ่งอื่นใดสำหรับใช้เพื่อการสงครามใช้การไม่ได้ หรือตกไปอยู่ในเงื้อมมือของข้าศึก

(๒) ยุยงทหารให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ ก่อการกำเริบหนีราชการหรือละเมิดวินัย

(๓) กระทำจารกรรม นำหรือแนะทางให้ข้าศึก หรือ

(๔) กระทำโดยประการอื่นใดให้ข้าศึกได้เปรียบในการรบ

ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

๑๐. ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

๑๑. ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงคราม ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

๑๒. ผู้ใดปลอม ทำเทียมขึ้น กักไว้ ซ่อนเร้น ปิดบัง ยักย้าย ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารหรือแบบใด ๆ อันเกี่ยวกับส่วนได้เสียของรัฐในการระหว่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

๑๓. ผู้ใดได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้กระทำกิจการของรัฐกับรัฐบาลต่างประเทศ ถ้าและโดยทุจริตไม่ปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี

๑๔. ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจากภายนอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ถ้าเหตุร้ายเกิดขึ้น ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี

๑๕. ผู้ใดตระเตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดใด ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

๑๖. ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดใด ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

อนึ่ง การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อหน้าที่ในการยุติธรรมย่อมส่งผลเสียหายร้ายแรงแก่รัฐและประชาชนเป็นอย่างยิ่ง รัฐจึงได้กำหนดโทษสำหรับความผิดเหล่านี้ไว้ให้สูง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ให้ได้ผลดี

อาญาทหาร

"อาญาทหาร" ณ ที่นี้หมายถึงลักษณะโทษแห่งความผิดต่าง ๆ อันเป็นฐานล่วงละเมิดต่อกฎหมายและขนบธรรมเนียมฝ่ายทหาร

การกระทำผิดต่อกฎหมายและขนบธรรมเนียมฝ่ายทหารนั้น แม้เป็นการซึ่งเกิดจากความประพฤติของบุคคลที่เป็นทหารเสียเป็นพื้นก็จริง แต่ก็มีบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นจากความประพฤติของบุคคลสามัญก็ได้ ในกฎหมายลักษณะอาญาทหารเช่นนี้จึงมีบทกฎหมายบางอย่างให้ใช้ได้ตลอดทั้งบุคคลที่เป็นทหารและบุคคลสามัญ

กฎหมายลักษณะอาญาทหาร ได้แก่ประมวลกฎหมายอาญาทหาร ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับบุคคลสามัญ ดังนี้.—

๑. เชลยศึกคนใดถูกปล่อยตัวไปโดยได้ให้คำสัตย์ไว้ว่า จะไม่กระทำการรบพุ่งอีกจนตลอดเวลาสงครามคราวนั้น ถ้าเสียสัตย์นั้นถูกจับตัวมาได้ มีความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๒๐ ปี

๒. ผู้ใดเป็นราชศัตรู แลปลอมตัวล่วงเข้าไปในป้อม ค่าย เรือรบ หรือสถานที่ใดๆ อันเป็นของสำหรับทหารหรือมีทหารตั้งอยู่ ถือว่าเป็นผู้ลักลอบสอดแนม มีความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

๓. ผู้ใดปิดบัง ซ่อนเร้น หรือช่วยราชศัตรูที่กระทำเช่นว่ามาในข้อ ๒. โดยที่รู้ชัดว่าเป็นราชศัตรู ปิดบังซ่อนเร้นหรือช่วยผู้ลักลอบสอดแนมโดยที่รู้ชัดแล้ว มีความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

๔. ผู้ใดบังอาจใช้กำลังทำร้ายแก่ทหารยามรักษาการ หรือแก่ทหารอยู่ยามประจำหน้าที่ มีความผิดต้องระวางโทษตามสมควรแก่เหตุ ดังจะว่าต่อไปนี้ คือ.—

๑) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ต้องระวางโทษ ๓ สถาน คือ สถานหนึ่งประหารชีวิต สถานหนึ่งจำคุกตลอดชีวิต สถานหนึ่งจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๒๐ ปี

๒) ถ้ามิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๒๐ ปี

๓) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่น นอกจากที่ว่ามาแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี

ถ้าและในการประทุษร้ายนั้น ได้ทำให้เขาถึงตายหรือให้เขามีบาดเจ็บสาหัสด้วย ถ้ามิสมควรรับโทษหนักยิ่งกว่าที่บัญญัติไว้นี้แล้ว ก็ให้ผู้กระทำผิดนั้นรับอาญาตามลักษณะที่ท่านบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๐, ๒๕๑ และ ๒๕๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

๕. ผู้ใดหมืนประมาทหรือขู่เข็ญว่า จะกระทำร้ายแก่ทหารยามรักษาการณ์หรือแก่ทหารอยู่ยามตามหน้าที่ มีความผิดต้องระวางโทษตามสมควรแก่เหตุดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

๑) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ต้องระวางโทษตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี

๒) ถ้ามิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือนถึง ๕ ปี

๓) ถ้าได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่ว่ามาแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี

๖. ในเวลาสงคราม ถ้าผู้ใดกระทำการปราศจากความเมตตาแก่คนที่ถูกอาวุธบาดเจ็บ หรือคนแก่คนป่วยในกองทัพฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือกระทำการปล้นทรัพย์ แย่งทรัพย์อย่างใด ๆ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๙ ถึงมาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๓๐๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น ให้เพิ่มโทษผู้กระทำผิดโดยระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดเช่นนั้นด้วยอีกกึ่งหนึ่ง

๗. เมื่อความผิดฐานบังอาจใช้กำลังทำร้ายแก่ทหารยามรักษาการณ์หรือทหารอยู่ยามประจำหน้าที่ ซึ่งได้กระทำในเวลาสงครามหรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก หรือความผิดฐานหมืนประมาท หรือขู่เข็ญว่าจะกระทำร้ายแก่ทหารยามรักษาการณ์ หรือทหารอยู่ยามประจำหน้าที่ ได้กระทำลงด้วยความประสงค์ที่จะบ่อนให้สมรรถภาพของกรมกองทหารเสื่อมทรามลงให้เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้.–

เมื่อความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดดังที่ได้ระบุไว้ในมาตรา ๒๐, ๒๒, ๒๗ (๒ หรือ ๓), ๒๙ (๒ หรือ ๓), ๓๐ (๒ หรือ ๓), ๓๑ (๒ หรือ ๓) ๓๒, ๓๓, ๓๖ (๒ หรือ ๓), ๓๗, ๓๘ (๒ หรือ ๓), ๓๙, ๔๑, ๔๒ (๒ หรือ ๓), ๔๓ (๒ หรือ ๓), ๔๖ (๒, ๓ หรือ ๔), หรือ ๔๗ แห่งกฎหมายอาญาทหารนี้ ได้กระทำลงด้วยความประสงค์ที่จะบ่อนให้สมรรถภาพของกรมกองทหารเสื่อมทรามลง ให้เพิ่มโทษผู้กระทำผิดดังต่อไปนี้

ถ้าระวางโทษอย่างสูงสุดกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงจำคุกตลอดชีวิต ให้เพิ่มขึ้นเป็นโทษอย่างสูงถึงประหารชีวิต

ถ้าระวางโทษอย่างสูงสุดกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงจำคุกมีกำหนด ๒๐ ปี ให้เพิ่มขึ้นเป็นโทษจำคุกไว้จนตลอดชีวิตเป็นอย่างสูงสุด

ถ้าระวางโทษอย่างสูงสุดที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงจำคุกมีกำหนดเวลาอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้ว ให้เพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของโทษที่ได้วางไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

เมื่อความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดดังที่ได้ระบุไว้นี้ ได้กระทำไปเป็นส่วนหนึ่งของแผนการที่จะล้างล้มรัฐบาลก็ดี หรือจะให้เปลี่ยนประเพณีการเมือง หรือเศรษฐกิจแห่งพระราชอาณาจักรด้วยใช้กำลังบังคับ หรือกระทำร้ายก็ดี ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

(โปรดดูหน้า ๗๕ เกี่ยวกับ “กฎหมายลักษณะอาญา” และ “ประมวลกฎหมายอาญา”)

เชลยศึก

กฎหมายเกี่ยวกับเฉลยศึก ได้แก่ พระราชบัญญัติบังคับการให้เป็นไปตามอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ พ.ศ. ๒๔๙๘ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๘๓) ประกอบกับอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๒ ตอนที่ ๕๗)

สาระสำคัญ ๆ เกี่ยวกับเชลยศึกมีดังนี้

๑. "เชลยศึก" ได้แก่บุคคลประเภทหนึ่งประเภทใดดังต่อไปนี้ ซึ่งได้ตกอยู่ในอำนาจของฝ่ายศัตรู คือ.—

(ก) ผู้สังกัดในกองทัพของภาคีคู่พิพาท รวมทั้งผู้สังกัดในมิลิเชียหรือหน่วยอาสาสมัครซึ่งเป็นส่วนของกองทัพเหล่านี้

(ข) ผู้สังกัดในมิลิเชีย และผู้สังกัดหน่วยอาสาสมัครอื่นใด รวมทั้งผู้สังกัดในขบวนต่อต้านที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยมีระเบียบ ซึ่งเป็นของภาคีคู่พิพาทและปฏิบัติการอยู่ภายในหรือภายนอกอาณาเขตของตนเอง แม้ว่าอาณาเขตนั้นจะถูกยึดครองอยู่ก็ตาม หากว่ามิลิเชียหรือหน่วยอาสาสมัคร รวมทั้งขบวนต่อต้านที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยมีระเบียบเหล่านี้ ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ.—

(๑) มีผู้บัญชาสั่งการอันเป็นบุคคลที่รับผิดชอบสำหรับผู้อยู่ในบังคับบัญชา

(๒) มีเครื่องหมายที่กำหนดไว้เด่นชัดสามารถที่จะเห็นได้ในระยะไกล

(๓) ถืออาวุธโดยเปิดเผย

(๔) ปฏิบัติการรบตามกฎและประเพณีการสงคราม

(ค) ผู้สังกัดในกองทัพประจำ ซึ่งมีความสวามิภักดิ์ต่อรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่มิได้รับการรับรองจากประเทศที่กักคุม

(ง) บุคคลที่ร่วมอยู่แต่มิได้สังกัดอยู่ในกองทัพนั้นโดยตรง เช่นพนักงานพลเรือนที่สังกัดอยู่ในพวกคนประจำอากาศยานทหาร ผู้สื่อข่าวสงคราม ผู้รับเหมาส่งเสบียง ผู้สังกัดในหน่วยกรรมกรหรือในบริการต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต่อสวัสดิภาพของกองทัพ หากว่าบุคคลเหล่านี้ได้รับอนุมัติจากกองทัพที่ตนได้ร่วมอยู่โดยกองทัพนั้นออกบัตรประจำตัว ซึ่งมีลักษณะเป็นบัตรประจำตัวสำหรับบุคคลที่ติดตามกองทัพ

(จ) บรรดาบุคคลประจำเรือ รวมทั้งนายเรือ คนนำร่อง และผู้ฝึกหัดงานของเรือพาณิชย์ และคนประจำอากาศยานพลเรือนของภาคีคู่พิพาท ซึ่งไม่ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติที่อนุเคราะห์ตามบทบัญญัติอื่นแห่งกฎหมายระหว่างประเทศดีกว่าอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

(ฉ) พลเมืองในอาณาเขตที่มิได้ถูกยึดครอง ซึ่งเมื่อศัตรูประชิดเข้ามาได้สมัครใจเข้าจับอาวุธต่อต้านกองทหารที่บุกเข้ามานั้น โดยไม่มีเวลาจัดรวมกันเข้าเป็นหน่วยกองทหารประจำ หากว่าบุคคลเหล่านี้ถืออาวุธโดยเปิดเผย และเคารพต่อกฎและประเพณีการสงคราม

๒. โดยนัยเดียวกันบุคคลต่อไปนี้จะต้องได้รับการปฏิบัติฐานเป็นเชลยศึก คือ

(ก) บุคคลที่สังกัดอยู่หรือเคยสังกัดอยู่ในกองทัพของประเทศที่ถูกยึดครอง หากว่าประเทศที่ยึดครองพิจารณาเห็นจำเป็นที่จะต้องกักกันไว้ โดยเหตุผลแห่งความสวามิภักดิ์เช่นว่านั้น แม้ว่าแต่เดิมจะได้เคยปลดปล่อยบุคคลเหล่านี้ไว้ในขณะที่การสู้รบกำลังดำเนินอยู่ภายนอกอาณาเขตที่ประเทศนั้นทำการยึดครองก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อบุคคลเช่นว่านี้ ได้พยายามที่จะเข้าร่วมในกองทัพที่ตนสังกัด ซึ่งกำลังทำการต่อสู้อยู่ แต่ไม่สามารถเข้าร่วมได้ หรือในเมื่อบุคคลเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกตัวเพื่อทำการกักกัน

(ข) บุคคลประเภทหนึ่งประเภทใดที่ได้ระบุไว้ข้างต้น ซึ่งประเทศที่เป็นกลางหรือประเทศที่มิได้เป็นเป็นฝ่ายในสงครามได้เข้าไว้ในอาณาเขตของตน และเป็นบุคคลซึ่งประเทศเหล่านี้จำต้องกักกันไว้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๓. กฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่งที่ใช้บังคับในกองทหารไทย ให้ใช้บังคับแก่เชลยศึก และเมื่อเชลยศึกกระทำการใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับและคำสั่งนั้น ๆ อาจนำวิธีการทางศาลและทางวินัยในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดนั้น ๆ มาใช้แก่เชลยศึกได้ แต่ต้องไม่ขัดต่ออนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

ห้ามมิให้ศาลพิพากษาลงโทษและมิให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารสั่งลงทัณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใดแก่เชลยศึก เว้นแต่จะเป็นโทษหรือทัณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้สำหรับผู้สังกัดกองทหารไทยซึ่งได้กระทำความผิดอย่างเดียวกัน

๔. ให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดที่เชลยศึกกระทำ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายที่ใช้อยู่เวลานั้นบัญญัติให้ศาลพลเรือนพิจารณาพิพากษาผู้สังกัดกองทหารไทยได้ จึงให้ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาความผิดซึ่งเชลยศึกกระทำนั้น

๕. ห้ามมิให้ศาลพิพากษาลงโทษเชลยศึกโดยไม่ได้ให้โอกาสแก่เชลยศึกในการต่อสู้คดี หรือโดยไม่ให้ได้รับการช่วยเหลือตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในข้อ ๑๐๕ แห่งอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

๖. ทัณฑ์ทางวินัยที่จะพึงลงแก่เชลยศึกนั้น ให้มีได้เฉพาะดังต่อไปนี้.—

(ก) ปรับไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของเงินจ่ายล่วงหน้า และเงินค่าจ้างแรงงานสำหรับระยะเวลาไม่เกิน ๓๐ วัน ซึ่งเชลยศึกหากจะได้รับ ตามข้อ ๖๐ และข้อ ๖๒ แห่งอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

(ข) งดเอกสิทธิ์ที่ให้ได้รับนอกเหนือจากผลปฏิบัติที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

(ค) ให้ทำงานเหน็ดเหนื่อยไม่เกินวันละ ๒ ชั่วโมง

(ง) ขัง

มิให้ใช้ในการลงทัณฑ์ที่ระบุไว้ใน (ค) แก่นายทหารสัญญาบัตร

การลงทัณฑ์ครั้งหนึ่งจะต้องมีกำหนดเวลาไม่เกิน ๓๐ วัน ระยะเวลาขังขณะรอการพิจารณาทัณฑ์ทางวินัยหรือคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยนั้น ให้หักออกจากกำหนดเวลาในคำสั่งลงทัณฑ์เชลยศึก

กำหนดเวลาอย่างสูงสุด ๓๐ วันตามที่บัญญัติไว้นี้จะเพิ่มขึ้นมิได้ แม้ว่าเชลยศึกจะต้องได้รับทัณฑ์สำหรับกรรมหลายกรรมด้วยกันในขณะที่ถูกสั่งให้ลงทัณฑ์นั้น ทั้งนี้ไม่ว่ากรรมหลายกรรมนั้นจะเกี่ยวเนื่องกันหรือไม่

ระยะเวลาระหว่างการออกคำสั่งลงทัณฑ์ทางวินัยและการบังคับตามคำสั่งลงทัณฑ์จะต้องไม่เกิน ๑ เดือน

ในกรณีที่มีการออกคำสั่งลงทัณฑ์เชลยศึกทางวินัยอีก การบังคับตามคำสั่งลงทัณฑ์ ๒ คราวต่อเนื่องกัน หากว่าคราวใดคราวหนึ่งมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน ให้เว้นระยะห่างกันอย่างน้อย ๓ วัน

๗. ถ้ามีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตเชลยศึก ห้ามมิให้บังคับตามคำพิพากษาก่อนครบกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน นับแต่วันมีคำพิพากษา หรือในกรณีที่มีรัฐซึ่งทำหน้าที่คุ้มครอง นับแต่วันที่รัฐนั้นได้รับทราบการแจ้งตามที่ได้บัญญัติไว้ในข้อ ๑๐๗ แห่งอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

๘. เชลยศึกที่หลบหนีไปได้ตามความหมายของข้อ ๙๑ แห่งอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก แล้วถูกจับตัวได้ ไม่ต้องรับโทษหรือทัณฑ์ใด ๆ สำหรับการหลบหนีนั้น

เชลยศึกที่หลบหนีและถูกจับตัวได้ก่อนที่จะหลบหนีไปได้ตามความหมายของข้อ ๙๑ แห่งอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก จะต้องรับผิดสำหรับการหลบหนีนั้นเพียงทัณฑ์ทางวินัยเท่านั้น

ในกรณีที่เชลยศึกถูกฟ้องต่อศาลสำหรับความผิดที่ได้กระทำในระหว่างหลบหนีหรือพยายามหลบหนี มิให้ถือเอาการหลบหนีหรือพยายามหลบหนีเป็นเหตุลงโทษให้หนักขึ้นไม่ว่าการหลบหนีหรือพยายามหลบหนีนั้นจะได้กระทำมาแล้วกี่ครั้ง

บรรดาความผิดที่เชลยศึกกระทำด้วยเจตนาเพียงเพื่อให้สะดวกแก่การหลบหนีของตน และความผิดนั้นมิได้ก่อให้เกิดการประทุษร้ายแก่ชีวิตหรือร่างกาย เช่นความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สมบัติสาธารณะการลักทรัพย์โดยไม่มีเจตนาที่จะให้ตนร่ำรวย การปลอมเอกสารหรือใช้เอกสารปลอม การสวมเครื่องแต่งกายพลเรือนนั้น ย่อมก่อให้เกิดความรับผิดเพียงทัณฑ์ทางวินัยเท่านั้น

เชลยศึกที่ให้อุปการะแก่การหลบหนีหรือพยายามหลบหนี จะต้องรับผิดสำหรับการกระทำนั้น เพียงทัณฑ์ทางวินัยเท่านั้น

๙. ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการทดลองชนิดใด ๆ แก่เชลยศึกในทางแพทย์ ทางชีววิทยา หรือทางวิทยาศาสตร์ อันไม่เป็นการสมควรแก่เหตุในการรักษาพยาบาลเชลยศึกนั้น

๑๐. ห้ามมิให้ผู้ใดขู่เข็ญ ดูหมิ่น หรือกระทำให้เชลยศึกได้รับความอัปยศหรืออัปมานในตัวตนและเกียรติยศ

๑๑. ห้ามมิให้ผู้ใดทรมานร่างกายหรือจิตใจหรือบังคับเชลยศึกด้วยประการใด ๆ เพื่อจะได้มาซึ่งข้อความใด ๆ จากเชลยศึก หรือคุกคามดูหมิ่น หรือให้ได้รับผลปฏิบัติใดอันเป็นที่เดือดร้อนรำคาญ หรือเสื่อมเสียประโยชน์ไม่ว่าประการใด ๆ ในกรณีที่เชลยศึกไม่ยอมให้คำตอบ

๑๒. ห้ามมิให้ผู้ใดบังคับเชลยศึกให้เข้าประจำการในกองทหารศัตรูของเชลยศึก

๑๓. ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้เชลยศึกมิได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรมหรือตามระเบียบที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก

๑๔. ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามที่กล่าวไว้ใน ๗. นั้นเป็นอันขาด

เรื่องร่างพระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๔๙๕ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนทุกกระทรวง (พลเอก จิร วิชิตสงคราม และพลโท อัมพร ศรีไชยยันต์ เป็นกรรมการผู้แทนกระทรวงกลาโหม) เพื่อให้พิจารณายกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระเบียบการบริหารราชอาณาจักรในภาวะสงคราม และเพื่อบังเกิดผลในทางปฏิบัติโดยสมบูรณ์ สมควรจะได้ตราเป็นกฎหมายกำหนดอำนาจและหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้นโดยอาศัยแบบอย่างของต่างประเทศ

ในการพิจารณาครั้งนั้น ได้เสนอเป็นร่าง "พระราชบัญญัติจัดระเบียบเพื่อภาวะสงคราม" และได้มีข้อสังเกตบางประการดังนี้

๑. บทบัญญัติทั้งหลายในร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติได้ก็แต่เมื่อประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือเมื่อมีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นเท่านั้น แต่เนื่องจากกิจการบางอย่างจะรอให้ปฏิบัติในสถานการณ์ดังกล่าวก็จะไม่ทันการ หรือจะได้ผลไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ จึงได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเตรียมการในกิจการบางอย่างไว้ล่วงหน้าด้วย

๒. ความจริง ร่างพระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติส่วนมากเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งได้ระลึกอยู่เหมือนกันว่าจะเป็นทำนองคำอธิบายการบริหารราชการแผ่นดินไป แต่เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่าการบริหารราชการในสมัยสงครามครั้งที่แล้วเป็นบทเรียนซึ่งควรแก่การที่จะได้มีการวางระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เสียให้เป็นที่เรียบร้อย กล่าวคือ ในสมัยสงครามครั้งที่แล้ว การปฏิบัติราชการต่าง ๆ แม้แต่ในการอำนวยการสงคราม การใช้กำลังทหาร และนโยบายในการดำเนินการสงคราม ตลอดจนการกำหนดความมุ่งหมายในการใช้กำลังทหาร และกำหนดนโยบายในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจและทางจิตวิทยานั้น เป็นอำนาจหน้าที่และอยู่ในความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีทั้งสิ้น ฉะนั้น ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงมีบทบัญญัติต่าง ๆ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ไว้เป็นทำนองย้ำความเข้าใจให้แน่ชัดอีกครั้งหนึ่ง

๓. ในยามฉุกเฉินหรือสงครามนั้น รัฐบาลควรจะประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะในท้องที่หรือบริเวณที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การปกครองในการดำเนินการสงครามจริง ๆ เท่านั้น เพราะการประกาศใช้กฎอัยการศึกย่อมกระทบกระเทือนต่อผลในทางการปกครองและราษฎรเป็นอย่างมาก จึงไม่ควรประกาศใช้พร่ำเพรื่อ ฉะนั้น ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเรียกให้ช่วยราชการไว้อย่างกว้างขวาง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามกฎอัยการศึก ดังที่เคยปฏิบัติมาแต่เดิม

๔. ในการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้คำนึงถึงความเดือดร้อนของราษฎรเป็นประมาณ ฉะนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับประชาชนได้มีบทบัญญัติไว้เป็นการชัดแจ้ง ทั้งในด้านให้ความเข้าใจ ความสะดวก และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็ได้คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการด้วย เฉพาะอย่างยิ่ง ในเวลาสงครามหรือในกรณีจำเป็นรีบด่วนก็ได้บัญญัติให้อำนาจทางราชการไว้เป็นพิเศษ

๕. ในด้านการเศรษฐกิจนั้น นอกจากจะให้อำนาจรัฐบาลเข้าควบคุมให้เกิดผลิตผลเพื่อประโยชน์แก่ราชการและประชาชนแล้ว ได้รวบรวมเอาบรรดาบทกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการค้ากำไรเกินควร การควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภค และการควบคุมโภคภัณฑ์ มาบัญญัติรวมไว้ให้สมบูรณ์เพื่อให้รัฐบาลได้มีโอกาสจัดการในเรื่องเหล่านี้ได้เต็มที่ นอกจากนั้น ได้พิจารณาถึงปัญหาการเงินและการคลัง ซึ่งในสมัยสงครามครั้งที่แล้วก็จำเป็นต้องตรากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนั้นขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อให้รัฐบาลบริหารราชการด้วยความราบรื่นและเรียบร้อย และเห็นว่าปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญมากในภาวะสงคราม จึงได้บัญญัติให้อำนาจรัฐบาลในการจัดการเรื่องเหล่านี้ได้โดยสะดวกและเรียบร้อยไว้ในร่างนี้ด้วย และเพื่อความรอบคอบในการพิจารณาได้เชิญผู้เชี่ยวชาญการคลังมาร่วมปรึกษาพิจารณาด้วย

๖. ได้มีการคำนึงอยู่เหมือนกัน ในการบริหารราชการเกี่ยวกับเศรษฐกิจนั้น รัฐบาลจำเป็นจะต้องมีตัวเลขเกี่ยวกับสถิติต่าง ๆ ไว้โดยครบถ้วน ในการนี้ได้เชิญเจ้าหน้าที่สภาเศรษฐกิจแห่งชาติมาร่วมประชุมด้วย ในที่สุดตกลงกันว่าสำหรับการสำรวจสถิติทรัพย์สิ่งของต่าง ๆ หรือนัยหนึ่งแผนการเศรษฐกิจยามสงครามนั้น สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ

รับจะเป็นผู้ดำเนินการตามความต้องการของทบวงการเมืองต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อีก เพราะหน้าที่โดยปกติของสภาเศรษฐกิจแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการสถิติได้ให้อำนาจไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม ถ้าหากสภาเศรษฐกิจแห่งชาติประสงค์จะดำเนินการเกี่ยวกับแผนการเศรษฐกิจยามสงครามโดยเฉพาะ ก็อาจจัดตั้งสำนักงานขึ้นเป็นพิเศษสำหรับการนี้ก็ได้

๗. สำหรับการปฏิบัติการบางอย่าง อาทิเช่น การเรียกบุคคลให้ช่วยราชการก็ดี การเรียกทรัพย์สินให้ช่วยราชการก็ดี ได้มีการทำความเข้าใจกันไว้ว่า กระทรวงทบวงกรมทั้งหลายจะต้องไปทำความตกลงกัน โดยการเรียกให้ช่วยราชการเช่นว่านั้น จะต้องให้ผ่านกระทรวงมหาดไทยอันเป็นกระทรวงเจ้าสังกัดของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งเรียกตามกฎหมายเสียก่อน จะไปสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเรียกเองโดยพลการไม่ได้ เว้นแต่กรณีจำเป็นรีบด่วนหรือจะมีข้อยกเว้นด้วยเหตุอื่นใด ก็แล้วแต่จะตกลงกัน

๘. เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการโดยทั่วไป ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีมาตรารักษาการไว้ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินซึ่งมีมาตรารักษาการเหมือนกัน

๙. สำหรับบทกำหนดโทษนั้น เนื่องจากกฎหมายนี้มีความสำคัญเพราะเกี่ยวกับยามสงคราม จึงได้วางโทษไว้สูงกว่าปกติ และให้ถืออัตราโทษปรับหนึ่งพันบาทต่อโทษจำคุกหนึ่งปี เว้นแต่กรณีความผิดเกี่ยวกับการเงิน (มาตรา ๖๗) ควรวางโทษปรับไว้สูงเป็นพิเศษ คือ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เสนอขอให้นำเข้าพิจารณาในสภาป้องกันราชอาณาจักร เพื่อพิจารณาก่อน และสภาป้องกันราชอาณาจักรได้ลงมติขอมอบร่างนี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรับไปพิจารณา

ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๒ กระทรวงกลาโหมได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร"

โดยให้กรรมการคณะนี้พิจารณาวางหลักการป้องกันราชอาณาจักร ให้เป็นไปโดยเหมาะสม แล้วยกร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักรขึ้นใหม่

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๒ กระทรวงกลาโหมได้ตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร ขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ดำเนินไปโดยความเหมาะสมและรวดเร็ว แล้วเสนอคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พิจารณาต่อไป

คณะอนุกรรมการ ฯ ได้ยกร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ในวาระที่ ๑

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ ๒ คณะอนุกรรมการ ฯ ได้ลงมติเปลี่ยนชื่อร่างพระราชบัญญัตินี้เสียใหม่เป็นร่าง

"พระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ"

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕ ....

หน้าว่าง

สารบัญ

มาตรานำ	หน้า
ภาค ๑ บททั่วไป	๑๔๖
หมวด ๑ คณะรัฐมนตรี	๑๔๗
หมวด ๒ สภาความมั่นคงแห่งชาติ	๑๔๗
หมวด ๓ ทบวงการเมือง	๑๔๘
ภาค ๒ การบริหารราชการในภาวะปกติ	๑๔๙
หมวด ๑ อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี	๑๔๙
หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี	๑๕๑
หมวด ๓ อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่	๑๕๓
หมวด ๔ หน้าที่พลเมือง	๑๕๔
บทที่ ๑ การรับราชการทหาร	๑๕๔
บทที่ ๒ การช่วยราชการ	๑๕๕
ก. การช่วยราชการโดยบุคคล	๑๕๕
ข. การช่วยราชการโดยทรัพย์สิน	๑๕๘
หมวด ๕ ค่าทดแทนและค่าเสียหาย	๑๖๐
หมวด ๖ การสงเคราะห์	๑๖๒
หมวด ๗ การจัดระเบียบเศรษฐกิจ	๑๖๔
ภาค ๓ การบริหารราชการในภาวะไม่ปกติ	๑๖๗
หมวด ๑ การใช้สรรพกำลังและทรัพยากรของชาติ	๑๖๗
หมวด ๒ การจัดระเบียบเศรษฐกิจ	๑๖๘
ภาค ๔ การบริหารราชการเมื่อภาวะไม่ปกติสิ้นสุดลง	๑๗๐
ภาค ๕ บทกำหนดโทษ	๑๗๐
บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ พ.ร.บ.	๑๗๓

หน้าว่าง

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ความมั่นคงแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕ . . . .

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕ . ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติตามความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒

ภาค ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้มีอำนาจหน้าที่ตามสายงานหรือได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามสายงาน หรือได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) "ภาวะไม่ปกติ" หมายความว่า เวลาที่มีการรบหรือมีสถานะสงคราม หรือมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

(๔) "การคมนาคม" หมายความว่า การขนส่งและหรือการสื่อสารทุกทางและทุกชนิด

(๕) "ส่วนราชการ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐแต่ไม่รวมตลอดถึงรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

(๖) "รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจตาม (ก) และหรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจตาม (ค) และหรือ (ก) และหรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และหรือ (ก) และหรือ (ข) และหรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

มาตรา ๕ ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ ซึ่งมีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้งดใช้บังคับชั่วคราว และให้ใช้บทแห่งพระราชบัญญัตินี้แทน แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก กฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์พลเมืองอุดหนุนราชการทหาร และกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน เว้นแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ๆ จะขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑
คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๖ คณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในความมั่นคงแห่งชาติ บูรณภาพแห่งอาณาเขต ตลอดจนความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทุกเวลา ทุกกรณี

มาตรา ๗ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจ

(๑) มอบหมายหรือแต่งตั้งรัฐมนตรี และคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับหน้าที่ซึ่งบรรดาส่วนราชการจะพึงปฏิบัติ และกำหนดให้ส่วนราชการใดมีหน้าที่ควบคุมกิจการใดของรัฐและของเอกชน

(๓) กำหนดเงื่อนไขและวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้สรรพกำลังและทรัพยากรของชาติ เพื่อให้รัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้เตรียมการ

มาตรา ๘ การดำเนินการตามมาตรา ๗ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๒
สภาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้มีสภาความมั่นคงแห่งชาติประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นสมาชิก เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นสมาชิกและเลขานุการ

ประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติจะเชิญบุคคลใดมาร่วมการประชุมของสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมก็ได้

มาตรา ๑๐ สภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอแนะคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายภายในนโยบายการต่างประเทศ และนโยบายการทหารกับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการทหารกับกิจการของส่วนราชการอื่น และรัฐวิสาหกิจสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิด เป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ

(๒) พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ สภาความมั่นคงแห่งชาติอาจตั้งคณะกรรมการให้พิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติจะมอบหมายก็ได้

คณะกรรมการที่สภาความมั่นคงแห่งชาติแต่งตั้งตามความในวรรคก่อนอาจเชิญบุคคลใด ๆ มาสอบถามหรือให้ชี้แจงแสดงความเห็นในกิจการใด ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติได้

มาตรา ๑๒ ให้มีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามมติของสภาความมั่นคงแห่งชาติ และให้มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ และจะให้มีรองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

หมวด ๓

ทบวงการเมือง

มาตรา ๑๓ การจัดให้มีกระทรวงและทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ การจัดระเบียบบริหารตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวง คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและพนักงาน

เจ้าหน้าที่คงให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๑๔ นอกจากทุกทบวงการเมืองจะมีอำนาจหน้าที่ตามสายงานแล้ว ยังให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเตรียมแผนการและดำเนินการช่วยเหลือเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติอีกด้วย ส่วนกระทรวงกลาโหมนั้นคงให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๑๕ ให้ทุกทบวงการเมืองมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการที่จำเป็นเพื่อเตรียมแผนการของแต่ละทบวงการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

ภาค ๒

การบริหารราชการในภาวะปกติ

หมวด ๑

อำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖ คณะรัฐมนตรีต้องมีแผนดังต่อไปนี้เตรียมไว้ตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยมีสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นที่ปรึกษา คือ

(๑) การระดมกำลังพลเพื่อ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ รวมทั้งกำลังที่จะใช้สนับสนุนช่วยเหลือการทหาร ได้แก่กองอาสารักษาดินแดน กำลังตำรวจ หรือกำลังที่มีการจัดเป็นกลุ่มก้อนอันมีลักษณะคล้ายคลึงกันนั้นด้วย

การระดมกำลังตามความในวรรคก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๒) การระดมและการใช้สรรพกำลังและทรัพยากรของชาติให้เกิดประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

(๓) การอพยพพลเมือง สำนักราชการ ทรัพย์สินของทางราชการ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกแก่บุคคลในเรื่องเกี่ยวกับ อาคาร การอาชีพ การศึกษา และการรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน

(๔) การปันส่วนเครื่องอุปโภคบริโภค

(๕) การใช้กำลังทหารช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระงับและปราบปรามในเมื่อจำเป็น

(๖) การป้องกันราชอาณาจักร และการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยทั่วไป

มาตรา ๑๗ คณะรัฐมนตรีต้องวางแผนและดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้มีสภาหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวกับการนี้ หรือส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่

(๒) การอุตสาหกรรมแห่งชาติ โดยให้มีคณะกรรมการที่เกี่ยวกับการนี้หรือส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายเป็นเจ้าหน้าที่

(๓) การสำรวจจำนวน ประเภท ขนาด สมรรถภาพ และสภาพของโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนพลังงานที่จำเป็นทุกอย่างทั่วราชอาณาจักรให้ปรากฏตามที่เป็นจริงในปัจจุบัน

(๔) การเตรียมดัดแปลงโรงงานอุตสาหกรรมให้สามารถที่จะใช้ผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์และหรือสิ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแห่งชาติ

(๕) การผลิต จัดหาและสะสมเสบียงอาหารให้เพียงพอแก่ความต้องการของข้าราชการและประชาชน

(๖) การสำรวจ จัดหา สะสมทรัพยากรของชาติ และสิ่งจำเป็นแก่ความเป็นอยู่ของประชาชน และเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ เช่น วัตถุดิบ วัตถุอุตสาหกรรม พลังงาน การคมนาคม เป็นต้น

(๗) การสำรวจจำนวน ประเภท ขนาดและสภาพของสัตว์พาหนะและยานพาหนะต่าง ๆ

(๘) การจัดหาทดแทนสิ่งจำเป็นที่สูญเสียไป

(๙) การผลิต จัดหา และสะสมเภสัชและเวชภัณฑ์ให้เพียงพอแก่ความต้องการของราชการและประชาชน

(๑๐) การผลิตและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรอบรู้และความชำนาญพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ทันทีเมื่อมีความจำเป็น

(๑๑) การคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ตลอดจนการจัดสร้างเพิ่มขึ้น และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีเสมอ

(๑๒) การอื่น ๆ ที่จำเป็นในหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๑๓) แผนอื่น ๆ ที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ

หมวด ๒
อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ รัฐมนตรีแต่ละบุคคลมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามสายงาน ตลอดจนการเตรียมและปฏิบัติการเพื่อประสานงานร่วมกับรัฐมนตรีอื่น ในการสนองความต้องการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

ให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงและทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ก่อนวันที่ ๑ เมษายน ของทุกปี ให้รัฐมนตรีแต่ละบุคคลเสนอแผนตามหน้าที่ที่จะช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ พร้อมทั้งเหตุผลและงบประมาณการใช้จ่ายตามแผนนั้นไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการ

มาตรา ๑๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้กำลังทหารตามแผนเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

บรรดาอำนาจหน้าที่ทั้งหลายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น ในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติทางยุทธการ จะมอบหมายให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็ได้ และให้ถือว่าอำนาจหน้าที่ที่รับมอบมานั้นเป็นภารกิจของกองบัญชาการทหารสูงสุด

การมอบหมายอำนาจหน้าที่อย่างไร เพียงใดนั้น ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา

นอกจากนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมยังรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การจัดระเบียบบริหาร การให้มีสภาพใช้งานได้ การระดมพล การระดมยุทธปัจจัยอันจำเป็นสำหรับส่วนรวมของกำลังรบ ตลอดจนการรักษาความมั่นคงแห่งกำลังนั้น ๆ

(๒) การใช้กำลังทหารและยุทโธปกรณ์ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนสามารถให้การบริการแก่ฝ่ายทหารเป็นผลดีและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้เตรียมการเป็นประจำ และดำเนินการป้องกันด้านพลเรือนโดยรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๒) การให้ความปลอดภัยต่อบุคคล อาคาร สถานที่ และทรัพยากรอันเป็นประโยชน์โดยทั่วไป

(๓) การบำรุงและรักษาขวัญของประชาชน

(๔) การประสานงาน และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันด้านพลเมือง อันเป็นภาระของส่วนราชการต่าง ๆ

(๕) การปฏิบัติการตามหน้าที่ให้สอดคล้องและประสานกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร เพื่อสนับสนุนฝ่ายทหารให้ดำเนินการตามหน้าที่ได้โดยเสรีและมีประสิทธิภาพ

(๖) การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๑ รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ทางด้านเศรษฐกิจตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเตรียมการเป็นประจำ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ และรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการผลิต การรวบรวม การใช้ การเฉลี่ยทรัพยากร การกำหนดราคาสินค้า การจัดระบบการส่งสินค้าเข้าออก ตลอดจนการจัดระเบียบการเศรษฐกิจแห่งชาติ

(๒) การประสานการปฏิบัติเป็นประจำกับส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดประโยชน์อันแท้จริงเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ และเป็นมูลฐานในการพิจารณาแผนการจัดสรรทางเศรษฐกิจแห่งชาติ

(๓) การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

หมวด ๓
อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๒ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาประกอบการพิจารณาตามความจำเป็น

(๒) เข้าไปในสถานที่หรือเคหะสถานของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบเอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเตรียมการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของชาติจากบุคคลที่อยู่ในสถานที่หรือเคหะสถานนั้น ๆ ได้ตามความจำเป็น

(๓) ดำเนินการตามที่ได้รับแต่งตั้ง มอบหมาย หรือคำสั่งจากผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

มาตรา ๒๓ บุคคลสัญชาติไทยที่อยู่ในต่างประเทศ ถ้ามีพฤติการณ์สงสัยว่ากระทำหรือพยายามจะกระทำการใด ๆ อันเป็นหรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ทำการแทนสั่งให้บุคคลนั้นกลับจากต่างประเทศได้

มาตรา ๒๔ บุคคลใดมีเหตุควรสงสัยว่าได้กระทำ หรือพยายามจะกระทำการใดๆ อันเป็นหรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ ให้อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ทำการแทนสั่งจับกุมและคุมตัวบุคคลนั้นไว้ได้เพียงเท่าระยะเวลาที่จะไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติ

แต่ถ้าต้องคุมตัวบุคคลนั้นไว้เกินกว่าสิบสองวัน จะต้องส่งตัวบุคคลนั้นไปศาลแห่งท้องที่ และให้ผู้มีอำนาจสั่งจับและคุมตัวบุคคลนั้นหรือนายตำรวจที่มียศไม่ต่ำกว่าร้อย

ตำรวจเอก ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ทำการแทนเป็นหนังสือยื่นคำร้องต่อศาลแห่งท้องที่ขอให้คุมตัวบุคคลนั้นไว้ ศาลแห่งท้องที่จะสั่งคุมตัวบุคคลนั้นไว้ได้คราวหนึ่ง ๆ ไม่เกินหกสิบวัน

ถ้าบุคคลที่ถูกคุมตัวเป็นคนต่างด้าว เมื่อพ้นจากการคุมตัวตามมาตรานี้ และไม่ต้องดำเนินการหรือบังคับทางคดีตามกฎหมายอื่นแล้ว หากเป็นบุคคลไม่พึงปรารถนาก็ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศได้

มาตรา ๒๕ ถ้าปรากฏพยานหลักฐานเป็นอันเชื่อได้ว่าบุคคลที่ถูกคุมตัวนั้น ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงแห่งชาติแล้ว ให้ผู้มีอานาจสั่งคุมตัวตามมาตรา ๒๔ หรือศาลแห่งท้องที่แล้วแต่กรณีสั่งปล่อยบุคคลที่ถูกคุมตัวนั้นทันที

ถ้าเป็นกรณีที่ศาลสั่งคุมตัวไว้ ให้ผู้มีอำนาจสั่งคุมตัวตามมาตรา ๒๔ ยื่นคำร้องต่อศาลแห่งท้องที่ขอให้ปล่อย

มาตรา ๒๖ ในการเรียกตัว คุมตัวหรือปล่อยตัวตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ นั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งเรียกตัวหรือคุมตัวตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ แล้วแต่กรณี รายงานเพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

มาตรา ๒๗ การคุมตัวตามความในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการคุมขังตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔
หน้าที่พลเมือง

มาตรา ๒๘ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันและรักษาความมั่นคงแห่งชาติตามคุณวุฒิและความสามารถทั้งในทางกำลังกาย ปัญญา ทรัพย์สิน และอื่น ๆ ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

บทที่ ๑
การรับราชการทหาร

มาตรา ๒๙ บุคคลสัญชาติไทยมีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

บทที่ ๒

การช่วยราชการทหาร

มาตรา ๓๐ การเรียกให้ช่วยราชการนั้น ให้ส่วนราชการที่ต้องการเรียกให้ช่วยราชการแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ

ก. การช่วยราชการโดยบุคคล

มาตรา ๓๑ บุคคลทุกคนซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดบีบริบูรณ์ขึ้นไป อาจถูกเรียกให้ช่วยราชการได้ เว้นแต่

(๑) องคมนตรี

(๒) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญ หรือสามเณรเปรียญ หรือนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ หรือนักบวชศาสนาอิสลาม หรือศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาโดยมีใบสำคัญตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๓) ข้าราชการ

(๔) พนักงานเทศบาล หรือพนักงานสุขาภิบาล

(๕) ลูกจ้างหรือคนงานซึ่งทำงานอยู่ในส่วนราชการ

(๖) บุคคลวิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ร่างกายทุพพลภาพ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง

(๗) บุคคลซึ่งถูกคุมขังอยู่ตามกฎหมาย

(๘) บุคคลซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกายกเว้นไว้

มาตรา ๓๒ การเรียกบุคคลให้ช่วยราชการนั้นโดยปกติให้พิจารณาตามกำลังกาย คุณวุฒิ ความสามารถ อาชีพ และภาระในครอบครัว

การเรียกให้ช่วยราชการดังกล่าวแล้วอาจเป็นการชั่วคราวหรือตลอดระยะเวลาเท่าที่จำเป็น และจะจัดให้เข้าประจำอยู่ในส่วนราชการใดหรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของทางราชการก็ได้

มาตรา ๓๓ เมื่อกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ดำเนินการช่วยราชการแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศกำหนดให้บุคคลที่อาจถูกเรียกให้ช่วยราชการตามความในมาตรา ๓๑ ไปจดทะเบียนแจ้งชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด อายุ ที่อยู่ คุณวุฒิ อาชีพและรายการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น จะกระทำเป็นครั้งคราวโดยระบุประเภทบุคคลตามเพศ อายุ คุณวุฒิ หรืออาชีพ และจะกำหนดเป็นท้องที่ ๆ ก็ได้

มาตรา ๓๔ ประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามความในมาตรา ๓๓ จะต้องระบุวัน เดือน ปี และสถานที่ที่จะให้บุคคลไปจดทะเบียนไว้โดยชัดแจ้ง ประกาศนั้นให้ปิดไว้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๕ ให้บุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ ไปจดทะเบียนตามประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัด ถ้าไม่สามารถจะไปจดด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ให้นายอำเภอหรือผู้แทนสอบสวนให้แน่ชัด เมื่อเชื่อถือได้ก็ให้จดทะเบียนไว้ หากเชื่อถือไม่ได้หรือไม่มีผู้ไปแจ้งแทนให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นฝ่าฝืน

ทั้งนี้ นายจ้างต้องให้โอกาสแก่ลูกจ้างในอันที่จะไปจดทะเบียน

มาตรา ๓๖ ให้นายอำเภอหรือผู้แทนออกใบสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงมหาดไทยให้แก่ผู้ที่มาจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้นั้นแจ้งต่อนายอำเภอหรือผู้แทน เพื่อขอรับใบแทนภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่ทราบการสูญหายหรือชำรุด

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล หรือย้ายที่อยู่ ให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อแก้ไขทะเบียนภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนหรือย้ายนั้น ทั้งนี้ให้ใช้บังคับแก่กรณีหญิงที่ทำการสมรสซึ่งต้องใช้ชื่อสกุลสามีด้วย

มาตรา ๓๘ บุคคลใดย้ายที่อยู่เข้าไปในท้องที่ใดซึ่งได้มีการจดทะเบียนตามความในพระราชบัญญัตินี้ และเป็นบุคคลประเภทที่ต้องจดทะเบียนไม่ว่าจะย้ายเข้าไปอยู่ในขณะหรือภายหลังที่มีการจดทะเบียนก็ตาม ต้องไปจดทะเบียนต่อนายอำเภอท้องที่ภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันย้ายเข้าไป

มาตรา ๓๙ บุคคลซึ่งอยู่ในภาวะที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๓๑ เมื่อพ้นจากภาวะเช่นนั้นแล้ว หากอยู่ในท้องที่ซึ่งได้มีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นบุคคลประเภทที่ต้องจดทะเบียนตามประกาศ ไม่ว่าจะพ้นจากภาวะเช่นว่านั้นในขณะหรือภายหลังที่มีการจดทะเบียนแล้วหรือไม่ก็ตาม ต้องไปจดทะเบียนต่อนายอำเภอท้องที่ภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันพ้นจากภาวะนั้น

มาตรา ๔๐ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๓๓ การเรียกบุคคลให้ช่วยราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะส่งคำสั่งเฉพาะตัวไปยังบุคคลนั้นไว้ก่อน ว่าจะให้ประจำอยู่ในส่วนราชการใด หรือให้มีหน้าที่อย่างใดในเมื่อมีการเรียกให้ช่วยราชการก็ได้

การเรียกบุคคลให้ช่วยราชการจะกระทำโดยส่งคำสั่งเรียกเป็นหนังสือเป็นรายบุคคลหรือประกาศเรียกเป็นท้องที่ หรือเรียกตามเพศ อายุ คุณวุฒิ หรืออาชีพก็ได้ ในกรณีประกาศเรียกนั้นให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่ที่เกี่ยวข้อง และต้องประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วน

ในกรณีที่เกี่ยวกับการเรียกให้ช่วยราชการดังกล่าวแล้ว หากทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนมีความต้องการเช่นเดียวกัน ให้ถือความต้องการของฝ่ายทหารมีความสำคัญกว่า

มาตรา ๔๑ ให้บุคคลซึ่งถูกเรียกให้ช่วยราชการไปรายงานตัวตามคำสั่งหรือประกาศ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย ส่วนในกรณีเจ็บป่วยจนไม่สามารถจะไปรายงานด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งให้ทราบตามกำหนด หากเชื่อถือไม่ได้หรือไม่มีผู้ไปแจ้งแทน สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นฝ่าฝืน

มาตรา ๔๒ ให้ผู้รับรายงานตามคำสั่งหรือประกาศออกใบสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงมหาดไทยให้แก่ผู้มารายงานตนเอง หรือรายงานแทนซึ่งเชื่อถือได้ไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้นั้นแจ้งต่อผู้ออกใบสำคัญหรือผู้แทนเพื่อขอรับใบแทนภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันทราบการสูญหายหรือชำรุด

มาตรา ๔๓ บุคคลซึ่งถูกเรียกให้ช่วยราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ทางราชการกำหนด และต้องอยู่ในระเบียบวินัยทำนองเดียวกับบุคคลในสังกัดของส่วนราชการที่ให้ช่วยราชการนั้น

มาตรา ๔๔ ห้ามบุคคลซึ่งถูกเรียกให้ช่วยราชการดังกล่าวในมาตรา ๓๘ หยุดงานด้วยประการใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากหัวหน้าส่วนราชการนั้นเสียก่อน หรือเป็นการหยุดในกรณีเจ็บป่วย

มาตรา ๔๕ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแห่งชาติ จะจัดให้มีการรับบุคคลใด ๆ เป็นผู้อาสาสมัครเพื่อช่วยราชการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้

วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการช่วยราชการของผู้อาสาสมัครให้ตราเป็นพระราช-กฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาเช่นว่านี้ให้กำหนดสิทธิหรือผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้อาสาสมัครไว้ด้วย

ข. การช่วยราชการโดยทรัพย์สิน

มาตรา ๔๖ การได้มาซึ่งทรัพย์สินใด ๆ อันจำเป็นแก่ความต้องการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ. ให้กระทำได้โดยการตกลงกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น ๆ

แต่ในกรณีที่ไม่สามารถทำความตกลงกันได้หรือในกรณีจำเป็นรีบด่วนให้ใช้วิธีเรียกให้ช่วยราชการ

มาตรา ๔๗ บรรดาทรัพย์สินทั้งปวงรวมทั้งสิทธิบัตร และนิมิตรบัตรอาจถูกเรียกให้ช่วยราชการได้ ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาเรือและอากาศยานสัญชาติไทยที่อยู่นอกราชอาณาจักรด้วย

มาตรา ๔๘ เมื่อกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ดำเนินการช่วยราชการไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเป็นหนังสือไปยังเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน

นั้นเป็นรายบุคคล หรือโดยประกาศระบุประเภทหรือชนิดทรัพย์สิน หรือประกาศเรียกเป็นท้องที่ ๆ ก็ได้

ในกรณีสั่งโดยประกาศนั้น ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ และ ณ ที่เปิดเผยตามชุมนุมชนในท้องที่ที่เกี่ยวข้อง และต้องประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วน

คำสั่งและประกาศตามวรรคก่อน จะกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบ วิธีส่งมอบ เวลาส่งมอบทรัพย์สิน หรือเงื่อนไขอย่างใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๔๙ บรรดาทรัพย์สินตลอดจนกิจการและโรงงานที่ถูกเรียกให้ช่วยราชการนั้น ให้อยู่ในความควบคุมของทางราชการ หากจำเป็นทางราชการจะเข้าครอบครองและหรือดำเนินกิจการเองก็ได้

มาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโรงงานต่าง ๆ ผลิต ร่วมกันผลิต หรือจำหน่ายสิ่งใด ๆ ตามความต้องการของทางราชการก็ได้

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจวางระเบียบการเกี่ยวกับวิธีการควบคุม การสั่ง และระเบียบการอื่น ๆ อันเกี่ยวกับกิจการนั้นได้

มาตรา ๕๒ ในการส่งมอบทรัพย์สินหรือกิจการที่ถูกเรียกให้ช่วยราชการนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่ได้รับประโยชน์จากทรัพย์สิน หรือกิจการนั้นร่วมกับเจ้าของหรือผู้แทนจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่ถูกเรียกให้ช่วยราชการไว้โดยละเอียดอย่างน้อยสองฉบับ ลงลายมือชื่อและตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของหรือผู้แทนไว้เป็นสำคัญ บัญชีเช่นว่านี้ให้มอบแก่เจ้าของหรือผู้แทนไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และผู้ว่าราชการจังหวัดเก็บรักษาไว้หนึ่งฉบับ

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้แทนไม่ร่วมจัดทำบัญชี หรือไม่สามารถแจ้งเจ้าของหรือผู้แทนได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในวรรคก่อนทำบัญชีโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปอย่างน้อยหนึ่งนายร่วมลงลายมือชื่อเป็นพยานรู้เห็นด้วย

บทบัญญัติในมาตรานี้ ไม่ขัดขวางต่อการที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าใช้ประโยชน์ครอบครองทรัพย์สินหรือดำเนินกิจการนั้นก่อนในเมื่อมีความจำเป็นรีบด่วน แต่ต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินโดยมิชักช้า

หมวด ๕
ค่าทดแทนและค่าเสียหาย

มาตรา ๕๓ การรับราชการทหารและการช่วยราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องค่าทดแทนและค่าเสียหาย นอกจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง

เงินเดือนหรือค่าจ้างนั้น ให้ส่วนราชการที่ได้รับประโยชน์จากการรับราชการทหารหรือการช่วยราชการเป็นผู้จ่าย

เงินเดือนให้จ่ายตามอัตราโดยอนุโลมตามตำแหน่งหน้าที่ในส่วนราชการที่ผู้นั้นต้องเข้ารับราชการทหารหรือต้องช่วยราชการนั้น ส่วนค่าจ้างให้จ่ายตามอัตราที่กำหนดโดยถืออัตราทั่วไปแห่งท้องที่เป็นประมาณ ในการนี้อาจให้รางวัลตามอัตราที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงผลงานที่ได้ทำไปนั้นด้วยก็ได้

แต่ถ้าการรับราชการทหารหรือการช่วยราชการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบห้าวัน ให้ต้นสังกัดหรือนายจ้างไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือกิจการของเอกชนใดก็ตาม จ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างแล้วแต่กรณีแก่บุคคลในสังกัดหรือลูกจ้างที่ต้องรับราชการทหารหรือช่วยราชการเป็นการชั่วคราวนั้น

มาตรา ๕๔ ค่าทดแทนหรือค่าเสียหายอันจะพึงชดใช้ให้เนื่องจากการช่วยราชการนั้น ให้คำนวณโดยถือเอาค่าทดแทนหรือค่าเสียหายอันแท้จริงเป็นเกณฑ์โดยให้มีคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งขึ้นเป็นผู้กำหนด และสำหรับในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องหรือสำหรับทรัพย์สินบางประเภท คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับกำหนดค่าทดแทนหรือค่าเสียหายขึ้นโดยเฉพาะก็ได้

จำนวนกรรมการและวิธีดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวในวรรคก่อนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือคณะรัฐมนตรีแล้วแต่กรณีจะกำหนด

มาตรา ๕๕ ในกรณีที่ทางราชการเข้าครอบครองและดำเนินกิจการเสียเองเพียงบางส่วน ทำให้ส่วนอื่น ๆ ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ ให้คิดค่าทดแทนเสมือนหนึ่งว่าได้เข้าครอบครองและดำเนินการทั้งหมด แต่ถ้าไม่เป็นการขัดต่อการที่ส่วนอื่น ๆ จะดำเนินการต่อไป ให้คิดค่าทดแทนเฉพาะส่วนที่ช่วยราชการเท่านั้น

มาตรา ๕๖ ในการช่วยราชการโดยทำความตกลงกันนั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินจะเรียกร้องเอาประโยชน์ กำไร หรือราคาอันจะเพิ่มขึ้นเพราะการเก็งกำไร หรือพฤติการณ์อื่นมิได้ นอกจากค่าทดแทนหรือค่าเสียหายตามที่บัญญัติไว้ในสามมาตราต่อไปนี้

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้กำหนดค่าทดแทนโดยถือเอาราคาทุนมาคำนวณตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของรัฐบาลซึ่งออกในระยะเวลาใกล้เคียงกัน หรือถ้าไม่มีการกู้เงินดังกล่าว ก็ให้คำนวณตามอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้กู้ และให้ทางราชการเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาตลอดเวลาที่ครอบครองอยู่ ถ้าเป็นโรงงานอุตสาหกรรมหรือยานพาหนะและเครื่องจักรให้เพิ่มจำนวนเงินอันเป็นค่าสึกหรอของยานพาหนะและเครื่องจักร หรือความชำรุดอันเกิดแก่ยานพาหนะและเครื่องจักรตลอดเวลาที่ใช้ประโยชน์ให้ด้วย

ทุนดังกล่าวในวรรคก่อนให้ถือเอาราคาเฉลี่ยปานกลางของทรัพย์สินตามที่ซื้อขายในท้องตลาดในขณะที่ทางราชการส่งมอบคืน

ถ้าทรัพย์สินที่ถูกเรียกให้ช่วยราชการเป็นประเภทต้องส่งมอบคืนเกิดศูนย์หาย หรือบุบสลาย ให้ใช้ค่าทดแทนตามราคาเฉลี่ยปานกลางตามที่ซื้อขายในท้องตลาดในขณะที่ทางราชการส่งมอบคืน

มาตรา ๕๘ บรรดาทรัพย์สินที่เรียกให้ช่วยราชการนอกจากที่กล่าวไว้ในมาตรา ๕๗ ให้กำหนดราคาโดยถือเอาราคาซื้อขายปานกลางในท้องตลาดแห่งท้องที่ในขณะนั้น แต่ถ้าทางราชการกำหนดราคาสูงสุดไว้ ก็ให้กำหนดราคาได้ไม่เกินราคาสูงสุดนั้น

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการกำหนดราคาทุน ราคาสิ่งของและค่าทดแทนตลอดจนค่าเสียหาย ให้ทั้งอนุญาโตตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยและให้นำ

บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันว่าด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

การสงเคราะห์

มาตรา ๖๐ บุคคลที่ได้ช่วยราชการตามพระราชบัญญัตินี้ จนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายถึงพิการเสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้ว และแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ หรือถูกประทุษร้ายจนพิการหรือทุพพลภาพเพราะเหตุที่ได้ช่วยราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้นั้นได้รับเงินสงเคราะห์เป็นรายเดือนตามสมควรแก่เหตุการณ์และความทุพพลภาพ ตั้งแต่ยี่สิบห้าในร้อยส่วน จนถึงเจ็ดสิบห้าในร้อยส่วนแห่งเงินเดือนหรือค่าจ้าง เว้นแต่การได้รับอันตรายหรือได้รับการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเกิดจากความผิดของตนเอง

มาตรา ๖๑ การขอรับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ต้อง

(๑) ร้องขอรับการสงเคราะห์ต่อคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาสองปีนับตั้งแต่วันที่ผู้ร้องขอได้ทราบถึงสิทธิของตน

(๒) แสดงใบตรวจของแพทย์ที่ทางราชการรับรองและรายงานแสดงเหตุที่ต้องได้รับอันตรายหรือได้รับการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายนั้น

มาตรา ๖๒ การจ่ายเงินสงเคราะห์ตามมาตรา ๖๐ ให้เริ่มจ่ายได้ตั้งแต่วันได้รับอันตรายหรือได้รับการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายเป็นต้นไป

มาตรา ๖๓ ผู้มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๖๐ ถึงแก่ความตายให้จ่ายเงินสงเคราะห์นั้นแก่ทายาทของผู้ตายโดยลักษณะ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเช่นเดียวกับบำนาญพิเศษที่จ่ายให้แก่ทายาทของข้าราชการผู้ถึงแก่ความตายที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้อยู่ในเวลานั้น

มาตรา ๖๔ ผู้มีสิทธิได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๖๐ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลเช่นเดียวกับผู้รับบำนาญพิเศษ

มาตรา ๖๕ ผู้ได้รับอันตราย หรือได้รับการป่วยเจ็บ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุที่ได้ช่วยราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม ให้มีสิทธิ

(๑) ได้รับการศึกษาพยาบาลในสถานพยาบาลของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตลอดจนให้ได้รับการบำบัดโรคโดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทน

(๒) สิทธิได้ลดค่าโดยสารยานพาหนะของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นกึ่งอัตราธรรมดา

มาตรา ๖๖ ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามมาตรา ๖๐ และมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์หรือเงินเลี้ยงชีพ หรือเงินอื่นใดทำนองเดียวกันนี้ที่จ่ายเป็นรายเดือนโดยอาศัยเหตุการณ์อันเดียวกันแล้ว ให้มีสิทธิเลือกรับรายที่เป็นคุณอย่างยิ่งแก่ตนได้แต่อย่างเดียว และให้เลือกได้เพียงครั้งเดียวภายในระยะเวลาที่มีสิทธิขอรับการสงเคราะห์

มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้า

(๑) กระทำผิดถึงต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุกเว้นแต่ความผิดในลักษณะฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายโดยทุจริต ตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย

ผู้นั้นหมดสิทธิรับเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา ๖๘ ให้มีกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการสงเคราะห์" ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณสำนักนายกรัฐมนตรี อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖๙ คณะกรรมการสงเคราะห์มีอำนาจและหน้าที่

(๑) พิจารณาว่าบุคคลผู้ขอรับการสงเคราะห์นั้นจะมีสิทธิอยู่หรือไม่ประการใด

(๒) พิจารณากำหนดเงินสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) แต่งตั้งอนุกรรมการสงเคราะห์เพื่อพิจารณาเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสงเคราะห์

(๔) วางระเบียบและวิธีปฏิบัติอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๗๐ การประชุมของคณะกรรมการสงเคราะห์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าห้านายจึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานกรรมการออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มติของที่ประชุมให้ถือเป็นเด็ดขาด

หมวด ๗
การจัดระเบียบเศรษฐกิจ

มาตรา ๗๑ เพื่อประโยชน์ในการเตรียมแผนดำเนินการเศรษฐกิจ กระทรวงและทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องอาจจัดตั้งสำนักงานสำหรับดำเนินการเช่นว่านั้นขึ้นไว้โดยเฉพาะด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีก็ได้

การเตรียมแผนดำเนินการดังกล่าวในวรรคก่อน ให้รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมกิจการต่าง ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงและทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวงนั้นด้วย

เพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบเศรษฐกิจ กระทรวงและทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวงซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องอาจทำความตกลงไว้ก่อนกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการผลิตสิ่งของอันจำเป็นต้องใช้ในเมื่อมีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้นก็ได้

มาตรา ๗๒ คณะรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้รัฐมนตรีนายหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา รวบรวม และจัดสรรสิ่งจำเป็นแก่ความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติตามความต้องการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๗๓ คณะรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้รัฐมนตรีนายหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการคมนาคม ในการนี้ให้รัฐมนตรีดังกล่าวมีอำนาจวางระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการดำเนินการควบคุมหรือปฏิบัติการใด ๆ เพื่อให้การคมนาคมดำเนินไปโดยเรียบร้อยตามความต้องการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๗๔ เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อเสถียรภาพแห่งเศรษฐกิจและเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ จะตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการควบคุมโภคภัณฑ์หรือสิ่งอื่น ๆ ดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ

(๑) จำกัดปริมาณซึ่งบุคคลจะได้มาหรือมีไว้ในครอบครอง

(๒) วางระเบียบการค้า การจำหน่าย การเก็บรักษาและการกำหนดราคา

(๓) กำหนดเวลาและสถานที่จำหน่าย

(๔) กำหนดวิธีการปันส่วน

(๕) ห้าม การจำหน่าย ซื้อ ขาย ให้ ใช้ ยักย้าย แปรสภาพ ทำให้เสื่อมคุณภาพ หรือทำลาย

(๖) สั่งอายัดหรือบังคับให้แจ้งปริมาณหรือให้แจ้งสถานที่เก็บ หรือสั่งบังคับให้ขายตามปริมาณหรือราคาที่กำหนด

มาตรา ๗๕ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ จะตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับกิจการดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ

(๑) กิจการอันเกี่ยวกับการเงินตราในข้อต่อไปนี้

(ก) จำนวนแห่งเงินตราแต่ละชนิดที่จะพึงชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

(ข) ลักษณะแห่งเงินตราที่นับว่าชำรุดและบุบสลาย

(ค) ค่าแห่งเงินตราไทยเทียบกับทองคำหรือเงินตราต่างประเทศ

(ง) สิ่งอันชอบด้วยกฎหมายที่จะประกอบขึ้นเป็นทุนสำรอง

(จ) การจำหน่ายธนบัตรแลกเปลี่ยนกับสิ่งอันชอบด้วยกฎหมายที่จะประกอบขึ้นเป็นทุนสำรอง

(ฉ) การชำระเงินอันเป็นค่าแห่งธนบัตร

(๒) การควบคุมและจำกัดกิจการของธนาคารในข้อต่อไปนี้

(ก) การรับฝากเงิน การคืนเงินฝาก หรือการใช้เงินตามเช็ค

(ข) กำหนดกรณีและจำนวนเงินรับฝาก ให้คืนหรือใช้เงินฝาก

(ค) กำหนดการโอนเงินหรือการโอนเครดิต

(ง) การกู้ยืมหรือการลงทุน

(๓) การควบคุมเครดิตของสถาบันการเงิน เช่นการประกันภัย การคลังสินค้า โรงรับจำนำ เครดิตฟองซิเอร์ การออมสิน

(๔) การควบคุมการปริวรรตเงิน รวมทั้งการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งเงินตราหรือทองคำ

(๕) การควบคุมการนำเงินตราหรือทองคำจากท้องที่หนึ่งไปยังอีกท้องที่หนึ่ง

มาตรา ๗๖ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐ ผู้จ้าง และผู้รับจ้างจะตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ

(๑) การใช้แรงงาน

(๒) การกำหนดเวลาทำงานและการหยุดงาน

(๓) การกำหนดค่าจ้าง ค่าทดแทน ค่าเสียหายตลอดจนบำเหน็จรางวัล และการสวัสดิการ

(๔) การระงับข้อพิพาทระหว่างผู้จ้างและผู้รับจ้าง

(๕) การแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อตรวจตราและควบคุมให้การคุ้มครองเป็นผล

(๖) กรณีอื่นอันจะเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองตามมาตรานี้

มาตรา ๗๗ ในกรณีที่มีการหยุดงาน การปิดงาน หรือการงดจ้าง หากรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมาย พิจารณาเห็นว่าการหยุดงาน การปิดงาน หรือการงดจ้างนั้น อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจ ความมั่นคงแห่งชาติหรือความปลอดภัยของประชาชน เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีจะให้บุคคลที่เหมาะสมเข้าดำเนินกิจการ ตลอดระยะเวลาที่ยังมีการหยุดงาน การปิดงาน หรือการงดจ้างนั้นก็ได้

ภาค ๓

การบริหารราชการในภาวะไม่ปกติ

มาตรา ๗๘ ให้นำบทบัญญัติในภาค ๒ อันว่าด้วยการบริหารราชการในภาวะปกติมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จะได้บัญญัติไว้ในภาค ๓ นี้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๑

การใช้สรรพกำลังและทรัพยากรของชาติ

มาตรา ๗๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบในการใช้กำลังทหารตามแผนเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๘๐ เพื่อประโยชน์ในการใช้กำลังทหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดพื้นที่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นยุทธบริเวณได้

มาตรา ๘๑ คณะรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้รัฐมนตรีนายหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุม รวบรวม หรือปฏิบัติการเกี่ยวกับการโฆษณาและเผยแพร่ข้อความต่าง ๆ และให้รัฐมนตรีดังกล่าวมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับการตรวจบรรดาข้อความที่จะโฆษณาในวารสาร หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือการโฆษณาด้วยวิธีการอื่นใด การตรวจบรรดาไปรษณีย์ โทรเลข หรือการสื่อสารอื่นใด ตลอดจนการควบคุมใช้รหัส เครื่องหมายหรือสิ่งอื่นใด ๆ แทนข้อความที่จะโฆษณาหรือมีไปมาถึงกัน

มาตรา ๘๒ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่มีอำนาจกำหนดหน่วยงานขึ้นเป็นพิเศษ ตลอดจนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานและของเจ้าหน้าที่นั้น ๆ ขึ้นได้ตามความเหมาะสม ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหมดภาวะไม่ปกติ ให้รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่พิจารณาสั่งเลิกหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดและแต่งตั้งขึ้นตามความในมาตรานี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๓ การปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการต่างประเทศ คงเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่บรรดาที่ปฏิบัติราชการอยู่ในต่างประเทศ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการสงครามโดยเฉพาะ

มาตรา ๘๔ เมื่อมีภาวะไม่ปกติเกิดขึ้น ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้าง และคนงานของทางราชการ อาจได้รับคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีโดยมติคณะรัฐมนตรีให้ไปปฏิบัติงานในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อื่นใดตามความเหมาะสมแก่กิจการ คุณวุฒิ และความสามารถของบุคคลนั้นได้ ในการนี้จะสั่งให้บุคคลนั้นขาดจากสังกัดเดิมหรือไม่ก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการเตรียมการดังกล่าวในวรรคก่อน จะมีคำสั่งไว้แต่ในภาวะปกติก็ได้

มาตรา ๘๕ ในระหว่างอยู่ในภาวะไม่ปกติ ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้าง และคนงานของทางราชการ จะลาออกมิได้ ในกรณีลาหยุดงานนั้นจะหยุดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน

ส่วนการลาป่วยจะต้องยื่นใบลาโดยเร็วที่สุด ถ้าป่วยเกินสามวันจะต้องมีใบตรวจของแพทย์ปริญญาหรือแพทย์ประกาศนียบัตร หรือของแพทย์ซึ่งผู้บังคับบัญชาของผู้ลานั้นเห็นชอบแนบไปกับใบลานั้นด้วย เว้นแต่หาใบตรวจแพทย์ไม่ได้ จึงให้เป็นไปตามความเห็นของผู้บังคับบัญชา

หมวด ๒
การจัดระเบียบเศรษฐกิจ

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่ประเทศมีการรบหรือสถานะสงคราม รัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจะสั่งให้

(๑) แก้ไข ดัดแปลง หรือเพิ่มเติมโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ เพื่อผลิตยุทธภัณฑ์และสิ่งจำเป็นแก่ความเป็นอยู่ของประชาชนได้

(๒) แก้ไข ดัดแปลง หรือเพิ่มเติมสถานที่ อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งใดๆ ที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแห่งชาติได้

มาตรา ๘๗ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแห่งชาติ ในกรณีที่ประเทศมีการรบหรือสถานะสงครามหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก รัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งบุคคลที่เหมาะสมไปช่วยดำเนินการในโรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานพาณิชยกิจอื่นใดได้ ทั้งมีอำนาจจะสั่งให้เจ้าของผู้ผลิตวัตถุหรือสินค้าใด ๆ ผลิตวัตถุหรือสินค้านั้น ๆ ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามความจำเป็นของรัฐก็ได้

มาตรา ๘๘ เพื่อประโยชน์แห่งการคลังของประเทศ จะตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับกิจการดังต่อไปนี้ในระหว่างที่ประเทศมีการรบหรือสถานะสงครามก็ได้ คือ

(๑) การลดหรือเพิ่มอัตราภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามที่ได้มีกฎหมายให้อำนาจจัดเก็บอยู่แล้ว

(๒) การกู้เงินตามจำนวน วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐบาลเห็นสมควรและจำเป็น

(๓) กิจการอื่นที่รัฐบาลเห็นสมควรและจำเป็น

มาตรา ๘๙ การคมนาคมที่อยู่ภายในยุทธบริเวณ ให้คงดำเนินการอย่างในภาวะปกติ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาทหารซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเหนือยุทธบริเวณนั้นเห็นเป็นการจำเป็นในการยุทธ จะวางระเบียบไว้เป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๙๐ ในกรณีที่ประเทศมีการรบหรือสถานะสงครามหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมีอำนาจเข้าดำเนินการในเรื่องการคมนาคมและการเฉลี่ยจ่ายทรัพยากรทั่วไป

มาตรา ๙๑ บรรดาทรัพย์สินที่เรียกให้ช่วยราชการนั้น ให้กำหนดราคาโดยถือเอาราคาซื้อขายปานกลางในท้องตลาดแห่งท้องที่ตามที่ปรากฏเมื่อสองเดือนก่อนมีภาวะไม่

ปกติเกิดขึ้น เว้นแต่ทางราชการจะกำหนดราคาสูงสุดไว้ ก็ให้กำหนดราคาไม่เกินราคาสูงสุดนั้น

มาตรา ๙๒ ค่าทดแทนและค่าเสียหายนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยเด็ดขาด

ภาค ๔

การบริหารราชการเมื่อภาวะไม่ปกติสิ้นสุดลง

มาตรา ๙๓ เมื่อภาวะไม่ปกติสิ้นสุดลง ก็ให้ปฏิบัติแก่บรรดาบุคคลทรัพย์สินหรือกิจการที่ถูกเรียกให้ช่วยราชการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่บุคคลใดถูกส่งตัวมาจากท้องที่อื่น ส่วนราชการที่ใช้บุคคลนั้นจะต้องจัดให้กลับคืนสู่ท้องที่ภูมิลำเนาเดิม หรือท้องที่ที่บุคคลนั้นพึงประสงค์แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือค่าใช้จ่ายยิ่งกว่าให้กลับภูมิลำเนาเดิม ทั้งนี้ โดยวิธีการอันสมควร

(๒) กรณีที่เป็นทรัพย์สิน หรือกิจการอันจะต้องส่งคืนส่วนราชการที่ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน หรือกิจการนั้นจะต้องจัดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับมอบคืน ณ ท้องที่เดิม หรือท้องที่ใดที่ฝ่ายรับมอบคืนพึงประสงค์ แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือค่าใช้จ่ายยิ่งกว่าท้องที่เดิม

การปฏิบัติตามมาตรานี้ ให้จัดทำบัญชีตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๙๔ การกำหนดค่าทดแทนและค่าเสียหายนั้น ให้นำบทบัญญัติในภาค ๒ และภาค ๓ มาใช้บังคับตามแต่กรณีโดยอนุโลม

ภาค ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๙๕ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในมาตรา ๒๒ (๑) หรือมาตรา ๒๓ ไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา ๒๒ (๒) หรือขัดขวางในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตามมาตรา ๒๒ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๖ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่จดทะเบียน หรือแจ้งรายการอันเป็นเท็จในการจดทะเบียนตามมาตรา ๓๕ วรรคแรก มาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ขอใบแทนตามมาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดจงใจหยุดงานเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ หรือจงใจละทิ้งหน้าที่การงานที่ประจำอยู่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดขัดขวางไม่ยอมให้เข้าครอบครองหรือดำเนินกิจการตามมาตรา ๔๙ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการคมนาคมซึ่งวางไว้ตามมาตรา ๗๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาซึ่งตราไว้ตามมาตรา ๗๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาซึ่งตราไว้ตามมาตรา ๗๕ (๒), (๓), (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งเกี่ยวกับการตรวจบรรดาข้อความที่จะโฆษณาในวารสาร หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือการโฆษณาด้วยวิธีการอื่นใด หรือฝ่าฝืนคำสั่งเกี่ยวกับการห้ามใช้รหัส เครื่องหมายหรือสิ่งใด ๆ แทนข้อความที่จะโฆษณาหรือมีไปมาถึงกันตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดจงใจหยุดงานเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘๕ หรือจงใจละทิ้งหน้าที่การงานที่ประจำอยู่ในภาวะไม่ปกติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดยุยง เสี้ยมสอน บังคับ หรือขู่เข็ญให้มีการหยุดงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดถูกเรียกทรัพย์สินเพื่อช่วยราชการ ขัดขืน ยักย้ายซ่อนเร้น ทำลาย หรือใช้อุบายด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมประโยชน์ หรือพ้นจากการช่วยราชการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดจงใจเปิดเผยข้อความใด ๆ เกี่ยวกับสรรพกำลังหรือทรัพยากรของชาติที่ได้จดทะเบียน หรือรวบรวมไว้ตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้ซึ่งมิได้มีอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ

พ.ศ.....

หลักการ

เพื่อให้มีกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่สถานการณ์ปัจจุบันไม่อาจคาดหมายได้ว่า สงครามจะเกิดเมื่อใดประเทศจะถูกรุกรานโดยฉับพลันหรือไม่ อย่างไร จะตกอยู่ในภาวะสงครามอย่างยืดเยื้อหรือไม่ ประการใด ฯลฯ เหล่านี้ ล้วนแต่เป็นที่หวั่นเกรงจะกระทบกระเทือนถึงความมั่นคง แห่งประเทศชาติอยู่ตลอดมา จึงจำเป็นต้องเตรียมการไว้ให้พร้อมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ได้ทันท่วงที จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติไว้โดยเฉพาะ

ในการนี้ได้กำหนดโครงรูปเริ่มจากมีคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบในการบริหารงาน มีสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นที่ปรึกษา แล้วกระจายอำนาจหน้าที่การบริหารงานไปยังกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ตามสายงาน ในการบริหารงานนั้นก็ได้แยกไว้ในภาวะปกติอย่างหนึ่ง ในภาวะไม่ปกติเช่นมีสงครามหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกอีกอย่างหนึ่ง ทั้งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ของรัฐมนตรี ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดหน้าที่ของพลเมืองหรือประชาชนที่มีต่อรัฐ ต่อราชการทหารโดยรับใช้ประเทศชาติด้วยตนเอง เช่น รับราชการทหาร หรือช่วยด้วยแรงงาน หรือโดยทางทรัพย์สิน เป็นต้น และในโอกาสเดียวกันนั้นก็ได้กำหนดค่าตอบแทนและให้การสงเคราะห์แก่ผู้ช่วยเหลือนั้นตามสมควร เพื่อให้เป็นกำลังใจในการเสียสละหรือต้องช่วยเหลือนั้นด้วย

นอกจากนั้นก็ได้กำหนดการจัดระเบียบเศรษฐกิจ การใช้สรรพกำลังและทรัพยากรของชาติทั้งในภาวะปกติและไม่ปกติ ตลอดจนการบริหารงานในเมื่อภาวะไม่ปกติสิ้นสุดลงแล้ว เช่นสงครามสงบแล้ว เป็นต้น

ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การบริหารงานและอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอยู่ในกรอบแห่งกฎหมาย เป็นการป้องกันมิให้เป็นที่เดือดร้อนแก่พลเมืองหรือประชาชนจนเกินไป และให้เป็นที่ไว้วางใจเป็นหลักประกันในความมั่นคงแห่งสิทธิเสรีในบุคคลและทรัพย์สินของพลเมืองหรือประชาชนไม่ให้ถูกบั่นทอนลงโดยพลการของผู้ทรงอำนาจ แต่ในโอกาสเดียวกันก็ได้ถือหลักเพื่อการป้องกันและรักษาความปลอดภัยกับผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญไว้ด้วย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร พระนคร
พันเอก อุดม ควรผดุง ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๓

พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร พระนคร
พันเอก อุดม ควรผดุง ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๓